

Fındık

Sayı: 24 / EKİM 2021

GİRESUN TİCARET BORSASI YAYIN ORGANI

ULUSAL FINDIK KONSEYİ

FINDIĞIN ÇIKIŞ YOLU LİSANSLI DEPOLAR VE YENİ PAZARLAR

FINDIK HAFTASINDA
GİRESUN'A ÖDÜL

FINDIK PİYASASI
TÜM DÜNYANIN
İŞTAHINI KABARTIYOR

Ulusal Fındık Konseyi

ULUSAL FINDIK
KONSEYİ'NİN
YENİ BAŞKANI
HAMZA BÖLÜK

YENİ SEZONDA İHRACAT
HEDEFİ 330 BİN TON

GİFLİDAŞ HER ZAMAN
ÜRETİCİNİN YANINDA

DENİZİN POTADAKİ GÜCÜ:
DENİZGÜCÜ

GİRESUN TİCARET BORSASI
“Güvenli Depo, Yüksek Kalite, İyi Fiyat”

FINDIK MÜZESİ KURULUYOR
GİRESUN FINDIĞI MARKALAŞIYOR !

DEĞERLİ ÜYELERİMİZ

HAMZA BÖLÜK
GİRESUN TİCARET BORSASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2021 yılının son FINDIK dergisinde sizlerle dünya fındık piyasasına ilişkin önemli verileri paylaştık. Verilere göre son 50 yılda dünya fındık üretimi 4 kat artarak 1 milyon tonu geçti. Halen bu üretimin dörtte üçe yakın bir kısmını Türkiye olarak biz karşılıyor olsak da rakip ülkeler hem üretim alanlarını hem de verimliliklerini her geçen gün artırıyor. Üstelik bugün için istatistiklerde üretici olarak yer bulmayan birçok ülke üretimi artırmak için çalışmalar yapıyor.

Rekabetin her geçen gün sertleştiği bu ortamda üstünlüğümüzü korumak için her zamankinden daha fazla çalışmamız ve üretmemiz gerekiyor. Bugün fındığa gereken ehemmiyeti vermezsek 10-15 yıl içerisinde milli ürünümüzü kaybetmemiz içten bile değil. Bunun için öncelikle üretim ayağını şekillendirmemiz ve üretimdeki liderliğimizi kaybetmememiz şart. Rekabetin ilk koşulu verimliliğimizi üst seviyeye taşımak. Ancak bu da yeterli değil.

Bunun yanı sıra İstanbul'dan Sarp Sınır Kapısına kadar lisanslı deponun her ilde bir veya birkaç tane olmak üzere yaygınlaşması şarttır. İkinci olarak da fındık tüketilecek başka alanlar ve başka yerler bulmak zorundayız. Yeni markalarla yeni pazarlara açılmamız artık bir zorunluluk haline gelmiş bulunuyor.

Yeni dönemde bu mücadeleleri fındığın tüm paydaşları ile birlikte verebilecek olmak ise bize ayrı bir heyecan ve gurur kaynağı olmuştur. Ulusal Fındık Konseyimizin değerli delegelerinin teveccühü ile yeni dönemde Konsey Başkanlığı görevine seçildiğim malumunuzdur. Bu unvana layık olmak ve fındık sektörümüzü hak ettiği seviyeye taşımak için önümüzdeki üç yıl boyunca arkadaşlarımız ile uyum içinde ve üstün bir gayret ile çalışacağımızı vurgulamak isterim.

Bzim için fındık kadar hatta daha önemli olan bir başka konu varsa o da Giresun'umuzdur. Fındığın Başkenti, kirazın anavatanı memleketimizin geleceği için Giresun ve Bulancak Ticaret ve Sanayi Odaları ile birlikte gerçekleştirdiğimiz müşterek oda-borsa toplantısında çok önemli mesajlar iletme şansımız oldu.

Müşterek toplantıda dile getirilen Güney Çevre Yolu, Giresun Limanındaki düzenlemeler ve 3. Organize Sanayi Bölgesi'nin yatırım programına dahil edilmesi gibi taleplerin ilimizin geleceği için önem arz ettiğini vurgulamak isteriz.

Yeni fındık sezonumuzun tüm camiamıza ve memleketimize hayırlı olması dileğiyle...

SAHİBİ
GİRESUN TİCARET BORSASI ADINA
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
HAMZA BÖLÜK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
GİRESUN TİCARET BORSASI
GENEL SEKRETERİ
EREN NİZAM

YAYIN KURULU
EREN NİZAM, LEVENT ŞAHİN, GURAY ZOMP

YÖNETİM YERİ
GÜRE MAH. ŞİT. P. ASTSB. KD. BÇVŞ.
ÖMER HALİSDEMİR CAD. NO: 24
28000 GİRESUN
T: 0454 216 10 23
F: 0454 212 31 58
info@giresuntb.org.tr
www.giresuntb.org.tr

YAPIM

LIBERA KREATİF YAYINCILIK
GÜMÜŞSUYU MAH. UFAK SOK. 3/7
34437 BEYOĞLU / İSTANBUL
libera@liberakreatif.com
T: 0212 983 03 22
T: 0542 524 55 69

YAYIN DİREKTÖRÜ
ASLI SARIOĞLU
asli@liberakreatif.com

EDİTÖR
CENK SARIOĞLU
cenk@liberakreatif.com

GRAFİK TASARIM
SENİH ULUDAĞ
senih@liberakreatif.com

BASKI - CİLT
RADİKA MATBAA
100. Yıl Mah. Matbaacılar
Sitesi 4. Cad. No: 124
34204 Bağcılar / İstanbul
info@radikamatbaa.com
T: 0212 629 07 47

GİRESUN TİCARET BORSASI TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR VE ÜCRETSİZ
DAĞITILIR. GTB FINDIK DERGİSİNDE YER
ALAN İMZALI YAZILAR, YAZARLARIN
KİŞİSEL GÖRÜŞLERİDİR,
GİRESUN TİCARET BORSASI'NI BAĞLAMAZ.
GTB FINDIK DERGİSİNDE YER ALAN YAZI VE
FOTOĞRAFLARIN HER TÜRLÜ TELİF HAKKI
GİRESUN TİCARET BORSASI'NA AİTTİR.
İZİN ALINMADAN, KAYNAK GÖSTERİLEREK
DAHİ İKTİBAS EDİLEMEZ.

İÇİNDEKİLER

ULUSAL FINDIK KONSEYİ'NİN YENİ BAŞKANI HAMZA BÖLÜK

Ulusal Fındık Konseyi'nin Trabzon'da yapılan genel kurulunda seçilen delegeler, Ankara'da yeni yönetim kurulunu belirledi. GTB Başkanımız Hamza Bölük, Konsey'in yeni başkanı oldu.

4

FINDIĞIN ÇIKIŞ YOLU: LİSANSLI DEPOLAR VE YENİ PAZARLAR

UFK ve GTB Başkanımız Hamza Bölük, milli ürünümüz fındığın bir kişiye ya da bir kuruma emanet edilmeyecek kadar değerli olduğunu belirterek, çıkış yolunun lisanslı depolar ve yeni pazarlardan geçtiğini anlattı.

22

GİFLİDAŞ HER ZAMAN ÜRETİCİNİN YANINDA

Borsamız ıştıraki Gıflıdaş tarafından yapılan yazılı açıklamada sosyal medyadaki temelsiz iddialara yanıt verildi.

FINDIK TÜM DÜNYANIN İşTAHINI KABARTIYOR! 30

DÜNYA FINDIK HAFTASINDA GİRESUN'A DÖRT ÖDÜL

Dünya Fındık Haftası'nda Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük Fındığa Değer Kazandıranlar kategorisinde ödüle layık görülürken yelerimiz Yavuz Gıda ve Yavuzkan Hazel Gıda da İhracat rekortmeni olarak ödül aldılar.

ULUSAL FINDIK KONSEYİ'NİN YENİ BAŞKANI HAMZA BÖLÜK

Ulusal Fındık Konseyi'nin Trabzon'da yapılan genel kurulunda seçilen delegeler, Ankara'da yeni yönetim kurulunu belirledi. GTB Başkanımız Hamza Bölük, Konsey'in yeni başkanı oldu.

Fındık sektörünün çatı örgütü olarak bilinen Ulusal Fındık Konseyi'nin (UFK) olağan genel kurul toplantısı 2 Ekim'de Trabzon'da yapıldı. Trabzon Ticaret Borsası'nın Çok Amaçlı Salonu'nda gerçekleştirilen toplantıda UFK'nın Yönetim, Denetim ve Bilim Kurulu üyelerini seçecek olan delegeler belirlendi.

DİVAN BAŞKANLIĞINI HAMZA BÖLÜK YAPTI

Giresun Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük'ün başkanlığında Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Arslan Soydan ve Trabzon Ortahisar Ziraat Odası Başkanı Mustafa Bekar'dan oluşan

divan tarafından gerçekleştirilen genel kurulda konuşma yapan eski Başkan Sebahattin Arslantürk, fındıkta ana hedefin üretmek ve kaliteyi arttırmak olması gerektiğine dikkat çekerek şunları söyledi: "Hem üretici hem de ihracatçı olarak her daim işimiz fındık olmuştur, olacaktır da. Sektörde bir bütün halinde ortak akıl ile hareket etmeliyiz. Üretim ile kaliteyi arttırarak sürdürülebilir bir tarım politikası uygulayabilirsek, bugün ihracattan kazandığımız 2-2,5 milyar doların üzerine çok rahatlıkla çıkıp, yılda 4-5 milyar dolar döviz sağlayabiliriz. Onun için ne rekolteyi ne fiyatı

konusma yerine, üretimi arttırmanın çabası içinde olmalıyız."

BAŞKANI SEÇECEK DELEGELER BELİRLENDİ

Genel Kurulda UFK'nın 5 ayrı meslek grubundaki delegeler üyeler tarafından seçildi.

UFK Genel Kurulu'nda meslek komitelerindeki delegeler şu kurum ve kişilerden oluştu:
Tarım Grubu: Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Arsin Ziraat Odası, Akçakoca Ziraat Odası

Ticaret Grubu: Ordu Ticaret Borsası, Trabzon Ticaret Borsası ve Sakarya Ticaret Borsası

Sanayi Grubu: Nuteks, Poyraz

Poyraz ve Arslantürk Tarım
Araştırma ve Meslek Kuruluşları
Grubu: Tarım ve Orman Bakanlığı,
İstanbul İhracatçı Birlikleri, Kara-
deniz İhracatçı Birlikleri
Üretici, Tüccar ve Sanayici Grubu:
Tahsin Fındık Sanayi, Güçlü Gıda
Sanayi ve Alaaddin Paşa Kaba.

BÖLÜK 3 YIL SÜREYLE BAŞKANLIK YAPACAK

Trabzon'da yapılan olağan genel kurulda meslek gruplarından seçilen delegeler, 9 Ekim'de Ankara'da toplanarak başkanı seçti. Giresun Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük, Ulusal Fındık Konseyi'ne (UFK) 3 yıllık dönem için başkan oldu.

Hamza Bölük başkanlığındaki Konsey'in yeni yönetim kurulunda Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Arslan Soydan başkan yardımcısı olarak görev alırken, Konsey'in eski başkanı Sebahattin Arslantürk de muhasip üyeliğe getirildi. Yönetim Kurulu'nun diğer üyeliklerine ise Levent Başaran (Akçakoca Ziraat Odası Başkanı), Ziver Kahraman (Ordu Ticaret Borsası Başkanı), Adem Sarı (Sakarya Ticaret Borsası Başkanı), Mustafa Poyraz (Poyraz Poyraz Gıda), Ali Haydar Gören (İstanbul Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı) ve Ercan Türktekel (Tarım ve Orman Bakanlığı Temsilcisi) seçildi.

ULUSAL FINDIK KONSEYİNİN GÖREVLERİ

- Ürün ve sektörle ilgili araştırma yapmak, rapor hazırlamak ve strateji belirlemek.
- Fındık mamullerinin tanıtımını yapmak ve bu amaçla etkinlikler düzenlemek.
- Sınai mülkiyet haklarının korunmasına yardımcı olmak ve markalaşmayı teşvik etmek.
- Ürün ticaretinde ulusal ve uluslararası kurallarının belirlenmesine katkıda bulunmak.
- Sektörel uzlaşma ve dayanışmayı sağlamak, gerektiğinde hakemlik yapmak.

Ulusal Fındık Konseyi 5488 Sayılı Tarım Kanununun 11. maddesine dayanarak kurulmuş ve 5 Nisan 2007 tarih ve 26484 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Ulusal Fındık Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik" ile de kuruluş ve çalışma esasları belirlenmiştir. Bu yönetmelikte, UFK'nın faaliyetleri şu cümle ile özetlenmiştir: "Fındık üretiminin arz talep dengesini sağlayıcı çalışmalar yapılmasını, yurt içinde ve yurt dışında rekabet etmesini sağlamak için ürün kalitesinin iyileştirilmesini, pazara standartlara uygun ürün sevk edilmesini, fındık ve mamul maddelerinin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünün artırılmasını, fındık sanayinin sürekliliğini, kârlılığını, ticaretini, tüketimini ve standardizasyonunun geliştirilmesini sağlayacak tedbirlerin alınmasını ve ulusal politikaların belirlenmesinde sektörün bütün kesimlerinin uzlaşmasını sağlayacak çalışmalarda bulunur."

DÜNYA FINDIK HAFTASINDA GİRESUN'A DÖRT ÖDÜL

Dünya Fındık Haftası'nda Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük Fındığa Değer Kazandıranlar kategorisinde ödüle layık görülürken üyelerimiz Yavuz Gıda ve Yavuzkan Hazel Gıda da İhracat rekortmeni olarak ödül aldılar.

Her yıl Ağustos ayının ikinci haftasında kutlanması planlanan Dünya Fındık Haftası'nın ilki Trabzon Ticaret Borsası tarafından 09-14 Ağustos 2021 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Hafta kapsamında TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda 6 ayrı kategoride 29 firma ve kişiye yöresel gümüş telkareden fındık çotanağı şekliyle imal edilen plaketter takdim edildi. Törende Fındığa Değer Kazandıranlar kategorisinde, Giresun Ticaret Borsası camiası adına ödülü; Yönetim

Kurulu Başkanımız Hamza Bölük teslim aldı. Yönetim Kurulu Başkanımız TOBB Başkanımıza, Fındık ürünlerinin bulunduğu bir sepet

ve fındık tesbihi hediye etti. Tören kapsamında ihracat kategorisinde üyelerimiz Yavuz Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ'nin ödülünü Zihni Ya-

Fındık Haftası etkinlikleri çerçevesinde, Fındığa Değer Kazandıranlar kategorisinde, Giresun Ticaret Borsası camiası adına ödülü; Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük teslim aldı. Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük, TOBB Başkanımıza, Fındık ürünlerinin bulunduğu bir sepet ve fındık tesbihi hediye etti.

vuz ve Yavuzkan Hazel Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin ödülünü ise Kenan Yavuz, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun takdimleriyle teslim aldılar. Törende Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne de fındıkta verim ve kaliteyi artırmaya yönelik çalışmalarından dolayı plaket takdim edildi. Plaketi Enstitü adına Müdür Aysun Akar aldı.

"Miktara değil kaliteye de odaklanmalıyız"

Ödül töreninin açılışında konuşan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, Türkiye'nin son 1 haftadır pek çok felaket yaşadığını belirterek, "Ama inanıyorum ki, tüm bu felaketleri mukavemetle, mücadele dirayetimizle, birlik ve beraberlikten doğan direncimizle, göğüsleyeceğiz. Birbirimize dayanarak, birbirimizden güç alarak, Allah'ın inayetiyle, bu sıkıntıları da geride bırakacağız" dedi.

"Burada altın değerinde iki hazine

var: Fındık ve turizm" diyen Hisarcıklioğlu, "Kıymetini bilirsek hem bizi hem de gelecek kuşakları zengin eder. Ama sadece miktara değil, kaliteye de odaklanmamız lazım. Aynı çay gibi, Fındık da hem bölge insanımız hem de ülkemiz için stratejik bir ürün.

İthal girdisi olmadan, her sene 2-3 milyar dolar kazandığımız, belki de en yerli ve milli kıymetimiz. Hem insanlarımızı burada tutuyor hem de kökleriyle toprağı yok olmaktan, erozyondan koruyor. Yani fındık, sadece fındıktan ibaret değildir" ifadelerini kullandı.

Tören kapsamında ihracat kategorisinde, Yavuz Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ödülünü Zihni Yavuz TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun takdimleriyle teslim aldılar.

“Fındığa katma değer katmak zorundayız”

Fındığa ve fındık bahçelerine gözü gibi bakmak zorunda olduklarını vurgulayan Hisarcıklioğlu, “İyi kurutup, doğru çuvallayıp, kaliteli şekilde pazara indirmeliyiz. Makineli tarıma geçerek maliyeti azaltıp, sürümünü artırmalıyız. Yaşlanan bahçeleri, verimden düşen ağaçlarımızı, devletin de desteğiyle yenilemeliyiz. Verimi arttırdıkça, hasadımız da kazan-cımız da çok daha bol ve bereketli olacaktır” dedi.

Hisarcıklioğlu, bu sayede ihracat gelirinin ikiye katlanıp, 4-5 milyar bandına çıkabileceğini söyledi. Fındığa katma değer katmak zorunda olduklarını belirten Hisarcıklioğlu, 2 milyar dolarlık gelir elde ettiklerini, ama yurtdışında çikolataya koyunca 10 milyar dolara ulaştığını söyledi. Hisarcıklioğlu, daha fazla ihracat yapmak için daha kaliteli fındık üretmek ve fındığı ürüne dönüştürüp satmanın çok önemli olduğunu vurguladı.

Ödül törenlerinin takdimi sırasında konuşan Trabzon Valisi İsmail Ustaoglu da, “Tarımsal ihraç ürünlerimiz arasında ilk sırada yer alan ve ülkemize net döviz kazandıran fındıktan her aşamada daha fazla döviz kazanmak için hep birlikte çaba göstermeli, birlikte hareket etmeliyiz. Borsamızın bu konudaki kucaklayıcı ve paylaşımcı tavrı herkese örnek olmalıdır” dedi.

Konuşmaların ardından 6 kategoride ödüller takdim edildi. Ödül töreninde Giresun Ticaret Borsası tarafından Dünya Fındık Haftası'nın anısına fındık sepetinde fındık ürünleri takdim edildi.

Tören kapsamında ihracat kategorisinde Yavuzkan Hazel Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin ödülünü Kenan Yavuz, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun takdimleriyle teslim aldılar.

KATEGORİLER VE ÖDÜL ALANLAR:

2020 fındık ihraç rekortmeni ilk 10 firma: Ferrero Fındık, Proğıda Olam Grup, Balsu Gıda, Durak Fındık, Yavuz Gıda, Arslantürk Tarım, Yavuzkan Hazel, Özgün Gıda, Poyraz Poyraz, Aycan Entegre

Fındığa Değer Katan Akademisyenler: Prof. Dr. Celal Tuncer, Doç. Dr. Kibar Ak, Doç. Dr. İslam Saruhan, Dr. İrfan Hüseyin Balık

Fındığa Destek Verenler: Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Hilmi Güler, Karadeniz İhracatçı Birlikleri Başkanı Edip Sevinç, TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal, Trabzonspor Başkanı Ahmet Ağaoğlu, Trabzon Tarım ve Orman İl Müdürü Cahit Gülbay, Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürü Aysun Akar, Trabzon Sanayici ve İş İnsanları Derneği, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitki Sağlığı ve Karantina Dairesi Eski Başkanı Murat Şahin

Fındığa Değer Kazandıranlar: Giresun Ticaret Borsası Başkanı Hamza Bölük, Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Adem Sarı, Dünya Sert Kabuklu Meyveler Konseyi Mütevelli Heyet Üyesi ve Türkiye Temsilcisi Hasan Sabır, İthalatçı Mehmet Soytürk

Fındığa Üreterek Değer Verenler: Keşap Fındık Üreticileri Birliği Başkanı Mustafa Şahin, Bahçe Araştırmaları ve Uygulamaları sahibi Ordu Ünye'den Orhun Güven, Trabzon Örnek Bahçe sahibi üretici Ömer Ustaömeroğlu, Samsun Örnek Bahçe sahibi üretici Suat Yılmaz.

İş Yerinizde Afet ve Acil Durumlarda İş Sürekliliği Planınız Var mı?

İş sürekliliği planı, iş yerlerinin faaliyetlerini sürdürebilmesi amacıyla hazırlanır.

Afet ve acil durumların iş yerlerinde oluşturduğu **ekonomik etkileri en aza indirmeyi hedefler.**

Afet ve acil durumlardan sonra iş yerinin mümkün olan **en kısa sürede ayağa kalkmasını destekler.**

İş yerlerinin afet ve acil durumlara karşı **daha dirençli olmasını sağlar.**

İş yerindeki **verilerin düzenli olarak kuruluş dışında yedeklenmesi** iş sürekliliğine katkı sağlar.

İş yerinizin her türlü **afete ve acil duruma karşı sigortalanması** iş sürekliliğinize katkı sağlar

AFAD

MÜŞTEREK TOPLANTIDA GÜNEY ÇEVRE YOLU ÇAĞRISI

Giresun Ticaret Borsası ile Giresun ve Bulancak Sanayi ve Ticaret Odalarının katılımıyla gerçekleştirilen müşterek oda-borsa toplantısında “Güney Çevre Yolu” ve “3. Organize Sanayi Bölgesi” çağrısı yapıldı.

Giresun müşterek Oda-Borsa toplantısı Giresun Ticaret ve Sanayi Odası'nın ev sahipliğinde, Giresun Ticaret Borsası ve Bulancak Ticaret ve Sanayi Odası'nın katılımlarıyla gerçekleştirildi.

Toplantıya Giresun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Çakırmelikoğlu, Giresun Ticaret Borsası Yönetim Kurulu

Başkanı Hamza Bölük, Bulancak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Fatoğlu, Meclis Başkanı Mümtaz Bekçi, yönetim kurulu üyeleri ve genel sekreterler katıldı.

Giresun limanındaki süreç düzenlenmeli

Ortak Oda-Borsa toplantısında konuşan Giresun Ticaret Borsası

Yönetim Kurulu Başkanı Hamza Bölük, İlin yeni yatırımlara ihtiyaç duyduğunu belirterek Giresun Güney Çevre Yolu'nun yapımı, Giresun Limanındaki sürecin sağlıklı bir şekilde düzenlenmesi ve Espiye-Tirebolu arasında kurulması planlanan 3. Organize Sanayi Bölgesi'nin yatırım programına dahil edilmesi gerektiğini vurguladı.

Bulancak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Fatoğlu, Giresun'un önünde set gibi duran Karadeniz Sahil Yolu sorununun çözümü açısından Güney Çevre Yolu'nun bir ihtiyaç olduğunu kaydetti. Fatoğlu, “Şu an Giresun'un ikinci OSB'si olan Bulancak Organize Sanayi Bölgesi, faaliyette olan 15 işletmede toplam 2200 istihdam sağlanmaktadır. 42 parselin yüzde 95'i doluluk oranına ulaşmış ve şu an tahsis bekleyen iki parsel

bulunmaktadır. Göstergeler ortaya koymakla birlikte Giresun'un yeni bir Organize Sanayi Bölgesine ihtiyacı vardır" dedi. Fatoğlu, ayrıca bölge olarak ara eleman sorunu yaşadıklarını belirterek buna yönelik çözüm üretilmesini ve meslek liselerinin özendirilmesini istedi.

Üçüncü ve dördüncü OSB'lere ihtiyaç var

Giresun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Çakırmelikoğlu ise, vilayet olarak ulaşım altyapısı konusunda yatırım beklentisi bulunduğu ve öncelik sıralamasında Güney Çevre Yolunun acil ihtiyaç bulunduğunu söyledi. Samsun-Sarp demiryolu projesinin önemine de değinen Çakırmelikoğlu, "Giresun'un birinci Organize Sanayi Bölgesinde 41 parselden 36'sı faaliyette, 3 işletme kapalı ve bir işletme ise boş, bir parsel tahsis beklemekte ve toplam 2100 istihdam sağlanmaktadır. Yani Giresun birinci ve ikinci OSB hedeflenen doluluk oranına ulaşmıştır. Bu bakımdan üçüncü ve hatta dördüncü OSB Giresun için ihtiyaçtır. Bu doğrultuda şehrimizin doğu yakasına ilgili bakanlıkça (Espiye-Tirebolu arası ile Görele (Çavuşlu)-Eynesil arası) iki ayrı bölgede OSB alanları tasarlan-

ORTAK TOPLANTIDA ÖNE ÇIKAN KONULAR

- Giresun Güney Çevre Yolunun bölge ekonomisine ve imarına sağlayacağı katkı. Bu projenin ivedilikle faaliyete geçirilmesi için çalışma yapılması.
- Samsun-Sarp Demiryolu yatırımının bölgemiz ve ülkemizin ticari ve sosyal yaşamına sağlayacağı faydalar kapsamında projenin acilen hayata geçirilmesi.
- Ara eleman sorununun çözümüne katkı sağlayacak meslek liselerinin özendirilmesi ve staj kapsamında olan meslek liselilerinin devlet teşviki ile özendirilmesi.
- Ticari faaliyet yürüten ulusal ölçekteki internet sitelerinin 5. ve 6. bölge teşvik kapsamında bulunan vilayetlerden satış ve üretim yapan işletmelere komisyon ücretlerinde devlet desteği sağlanması.
- Pandemi dönemiyle serbest piyasada yaşanan daralma kapsamında kamuya ait borçlarda yapılan yapılandırılmaların en az beş yıl vadeli faizsiz taksitlendirilmesi.
- Devlet garantörlüğünde yer alan alacak sigortasının işletmelerin finansa erişiminde teminat kapsamına alınması.

mıştır. Espiye-Tirebolu arası OSB için yerel idareler yapılanmalarına başlamış ve (Giresun Ticaret ve Sanayi Odası) sorumluluk sahamızda

bulunmasından dolayı bu girişime ortak olunmuştur. Yine Görele-Eynesil arası OSB için bölge yerel idarelerinin yapılanması halinde ortak olma kararımız bulunmaktadır. Ayrıca ilimizin genel sorunlarının yanında sektörel sorunları da mevcuttur, bunları ara ara ilgili makamlar ile paylaşmaktayız ve bugün özet şekilde sizlerin kanaatlerine sunmayı planlamaktayız." Toplantıda, Giresun adına ve uluslararası karayolu ağının bileşenlerinden olması için projelendirilen Giresun Güney Çevre Yolu'na vurgu yapıldı.

BORSAMIZA ÜST DÜZEY ZİYARET

AK Parti Giresun Milletvekili Sabri Öztürk, İl Başkanı Kenan Tatlı ve Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Giresun Şube Müdürü Çağlar Şeyranlıoğlu ile ziyaretimize gelen heyeti Borsamızda ve Fındık Lisanslı Depo Tesisimizde ağırladık. Ziyaretleri için başta Sn. Milletvekilimiz olmak üzere tüm ziyaretçilere teşekkürlerimizi sunuyoruz.

YENİ EMNİYET MÜDÜRÜMÜZE HOŞGELDİN ZİYARETİ

Giresun İl Emniyet Müdürü Sn. Saruhan Kızılay'a, Yönetim Kurulu Başkanımız Hamza Bölük, Meclis Üyemiz Halis Özkaya ve Genel Sekreterimiz Eren Nizam ile birlikte hoşgeldin ziyaretinde bulunarak, yeni görevinde başarılar diledik. Misafirperverlikleri için başta Emniyet Müdürümüz olmak üzere tüm Emniyet teşkilatı mensuplarına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMINI COŞKUyla KUTLADIK

Cumhuriyetimizin faziletini ile 1926 Yılında kurulan Giresun Ticaret Borsası'nın kurulduğu gündendir camiamızın özünü oluşturan üyelerine hizmet verme-

nin haklı gururunu yaşarken, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yönetim şeklinin Cumhuriyet olmasını seçen başta Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK olmak üzere Silah arkadaşlarına, Şehit-

lerimize, Gazilerimize minnettarlığımızı bir kez daha ifade ediyor, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımızın 98. Yılı'nın Yüce Türk Milletine Kutlu olmasını diliyoruz.

JANDARMA BÖLGE KOMUTANIMIZA HOŞGELDİN ZİYARETİ

Giresun Jandarma Bölge Komutanı Sn. Tuğgeneral Nuh Köroğlu'na, hoşgeldin ziyareti gerçekleştirdik. Sn. Komutanımıza, nazik misafirperverliği ve yakın ilgileri için teşekkür ediyoruz. Allah Ordumuzu Cenk Meydanında Muzaffer Eylesin.

TOBB'DAN BORSA AJANLIĞI İÇİN YENİ DÜZENLEME

Ticaret borsalarında 2 yıl süreyle borsa simsarlığı yapmış kişiler borsa ajanı olabilecek.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin "Ticaret Borsalarında Alım Satım Yapan Aracılar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, başkasının adına ve hesabına vekil sıfatıyla borsada alım satım yapan borsa ajanı olmak için en az 3 yıllık borsa üyeliği şartı yapılan değişiklikle en az 2 yıl süreyle borsa simsarlığı yapanlar veya en az 3 yıl süreyle borsa üyesi ya da ajanı yanında mesleki hizmet görerek bu durumu borsadan alınacak

belgeyle ortaya koyanlar olarak değiştirildi. Borsa alım satımlarında yalnız aracılık yapabilen borsa simsarı olabilmek için de sertifika zorunluluğu kaldırılırken, en az

bir yıl süreyle borsa üyesi ya da ajanı yanında mesleki hizmet görerek bu durumu belgeleyenlerin de borsa simsarı olmasının önü açıldı.

ORDU TİCARET BORSASI BAŞKANI ZİVER KAHRAMAN'I AĞIRLADIK

Ordu Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ziver Kahraman'ı borsamızda ağırladık. Sezon öncesi karşılıklı görüş alışverişinde bulunulan ziyarette yeni sezonun tüm üreticilerimize, tüccarlarımıza, sanayicilerimize ve ihracatçılarına hayırlı olması ortak dileğiyle misafirimizi uğurladık. Sayın Başkana nazik ziyaretleri için teşekkür ediyoruz.

GİFLİDAŞ HER ZAMAN ÜRETİCİNİN YANINDA

Borsamız iştiraki Giflidaş tarafından yapılan yazılı açıklamada sosyal medyadaki temelsiz iddialara yanıt verildi.

Giresun Fındık Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. (GİFLİDAŞ), tarafından yapılan yazılı açıklama ile sosyal medyada ortaya atılan birtakım iddialara cevap verildi. Yapılan açıklamada; “Lisanslı Depoculuk; emanet alma esasına dayalı oluşturulmuş ve devlet güvencesiyle çalışan bir kurumdur. Bu sebeple lisanslı depoya fındık satmak söz konusu olamaz. Ayrıca, Ticaret Borsaları da tescil kuruluşudur, ticari faaliyet yapmazlar. Bu sebeple bugün Giresun Ticaret Borsası bünyesinde işletilen lisanslı depo, TMO’nun üreticilerden aldığı fındıkları emanet bıraktığı bir yerdir. Ayrıca depoya fındık tüccarları ve üreticiler de kendi adına emanete fındık bırakabilmektedir. Sosyal medyada bazılarınca tüccarlar, TMO’ya

tozlu fındıkları satıyor vs. ibareleri en azından bilgisizliktir. Lisanslı depo bir ticaret yeri değildir. Ticaret yapanların veya üreticilerimizin emanete ürünlerini teslim ettiği yerdir” bilgilendirmesinde bulunuldu.

ŞEKERBANK VE TÜRİB İŞBİRLİĞİ İLE AVANTAJLI ELÜS KREDİSİ

Türkiye Ürün İhtisas Borsası AŞ, lisanslı depoculuğun kullanımını arttırmaya yönelik özel avantajlar sunmak amacıyla Şekerbank ile işbirliği protokolü imzaladı.

Kuruluş amacı tarımın finansmanı olan ve 68 yıldır çiftçinin en büyük destekçisi Şekerbank, çiftçilerin hasat ettikleri ürünlerin lisanslı depolarda sağlıklı ve güvenli bir şekilde depolanması için oluşturulan elektronik ürün senetlerinin işlem gördüğü TÜRİB (Türkiye Ürün İhtisas Borsası AŞ) ile iş birliğine gitti. Lisanslı depoculuğun kullanımını arttırmaya yönelik özel avantajlar sunmak üzere Şekerbank ve TÜRİB arasında imzalanan protokol ile Banka, üreticiler ve tarımsal ürün ticaretini yapan firmalara avantajlı koşullarda kredi kullanımı fırsatı sunacak ve birbirinden farklı avantajlardan yararlanma imkânı tanıyacak.

Uygun koşullarda ELÜS Kredisİ

Üreticinin korunması ve varlığını sürdürebilmesi için çiftçileri desteklemeye devam eden Şekerbank, iş birliği kapsamında uygulanacak %10 kredi faiz indirimi ve %50 masraf indirimi ile çiftçilerin ve tarımsal ürün ticaretini yapan firmaların, hasat döneminde ürünlerini güvenle depolarken avantajlı şartlarda Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Kredisİ'nden faydalanmasını da sağlayacak.

Ayrıca 01.07.2021-31.12.2021 tarihleri arasında ürün bedeli ödemesi Şekerbank hesabına

aktarılan üreticilere de 5.000 TL'ye kadar "Lisanslı Depo Kira Desteği" sunulacak. Şekerbank'tan ELÜS teminatl kredisİ kullanarak kampanyadan yararlanan çiftçiler ve tarımsal ürün ticaretini yapan firmalar, Türkiye'nin birçok noktasında bulunan lisanslı depolarda TÜRİB altyapısı ile ürünlerini muhafaza edecek.

"ELÜS kredileri önemli bir araç"

TÜRİB Genel Müdürü Ali Kırallı, ülkemizde tarım ürünlerinin finansallaşması, çiftçilerin finansmana erişiminin sağlanması ve ürün borsacılığının gelişmesi amacıyla paydaşlarla iş birliklerine önem verdiklerini belirterek

şu görüşleri paylaştı: "Ulusal bir borsa olarak 2019 yılında faaliyete geçirdiğimiz ELÜS Piyasası ile ELÜS'lerin teminata verilerek bankalardan kredi kullanımıyla lisanslı depoculuğun ve ELÜS'ün kullanımının yaygınlaşmasına dolayısıyla gıda arz güvenliğine hizmet ediyoruz. Borsamız, tarladan sofraya gıda tedarik zincirinin dijitalleşmesi, ELÜS'ün yaygınlaştırılması, sözleşmeli tarımın gelişmesi, lisanslı depoculuk gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir. Çiftçilerimizin ELÜS kredileri hakkında bilgi sahibi olması ve sunulacak avantajlardan yararlanması için TÜRİB olarak Şekerbank ile iş birliği yapmaktan mutluluk duy-maktayız."

AYDINLAR FINDIK YENİDEN SEKTÖRÜN HİZMETİNDE

Giresun Ticaret Borsası'nda da uzun yıllar önemli görevlerde bulunan Harun Aydın, Bulancak 2. Organize Sanayi Bölgesindeki Aydınlar Fındık tesislerini hizmete açtı.

Bulancak'ta daha önce fabrika işleten ve uzun yıllardan bu yana esnafılık yapan Harun Aydın, Bulancak 2. Organize Sanayi Bölgesinde Aydınlar Fındık Fabrikasını yeni yerinde açtı. Bölgemizde fındık sektöründe uzun yıllardan bu yana hizmet veren ve 9 yıl Giresun Ticaret Borsasının çeşitli kademelerinde

görev yapan ve son olarak Meclis Başkanlığı görevini yürüten Harun Aydın, 2. OSB'de faaliyete geçirdiği Aydınlar Fındık Fabrikası ile yeniden bölgeye katkı sağlamaya başladı.

"Pandemiye rağmen yatırım yaptık"

2020 yılının Temmuz ayında fab-

rikanın temelini attıklarını ifade eden Harun Aydın yeni sezonda fabrikayı açarak fındık alım, satım ve işleme işlemlerine başladıklarını söyledi. Piyasa koşullarına göre üreticinin fındığını en iyi fiyata aldıklarını kaydeden Aydın, "Türkiye'de 2019 yılının Mart ayından bu yana etkisini sürdüren koronavirüs pandemisinde zorlu şartlara rağmen ilçemize ve ilimize yatırım yapmaktan dolayı mutluluk duyuyoruz. Şu anda fabrikamızda fındık işleme işlemlerimiz başlamıştır. Üreticilerimizin ürününü piyasa koşullarına göre en iyi fiyata aldığımız fabrikamızda şu anda 50 kişiyi istihdam ediyoruz. Bölgemize sağladığımız istihdamı ilerleyen günlerde daha da artırmak istiyoruz" dedi.

MİGROS FINDIK KABUĞUNDAN MARKET REYONU YAPTI

Migros Up ve OTTAN Studio iş birliğinde, mağazada satılan fındık ve cevizlerin kabuklarından ileri dönüşüm tekniğiyle üretilen raflar, Migros'un MLife markalı ürünlerinin reyonlarında kullanıldı.

Migros'un geçtiğimiz yıl hayata geçirdiği, girişimcilik ve ortak inovasyon platformu Migros Up, lansman programına katılıp dereceye giren OTTAN Studio ile organik atıkların mağazalarda yeniden kullanıma kazandırılması için iş birliği yaptı. Pilot çalışması gerçekleştirilen proje kapsamında, mağazada satışı bulunan fındık ve cevizlerin kabuklarının ileri dönüşüm tekniği ve sıfır plastik kullanımıyla biyo-kompozit malzemeye dönüştürülmesi sonucunda aynı mağazadaki MLife markalı ürün reyonlarının raflarının üretimi sağlandı.

“Dünyaya örnek olacak bir projeye imza attık”

Döngüsel ekonominin, dünyanın geleceği açısından kritik bir öneme sahip olduğunu, bu kapsamda kaynakların verimli kullanımı ve atıkların yeni kaynaklara dönüşebilmesi konularına büyük önem verdiklerini söyleyen Migros Ticaret A.Ş. Bilgi Teknolojileri ve İş Geliştirmeden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Kerim Tatlıcı, “Girişimci firmamız iş birliğinde yaptığımız bu çalışma ile mağazamızda satışa sunulan ürünlerin organik atıklarının hammadde üretiminde tekrar değerlendirilmesi ve aynı mağazamızdaki raflara dönüşmesiyle dünyada bir ilke imza atmaktan mutluluk duyuyoruz” dedi.

Biyo-kompozit malzeme nasıl hazırlandı?

OTTAN teknolojisi burada devreye girdi. Öncelikle tedarik edilen atıklar temizlendi ve dezenfekte edildi. Öğütülen ve granül boyutlarına göre ayrıştırılan kabuklar biyo-kompozit malzemenin ana hammaddesini oluşturdu. Sonraki adımda yüzde 68'i fındık ve ceviz kabukları, kalanını ise yeşil reçinenin oluşturduğu karışım kalıplara döküldü ve fırınlanarak nihai plakalar elde edildi.

Gıda imha oranını yarıya indirmeyi hedefliyor

Migros İyi Gelecek Planı çerçevesinde gıda israfıyla mücadele alanında çalışmalarına odaklanan Migros, 2030 yılına kadar gıda

imha oranlarını yarıya azaltmayı hedeflerken son 2 senede %24 azaltım sağlayarak bu hedefinin yarısını gerçekleştirdi. Bu çerçevede gıda kayıplarının önlenmesine yönelik operasyonel iyileştirmeler, otomatik sipariş sistemi, olgun ürünler için indirimli satışlar gibi birçok yöntem ile bin bir emekle üretilen gıdaların hak ettiği değere sahip olması ve gıda olarak tüketilmesini sağlamayı amaçlıyor. Yine de günün sonunda satışa dönüşmeye gıdaları ürün kalitesi ve besleyiciliğine göre öncelikli olarak ihtiyaç sahiplerine bağlıyor, insan tüketimine uygun olmayanları sokak ve orman hayvanlarının beslenmesi için bağlıyor, yenilemeyen bölümleri de biyogaza dönüştürüyor.

ÜLKER, ÖNEM GIDA'YI SATIN ALDI

Ülker Bisküvi; fındık ve fındık püresi, çikolata hamuru gibi ana girdilerinin tedarikini gerçekleştirdiği, Yıldız Holding şirketlerinden Önem Gıda A.Ş'yi satın aldı.

Ülker Bisküvi, ana kategorileri olan çikolata ve unlu mamullerde üst düzey sinerji sağlamak, şirketin sürdürülebilir ve kârlı büyümesini güçlendirmek amacıyla, ana müşterisi olduğu Önem Gıda'yı bünyesine kattı. Giresun'da fındık işleme ve fındık püresi; İstanbul Topkapı'da çikolata hamuru, toz kakao, damla, pul ve kuvertür çikolata; Ankara ve Karaman'da ise un üretimi gerçekleştiren Önem Gıda, Ülker'in girdi tedarikinin merkezinde yer alıyor. Önem Gıda'nın satın alma kararının, Ülker'in önümüzdeki dönem stratejik hedeflerine ulaşmasına

katkı sağlayacağını söyleyen Ülker CEO'su Mete Buyurgan, "Bu satın almayla birlikte, şirketler arası üst düzey sinerji oluşturup; Ülker olarak sürdürülebilir ve kârlı büyümemize ivme kazandıracak bir yapı oluşturmayı amaçlıyoruz. Önem Gıda'nın satın alınmasıyla beraber, çikolata ve unlu mamuller üretim sürecinin en önemli kısmının Ülker Bisküvi'ye entegre edilmesi bu satın almayı stratejik anlamda çok değerli hale getiriyor" dedi.

Giresun'da fındık işleme tesisi var

Toplam 537 çalışanıyla İstanbul Topkapı'da çikolata hamuru,

Giresun'da fındık işleme, Ankara ve Karaman'da ise un üretimi gerçekleştiren Önem Gıda, Yıldız Holding bünyesindeki şirketlerin kullandığı kakaolu ürünler, fındık ve un ürünlerinin tamamının üretimini yapıyor ve Ülker ürünlerinin de ana tedarikçisi konumunda bulunuyor. Çikolata ürünlerinde Ev Dışı Tüketim sektöründe ve paket unda da piyasada önemli bir oyuncu olan Önem Gıda, kakao çekirdeğinin ve buğdayın işlenmesinden başlayarak, tüm süreçlere hakim. Önem Gıda hem tedarik yaptığı ülkelerde hem de ülkemizdeki üretim ve istihdamıyla da ekonomik kalkınmaya destek oluyor.

FINDIK HASAR TESPİT TEKNİKLERİ ÇALIŞTAYI DÜZENLENDİ

TARSİM'in ev sahipliğinde gerçekleştirilen iki günlük çalıştayda rekolte tahmininden hasar tespit tekniklerine kadar çeşitli konularda sunumlar gerçekleştirdi.

Fındık Hasar Tespit Teknikleri Çalıştayı, 14-15 Ekim tarihlerinde, TARSİM'in ev sahipliğinde Ordu'da gerçekleştirildi. Çalıştaya, Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürü ve TARSİM Yönetim Kurulu Başkanı Kerim Üstün, Tarım Reformu Genel Müdür Yardımcısı ve TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi Bekir Engürülü, TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi ve Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi Genel Müdürü Serpil Günel'in yanı sıra; Giresun, Ordu, Trabzon ve Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden, Fındık Araştırma Enstitüsü'nden yetkililer, Ordu, Bolu Abant İzzet Baysal ve Sakarya Üniversiteleri'nin Ziraat Fakülteleri'nden dekanlar, akademisyenler, TARSİM eksperleri ve İşletici Şirket çalışanları katıldı. Programın açılış konuşmasını gerçekleştiren Genel Müdür Günel, toplantı aracılığıyla tarım sigortalarında son derece önemli bir yeri olan fındık ile ilgili istişarelerde bulunmayı, bu alandaki hasar tespit yöntemlerini değerlendirmeyi ve Sistem açısından verimli sonuçlar elde etmeyi hedeflediklerinin altını çizerek; bu gibi organizasyonların, güvenin kuvvetlendirilmesinde, üretici ve yetiştirici memnuniyetinin artırılmasında, TARSİM Sistemi'nin yaygınlaştırılmasında ve sigortalılık oranının artırılmasında önemli bir payı olduğunu

sözlerine ekledi. Başkan Üstün ise, Türkiye'nin, Dünya'nın fındık üretimi için gerekli olan uygun hava koşullarına sahip birkaç ülkesinden biri olduğunu belirterek; ülkemizin dünya fındık piyasasında lider ülke konumunda olduğunu ve bu doğrultuda fındık ürününün Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sistemi'nde de

hassasiyetle ele alındığını vurguladı ve organizasyonun başarılı olması temennisinde bulundu.

Uzmanlar sunum yaptı

Çalıştayda Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürü Aysun Akar "Fındıkta Rekolte Tahmini", Prof. Dr. Ali İslam "Fındıkta Kritik Gelişme Dönemlerinde Meydana Gelen Risklerin Verime Etkileri" başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi. Programın devamında Dr. Tuba Bak, ayırım periyodundan karanfil dönemine kadar fındıktaki gelişme aşamalarını, Dr. Hüseyin İrfan Balık Türkiye'de yetiştiriciliği yapılan fındık çeşitlerini, Fevziye Kayılı fındıkta hasar tespit tekniklerini anlattı. Çalıştay, ikinci gün TARSİM Genel Müdürü Serpil Ünal ve TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi Bekir Engürülü'nün katımlarıyla yapılan genel değerlendirmelerin ardından sona erdi.

FİDAN ÜRETİM KURSUNA KATILANLAR BELGELERİNİ ALDI

Halk Eğitim Merkezi ve Fındık Araştırma Enstitüsü işbirliğinde fındık fidanı üretimi kursu düzenlendi. 88 saatlik kursu başarıyla tamamlayanlar belgelerini törenle aldı.

Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 2020-2021 Hayat Boyu Öğrenme faaliyetleri kapsamında, Şehit İsmail Bay Halk Eğitimi Merkezi ile Giresun Fındık Araştırma Enstitüsü iş birliğinde fındık fidan üretimi kursu düzenlendi. 88 saatlik eğitimin ardından teorik sınav ve arazide gerçekleştirilen uygulamalı sınavları başarıyla tamamlayan 18 kursiyere belgeleri törenle verildi. Kursiyerlere başarı belgelerini İl Milli Eğitim Müdürü Ertuğrul Tosunoğlu, Giresun Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürü Aysun Akar, Şehit İsmail Bay Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Salih Uzun ve Müdür Yardımcısı Serdar Tıgılı tarafından takdim edildi.

Fidan Üretim Kursuna katılan üreticiler teorik sınavda ter döktü.

Müdür Tosunoğlu, İlimizin en önemli tarım mahsulü olan ve ülke ekonomisine önemli katkısı olan fındığın üretiminde, yöresine ve toprağına uygun fidan yetiştirilmesinin son derece önemli olduğunu, bu açıdan fidan üretimi kursunun

çok faydalı olacağını dile getirdi. Kursun açılmasında ve gerçekleşmesinde emeğı geçen Şehit İsmail Bay Halk Eğitimi Halk Eğitimi Merkezi ve Fındık Araştırma Enstitüsü ile kursiyerlere teşekkür ederek çalışmalarında başarılar diledi.

FINDIĞIN ÇIKIŞ YOLU: LİSANSLI DEPOLAR VE YENİ PAZARLAR

UFK ve GTB Başkanımız Hamza Bölük, “milli ürün” fındığın önlem alınmadığı taktirde bu niteliğini 10-15 yıl içinde kaybedebileceği uyarısında bulundu. Fındığın bir kişi ya da kuruma emanet edilmeyecek kadar değerli bir ürün olduğunu vurgulayan Bölük, çıkış yolunun lisanslı depolar ve yeni pazarlardan geçtiğini anlattı.

Borsamız Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda geçtiğimiz günlerde Ulusal Fındık Konseyi Başkanı olarak seçilen Hamza Bölük, Altaş TV’de yayınlanan “Murat Gürsoy’la Karadeniz Ekonomi” adlı Programda konuk olarak sektöre ilişkin görüşlerini paylaştı. Programda Ulusal Fındık Konseyi’nin öncelikli görevinin bütçe oluşturmak ve gelir yaratmak olduğunu anlatan Hamza Bölük, “Fındığa milli ürün gözüyle bakmazsak 10-15 yıl içerisinde milli ürünümüzü kaybetmiş oluruz.

Bizim önce üretim ayağını şekillendirmemiz ve verimliliği artırmamız şart” dedi. Fındığın bir kişiye ya da bir kuruma emanet edilmeyecek kadar değerli bir ürün olduğunu kaydeden Hamza Bölük fındıkta çıkış yolunu ise lisanslı depolar ve yeni pazarlar olarak özetledi.

Öncelikle Ulusal Fındık Konseyi’nin işlevleri nelerdir? Başkanım, yeni dönemde neleri hedefliyorsunuz?

Ulusal Fındık Konseyi 5 Nisan 2007 Tarihli yönetmelikle kurul-

muş ve çok iyi düşünülmüş bir kurum. Çünkü fındığın bütün bileşenlerinin bir araya geldiği tek yer. Bu kurumun içerisinde Ziraat Odaları var üretici tarafını temsilen. Ticaret Odaları ve Borsaları var ticareti temsilen. Sanayici, tüccar ve iş adamları var; kırıcılar var ticaretini temsilen. Fındık Araştırma ve Geliştirme grubu var, üniversiteler var. Tarım Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı var; Hazine Müsteşarlığı’ndan temsilciler var. Dolayısıyla fındığın içerisinde olan herkesin bir arada olduğu belki de

tek kuruluş. Bu zamana kadar yönetimde bulunan, katkı sağlayan ve Ulusal Fındık Konseyini bir adım öteye taşımaya çalışan bütün başkan ve yönetim kurulu üyelerine, buradan huzurlarınızla teşekkür etmek istiyorum.

Biz yönetim kurulundaki arkadaşlarımızla beraber Ulusal Fındık Konseyini daha ileriye nasıl götürebileceğimize bakmaya çalışıyoruz. Ancak bir şey yapabilmek için bütçe lazım, yani para lazım. Konsey şu anda sadece üye aidatları ve bağışlarla devam ediyor. Dolayısıyla Ulusal Fındık Konseyi'nin gelir kaynaklarının yeniden dizayn edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunun için Tarım Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile girişimlerde bulunarak, bütçe oluşturmaya çalışacağız. Bu sene ilk yapmamız gereken çalışmanın bu olması gerektiğini düşünüyorum. Asıl görevimiz de ziraat odaları, ticaret oda ve borsalarıyla birlikte, üniversiteler ve Bakanlıklarımızla birlikte fındığı önce daha iyi ve verimli nasıl üretiriz? İkinci olarak da bu ürettiğimiz ürünü daha yüksek katma değerle nasıl satabiliriz? Biz bunlara kafa yormaya çalışıyoruz.

Burada fındığın bütün bileşenleri temsil ediliyor ve baktığımız zaman siz sanayici olarak UFK başkanısınız, başkan yardımcınız da TZOB Yönetim Kurulu üyesi Arslan Soydan. Yani orada tam bir denge sağlanmış görünüyor...

Yönetim kurulumuz çok değerli arkadaşlarımızdan oluşuyor zaten. İstanbul İhracatçılar Birliği Başkanımız var. Düzce Ticaret Borsası başkanımız var. Daha önce Ulusal Fındık Konseyinde Başkanlık yapmış, Nurettin Bey, Sebahattin Bey var. Tarım Bakanlığı Genel Müdür Yardımcımız var. Bizim öncelikli amacımız bütçeyi oluşturup uzmanlarla fındığa kafa yorarak verimliliği artırmak. Bu işin uzmanları üniversiteler, Tarım Bakanlığındaki, Tarım İl müdürlüklerindeki uzmanlar, Ziraat Odalarındaki uzmanlar.

Bugün dünyada fındık üreten ülkelerin 10 yıllık ortalama verimliliğine baktığımızda ABD'de 220 kg olan dönüm başına verim bizde 77 kg'a düşüyor. Daha iyi rekabet edebilmemiz için verimliliğimizi üst seviyeye taşımamız şart. Ama bu noktada bir şey daha söylememiz lazım. Türkiye'de fındık üreten illerin içerisinde en mağdur olan iki il

vardır. Biri Ordu diğeri Giresun'dur. Çünkü arazi yapısı itibarı ile verimliliği en düşük olan illerdir. Bugün yeni dikim alanları olan Batı bölgesi dediğimiz Düzce, Sakarya, Kocaeli gibi illerde verimlilik bize nazaran daha yüksek. Aynı alandan onlar 200-250 kg verim alırken biz 80-100 kg alıyoruz. Maliyet aynı. Bu noktada bir dayanışmaya ihtiyaç var diye düşünüyorum. Devletin yetkili kurumlarının bu bölgeye yapılan gelir desteğini örneğin daha başka boyutlarda değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Buraya başka açıdan bakmak lazım. Çünkü Giresun ve Ordu'nun başka alternatifi yok. Biz fındık bahçelerini söksek başka bir şey yapamayız.

Bir de o tepelerde yanan ışık bizim güvenliğimizi sağlıyor. O insanların oradan göç etmemesi lazım. Fındık her yönü ile bölgenin hem ekonomik hem coğrafi hem güvenlik gerçeği. O yüzden bunu çok iyi değerlendirmek lazım.

Fındığın tek başına fındık olarak görülmesi yanlıştır. Fındık bu bölge için sosyolojik, kültürel, ekonomik bir olgudur. Fındık bu bölge için her şeydir. Neden? Çünkü ekonomisinin dayandığı ana arteri fındık... Köydeki göçü tutan da fındık, burada şehirde yaşayanların da geçimi yine fındık. Fındık sanayisinde çalışıyorlar. Fındık ticaretinden elde ettikleri gelirle devam ediyorlar, yani Giresun ve Ordu sanayisine baktığımız zaman iş veren konumunda olanların büyük bir kısmının çalıştığı sektör fındık sektörüdür.

İşte bundan dolayı diyoruz ki fındık birilerinin insafına terk edilemez. Bir kişinin ya da bir grubun

insafına terk edilemeyecek kadar Türkiye için hayati bir üründür.

Sizden Ulusal Fındık konseyi olarak beklentimiz büyük ama siz aynı zamanda Giresun Ticaret Borsası olarak da çok önemli başarılarla imza atıyorsunuz. Rekabet Kurulunun fındık sektörü ile ilgili raporunda en büyük sorunun emanete verilen fındıklar olduğu ve bu durumun fiyatların gevşemesine yol açtığı belirtiliyor. Fındığın yetiştiği her yerde lisanslı depoların bulunması gereğine dikkat çekiliyor. Raporda ayrıca “büyük güçlü alıcıların karşısında güçlü satıcılar ve güçlü üreticinin olmasını sağlamalıyız” diye bir not düşülmüş. Siz de Giresun Ticaret Borsası olarak çok güzel bir lisanslı depoyu hayat geçirdiniz. Süreç nasıl ilerliyor? Bundan sonrası için neler hedefliyorsunuz?

ARTIK TİCARET DİJİTALLEŞTİ

Çok güzel özetlediniz öncelikle teşekkür ediyorum. Fındığın fiyatının oluşmasındaki, özellikle hasat dönemindeki en önemli etkenlerden bir tanesi emanettir. Biz diyoruz ki, üretici fındığını hiç emanete bırakmasın. Herkes ürünü istediği zaman pazara getirsin. Ancak

sosyolojik, kültürel ve ekonomik şartlar buna izin vermiyor. Neden? Üretici diye tabir ettiğimiz fındık üreten çiftçilerimizin büyük bir kısmı il dışında ya da köyünün dışında yaşıyor. Hasat zamanı gelip 1-2 ayda fındığını topluyor ve bir an önce bir yerlere bırakıp işinin başına dönmek istiyor. Bu yüzden de en çok emanet baskısı oluşuyor. Artık ticaret dijitalleşti. Her şey dijital ortamlarda alınıp satılmaya başlandı. Fındığın da buna ayak uydurması gerekiyor. Bunun da olmazsa olmazları lisanslı depolardır. Öncelikle fındık fiyatı üzerindeki en büyük baskıyı oluşturan ve aynı zamanda stoklamadan doğan yıllık yaklaşık 100 milyon dolarlık kaybın önüne geçilecek olan tek yerdir

lisanslı depo. Çünkü bugün atadan kalma usullerle stoklanan ürünler 6-8 ay stoklama döneminde yüzde 1 kadar fire kaybına uğruyor. Daha da önemlisi bugün fındık fiyatları üzerinde oluşan spekülasyonların kalkması için fındığın lisanslı depolara bırakılıp Ürün İhtisas Borsası üzerinden satılması ve bildiğiniz hisse senedi gibi borsa seans salonlarında geçecek olan fiyatlardan herkesin takip edeceği şekilde fiyatlandırılması lazım. Nasıl bugün ekonomi programlarında alttan şeritler geçiyor, aynı o şekilde fındık fiyatı da “50 randıman şu kadar”, “52 randıman şu kadar” diye geçmelidir ki biz bu fındığa hakiki değerini kazandıralım.

Yani üretici gelsin lisanslı depoya hijyenik şartlarda fındığını bırak-sın, değerli hisse senedini alsın bankadan ucuz tarım kredisini kullansın, ekrana baksın satmak istiyorsa atsın, bekletmek istiyorsa da bekletsin. Dünyanın öbür ucunda olsa da telefonda satışını gerçekleştirir.

Ancak bunun olması için lisanslı depoların yaygınlaşması şart. Sadece Giresun'da bir tane lisanslı depo olması bir şey ifade etmez. Türkiye'de

ortalama yıllık 800 bin ton fındık üretiliyor diye düşünürseniz Giresun'daki 15 bin tonluk bir lisanslı depo yüzde 1,5-2'ye tekabül ediyor. Minimum 300 bin tonluk lisanslı depo ihtiyacı var. Çünkü Türkiye'de yaklaşık 2 ay içinde stoklanan ürün miktarı 500 bin tondur. Bunun 200 bin tonu periyodik olarak ihracata yönlendirilse bile 300 bin tonluk kısmı emanet veya sanayicilerin gelecek ihracatlarına karşılık stokladıkları ürün olarak depolarda saklanmaktadır. Dolayısıyla bu ürünlerin hijyenik ortamlarda saklanabilmesi ve biraz önce bahsettiğim gibi ürün ve kalite kaybına yol açmamak için lisanslı depoya ihtiyaç vardır.

Bu tarz depolar aslında yatırımcılar için de büyük bir fırsat. Bunu dışarıdan birileri kurup sektöre hizmet veremez mi? Yasal bir engel var mı? Yoksa hepsi sizin yaptığınız gibi borsalar mı kurmalı?

Yasal hiçbir engel yok ancak hukuki engeller var. Hukukla pratik birbirine uymuyor. Nerede uymuyor dersenez; lisanslı depo yönetmeliklerine göre 10 bin tonun altında hiçbir ürüne lisanslı depo kuramıyorsunuz. Ama 10 bin ton fındık için çok büyük bir rakam. Çünkü lisanslı depolar kiralarla geçiren kurumlar. 10 bin tonluk fındığı lisanslı depoda stokladığınız zaman Ticaret Bakanlığı size diyor ki; bu ürünü teminat altına al. Bunun bedeli 10 bin ton çarpı bugünkü değerden 25 binle hesapladığınızda yaklaşık yüzde 30'u kadar. Bunun sigortalanması gerekiyor, yani bunu işletme bedeli çok yüksek. Biz dedik ki, Fındık için bunu hiç olmazsa 5 bin tona indirin ki işletilebilir hale gelsin. Bunu özel

firmalar da yapar hale gelsin. Eğer 10 bin ton olursa, kendimizden örnek vereyim biz bu yıl lisanslı depoya fındık alamadık. Lisanslı depomuzu işleten GİFLİDAŞ şirketini 2,50 milyon TL fonlamak zorunda kaldık. Çünkü işçi çalışıyor, sigorta gideri var, boş olsa dahi teminatı var. Bugün boş ama yarın fındık gelebilir. Siz 2 yılda bir bunu güncelliyorsunuz, 2 yıllık bir teminat veriyorsunuz. Bir yıl boş kaldı fonladık ama ikinci yıl boş kalsa nasıl fonlayacaksınız?

Geçmişte de yanılmıyorsam Düzce'de bir özel sektör firması 2-3 milyon lira zarara uğramıştı. İlk deneme başarısız olmuştu ama rekoltenin de az olduğu bir yılda kurulmuştu.

Bunun kötü örnekleri oldu ama biz bunu iyi örneğe dönüştürdük. Şu anda fındığını emanete bırakmayı düşünen bir üretici için lisanslı depoya fındık bırakmamanın mantığını anlamakta zorlanıyorum. Çünkü nakliyyeyi devlet karşılıyor, hamaliyyeyi devlet karşılıyor, ürünü bırakınca satmak mecburiyetiniz yok, kiranızı devlet karşılıyor. Ürünün yüzde 70'i oranında Ziraat Bankası 9 ay süreyle sıfır faizle

kredi veriyor, eğer ihtiyacın varsa. Buna rağmen neden lisanslı depoya bırakılmaz bunu anlamakta zorluk çekiyorum. Bu olmayınca biz de sanayici olan firmalarımıza dedik ki; "Sizin depoya ihtiyacınız var mı?" Bizim 24 Silomuz var ortalama 550-650 ton arasında fındık alır. 11 siloyu sanayicilerimize kiraladık. Kalan kısmını da normal lisanslı depo şartlarıyla alıma açtık. Üretici fındığını getiriyor, ELÜS'ünü alıyor, TMO'ya devrediyor. Aslında TMO orada fındık almıyor. Üretici getirip fındığını bırakıyor, senedini götürüp TMO ya diyor ki; "Ben senin fiyatından satıyorum." Satmayabilir de. TMO da aldığı fındığı bizde bırakıyor, bu sefer kirasını TMO ödemeye başlıyor.

Siz o zaman Rekabet Kurumunun fındık sektörü ile alakalı tespitlerini destekliyorsunuz. Lisanslı depoculuk fındığın kurtuluşu için olmazsa olmaz diyorsunuz.

Kesinlikle. Biz hatta şu teklifi de götürüyoruz; Toprak Mahsulleri Ofisi madem fındıkta bir aktör, ortak olarak değişik bölgelerde borsalarla lisanslı depolar kurmalıdır. Buna öncülük etmelidir. Hatta kendisi de kurabilir ki bu yetki bildiğim

kadarıyla birkaç ay önce verildi. İstanbul'dan Sarp Sınır Kapısına kadar olan fındık şeridinde, lisanslı deponun her ilde bir veya birkaç tane olmak üzere yaygınlaşması şarttır. Ordu'da bir tane değil 5 tane olmalıdır. Değişik noktalarda olmalıdır. Giresun'daki yetersiz hale geldiğinde gidip başka ilçelere de kurmalıyız. Yani lisanslı depoyu vatandaşın ayağına götürmemiz lazım. Ordu şartlarında örnek vereyim. Ordu merkeze kurarsanız lisanslı depoyu, Aybastı'daki üretilmeye getir buraya fındık koy dediğinizde çok büyük bir mesafe var. Değişik noktalarda lisanslı depolar olmalıdır. Üreticiler daha kolay ulaşmalıdır.

Yaygınlaşmak şart ama biz mevcudu lisanslı depo mantığına uygun halde çalışır hale getiremeyince bunu TMO üzerinden üreticiyi oraya alıştırır hale geldik. Ama hala emanete bıraktığını TMO'ya satıyor.

Yeni sezon nasıl başladı? Fiyatlar TMO'nun üzerine çıkmadığı zaman şikayetler oluyor. Türk fındık sektörünün yabancı firmaların eline geçtiği iddiaları var. Birçok gelişmeler var, üretimdeki gücümüz düşmüş gözüküyor. Sizden bir değerlendirme alalım başkanım.

FINDIK "MİLLİ ÜRÜN" OLMAKTAN ÇIKABİLİR

Fındık daha önce de söylediğim gibi bir kişiye ya da bir kuruma emanet edilmeyecek kadar değerli bir ürün. Birileri derken bunu yerli ya da yabancı ayırımı yapmadan söylüyorum. Ancak şunu söyleyeyim; fındık milli bir üründür. Eğer biz bugün dünya üretiminin yüzde 75'ine sahipken fındığa milli

ürün gözüyle bakmazsak 10-15 yıl içerisinde payımız yüzde 50'lere ve daha da altına düşmeye başladı. Şimdi milli ürünümüzü kaybetmiş oluruz. Dolayısıyla bizim önce üretim ayağını şekillendirmemiz ve üretimdeki liderliğimizi kaybetmemiz lazım. Bunun için de tekrar vurguluyorum; verimliliği artırmak zorundayız. Yeni dikim alanları geliştirmek için değil, mevcut alanları nasıl daha verimli hale getiririz diye çalışmamız ve çok hızlı çalışmamız gerekir. Çünkü dünya bizim dışımızda farklı fındık alanları araştırıyor. Bunu fındık tüketimini yöneten ve fındık yönetimini sağlayanlar araştırıyor. Bunlar kim dersiniz belli fındık piyasası. Arıyor diyor ki, fındık bana 12 ay lazım olan bir ürün. Türkiye'den temin edemezsem bir yerden temin etmem lazım. Garanti altına almak istiyor ve garanti altına almak istediği içindir ki, alternatifler yaratma peşinde. Fındık dikim alanlarını başka ülkelerde artırarak yeni dikim alanları geliştirerek Çin'e bile fındık diktiyor, Amerika'ya fındık diktiyor. Neden fındık diyor bu ülkeler? Çünkü biz sadece fiyata odaklı fındık politikası geliştirdiğimiz için fiyattaki oynamaya alışmadı

diğer fındık tüketen ülkeler. Çünkü dünyada fındık tüketen ve fındık işleyen ülkelerde enflasyon yüzde 1-3 aralığındayken, Türkiye'de yüksek enflasyona bağlı fiyatta oluşan değişikliğe alışamadılar. Bir de ürün doğa ve iklim şartları gereği bazı yıllar yeteri kadar üretilmeyince anormal zıplamalar yaşıyor.

Yani fiyatta istikrarı sağlayamadı.

Önce TMO hangi fiyatı açıklayacak ona bakıyoruz. TMO olmazsa en büyük piyasa yapıcısı kim ona bakıyoruz. Onun fiyatları ile TMO arasında bir açıklık olursa ne olacağına bakıyoruz. Piyasaya fındık arzı başladıktan sonra piyasadaki fiyat oluşumunu ve arz kontrolünü kaybetmeye başlıyoruz. Çünkü dünyadaki fındık alıcıları bizim dışımızda fındık üreten ülkeleri öncelikle almaya başlıyorlar.

Onlar daha ucuz diye.

Evet. O zaman ne oluyor? Bizim elimizde sürekli artan bir stok oluyor. O stoku taşımak her yıl bize ekonomik bir maliyet getiriyor. Bu da fındık sektöründeki yatırımcı ve sanayicilerin geleceğe bakışlarını zorlaştırıyor. Acaba elimdeki ürünü satabilecek miyim? Arkada ne

kadar fındık kaldı? Bu ürünün tüketilme ihtimali ne kadar? Her yıl bir sonraki yıla devirlerle geliyoruz. Geçen yıldan bu yıla ürünün az olduğu yıldan geldik güya, 80-120 bin ton arasında konuşulan bir devirle geldik.

Başkanım şunu da sorayım, Stok Affı Yasası çıktı. Eğer yansıyan rakamlar doğruysa 600 bin tona yakın bir stok affından söz ediliyor. Siz bu stok affını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Stok affı fındığa özel değil, genel bir durum ve fındık da işin içine giriyor. Fındık hatta çok az bir kısmını oluşturur.

Peki bu stok affı sektörün lehine mi yoksa aleyhine mi?

Kayıt tutulmasını önlüyor. Şu anda biz karanlık bir odada yönümüzü bulmaya çalışıyor gibiyiz. Rakamları kaybediyoruz çünkü. Ne kadar fındık üretildiğini tespit edemeyiz 2-3 yıl daha. Çünkü stok affından girilen ürünler daha önce de bahsettiğimiz gibi çok yüksek rakamlara ulaştığı için artık gerçekten tescil olan üretilen, kayıtlı alınıp satılan ürün miktarını tespit etmek zorlaşacak. Üretilen fındık miktarının tespitinde ulaşamadığımız için biz üretilene tüketenden ulaşmaya çalışacağız bu sefer. İhracat şu kadar, iç piyasa şu kadar, bu kadar elde var, oradan bu kadar üretilmiştir. Dolayısıyla bir tarım ürününün fiyatının üzerindeki en büyük belirleyici unsurlardan bir tanesi rekolte dir. Dolayısıyla rekolte kaydını kaybet-tiriyor bize.

Rekolte de neden anlaşıyoruz? Mesela komisyonlara bakıyorum, aynen Ulusal Fındık Konseyi gibi bileşenler var fındık komisyonun-

da. Ama bu rekolte tespit çalışmasının bir kriteri var herhalde. Herkesin farklı bir yöntemi mi var? Bir de şunu merak ediyorum, Tarım Bakanlığı çıkıp Türkiye’de rekolte şudur demiyor.

Sadece bu yıl açıklamadı, bu yıla kadar açıklıyordu.

Ama ne zaman sezon belli bir noktaya gelince.

Aslında TMO fiyat açıklama-dan önce açıklıyordu ama bu yıl açıklamadı. İller bazında bir şeyler açıkladı ama tutarlı bir şey yok. Bunun birkaç sebebi var aslında, rekolte tahmininin yapılama-ma sebeplerinden bir tanesi, Türkiye’de artık fındık konusunda dikili alan miktarı kesin kayıt altına alınmış değil.

Eskiden 2849 sayılı yasa uygulan-sın diye programlar yapıyorduk, şimdi saldı. Üretimi arttıralım diye mesela.

Yani şimdi dikili alan miktarı konu-sunda mutabık değil piyasa. Tarım Bakanlığı’nın elindeki verilere göre 725 bin hektar dikili alan var ama gerçek bunun çok üzerinde. Çünkü kayıtlı olmayan alanlar var. Daha

önce fındık kaydı olup kadaastro ge-çerken ormana terk edilmiş ve tapu alamamış. ÇKS kaydında yok. Yani var olan alan kayıt dışına kaymış. Kendi bahçelerimiz var, kadaastro geçerken 1957’deki hava fotoğrafına göre burası orman demiş; mah-keme de tamam demiş ve kalmış. Bizim bahçemiz oldu orman. Bu çok yaygın. Tarım Bakanlığı da rekolteyi yaparken ÇKS kaydına göre hesaplıyor. Arada 100-150 bin tonluk rekolte farkı çıkıyor. Devlet memurları haklı, elindeki kayda göre rekolte hesaplıyor ama reelde başka bir rekolte var. Bu uçurum da piyasada sürekli tartışmaya yol açıyor.

Bu program öncesinde sektörün paydaşlarından, üreticiden, sana-yiciden sorular aldık. Bunlardan birinde diyor ki, Türk fındık sek-törü zaten kapasite fazlası yatırımı bu ülkeye yapmış, yabancıların ka-buklu sektöründe olmalarına ge-rek yok. Onlardan katma değerli ürün üretmelerini bekliyoruz. Bu Türk Fındık Sektörünün tasfiyesi anlamına gelir. Sayın başkanım bunu nasıl değerlendirir diye bir soru var?

TÜRKİYE'DE EN BÜYÜK SORUN FİNANS

Aslında çözümü de içinde olan bir soru. Şöyle örnek vereyim. Şu an dünyada fındık üzerine en büyük marka sahibi firmaların kuruluş tarihlerine baktığınızda yakın tarihlerde kurulduklarını görürsünüz. Bunun temelinde yönetsel falan problemleri bir kenara ayırarak söylüyorum, temeli finans ayağıdır. Dünyada fındık sanayisine yatırım yapanların Ar-Ge çalışması ve katma değerli ürün elde edebilmeleri için uzun soluğa ihtiyaç var. Bunu elde ettikten sonra markalaşmaya doğru götüreceksiniz. Uzun yıllar o marka üzerinde çalışacaksınız, bunu piyasaya tanıtacaksınız ve bunu ilerde önce şehrin markası sonra bölgenin markası sonra Türkiye'nin markası sonra da dünyanın markası haline getireceksiniz. Bunun için aranızda finans lazım. Türkiye'de en büyük sorun finans sorunudur. Yapıyorsunuz bir yatırımı 3 yıl sonra ya devalüasyon oluyor ya da faiz artıyor ve sizin finans yapınız tamamen bozuluyor. Markalaşamıyorsunuz bu yüzden. İkinci olarak sürekli enflasyonlu bir ortamda inen ve çıkan enflasyonlu bir hayat olduğu için, fiyat artışları sürekli sizin markalaşmanızı engelliyor. Çünkü

ürüne sürekli zam yapıyorsunuz. Dolayısıyla ürün tüketimi gittikçe azalıyor. Ya da dönemsel olarak azalıyor. Dolayısıyla siz dönemsel azalma da yaşasanız bu sefer yine üründen zarar eder hale geliyorsunuz. Bu yüzden Türkiye'deki ekonominin bu ana problemi çözmesi gerekir. Finansal desteğin yanında başka bir şey daha gerekiyor. O da şu: bugün ülkede fındığı üretiyoruz, çok güzel. Ama satacak yerimiz de var. Yüzde 35-40'ını bir deve teslim etmişiz. O deve satıyorduk. Düne kadar böyle satılıyordu ama bugün, dev bizim mahallemizde. Mücadele etmemiz gerekiyor.

2008 yılında TMO alımını durdurmuş ve piyasadan çıkmıştı. Dedi ki serbest piyasa yapalım artık. Malum şirket 2015 yılında satın 2017

yılında devlet yeniden TMO vasıtasıyla fındık piyasasına müdahale etmek durumunda kaldı. Neden? Çünkü, finans gücü yok. Türkiye'nin 1800 tona varan bir kırma kapasitesi var. Üretilen fındık 800 ton. Entegre kapasitesine baktığınızda Türkiye'nin 1,5 milyona varan bir entegre kapasitesi var. Hala da üretmeye ve desteklenmeye devam ediyor. Peki o zaman soru şu: Kabuklu fındık satacaksak bu kadar yatırıma devlet niye destek verdi? Sanayici neden yatırım yaptı? O zaman bizim kabuklu fındık satmamızın bir esprisi yok. Biz ihracata başladığımızda kabuklu gönderiyorduk ülke olarak. Sonra naturel göndermeye başladık. Şimdi yüzde 70'i işlenmiş fındık gönderiyoruz. Katma değeri çok yüksek değil ama işlenmiş gönderiyoruz. Bir sanayi sektörü çalışıyor. Gittikçe fındığa katma değer katmaya başlamışız. Ama şimdi bu değer katmanın önüne engeller geliyor. Kabuklu satmak bu ülkeyi yeniden başa döndürmektir.

Çıkış yolu nedir?

Akşamdan sabaha çıkış yolu yok. Ama şu var. Biz mücadelemizi sürdüreceğiz. Eğer böyle devam edersek bugün 8 milyon üretici var

diyoruz 4 milyona kadar da çalışanı var bu piyasanın. 4 milyona yakın çalışanın 3 milyonu işsiz kalır.

Bu ciddi bir sorun. Devletin üzerine düşen görevler de var. Mesela İran'a Rusya'ya fındık satmaya kalktığında başkanım yüzde 40 gibi bir vergi var. Bu iki ülkeye doğal gaz karşılığında fındık vermeyi başarırırsak 2-3 milyar değil de 5-6 milyar dolar döviz girdisi sağlandığını göreceğiz. Bir de şöyle bir eleştiri var. Türk firmaları 2-3 milyar her zaman bu ülkeye sokuyor. Yabancılar girdi diye bu ihracat 5-6 milyar dolara çıkmadı. Çıkarsa beraber teşekkür ederiz diyelim.

ÇIKIŞ YOLU YENİ PAZARLARDAN GEÇİYOR

Biz bu yere gelen sermayelerin hiçbirine düşman değiliz. Başımızın üstünde yeri var. Ama sermaye yatırımının amacı burada bu sektördekiileri dışarı itmek değildir. Buradakilerle beraber, bu işi daha iyi yönetmektir. Herkes ticaretini yapacak ama problem şu; fındık bir kişiye bir sektöre bırakılmayacak kadar kıymetlidir. Fındık tüketile-

cek başka alanlar ve başka yerler bulmak zorundayız. Yeni markalarla yeni pazarlara açılmamız lazım. Tanıtma grubu vardı bu konuda çok iyiydi. Ben yeniden kurulmasını arzu ederim. Bizim başka pazarlar, başka fındık tüketecek alanlar bulup göbek bağımızın azaltılması lazım. Bugün Çin'dir Japonya'dır, Güney Kore'dir Uzak Doğu'ya fındık yemeyi öğretiyoruz. Hindistan'a öğretmemiz lazım. Bizim fındığı başka ülkelere öğretip yeni alanlar açıp birilerine satma mecburiyetimizden kurtulmamız lazım. Çıkış yolumuz budur.

TMO'nun performansını nasıl buluyorsunuz? Bir beklentiniz var

mi? Mesela 12. ayda alımı durduruyor, Nisan ayına kadar uzatılması talebi var.

Öncelikle TMO'ya teşekkür ediyoruz. Çünkü son 2-3 yıldır harman zamanından önce fiyatı açıklayarak hem sanayiciye hem üreticiye karşı belirsizliği ortadan kaldırıp ticaretin önünü açmasını doğru buluyorum. Alım politikasında Aralık ayına kadar olması ise bildiğim kadarıyla kanun gereği. Kararname ile verildiği için dönemsel veriliyor.

Fiyat gevşemesine yol açtığı söyleniyor.

Geçen yıl başka bir pozisyondu, bu yıl öyle bir şey olacağını düşünmem. Zaten TMO piyasadaki arz fazlasını o tarihe kadar alır, almaya devam ediyor. Arz fazlası ne kadar sa yani piyasadan çekmesi gereken miktarı o tarihe kadar çekmiş olacaktır diye düşünüyorum.

**Ulusal Fındık Konseyi Başkanı-
mız aynı zamanda Giresun Ticaret
Borsası Başkanı sayın Hamza Bölük, fındıkta çıkış yolunun lisanslı depoları kurmak ve fındık tanıtım grubunu yeniden oluşturmaktan geçtiğini söyledi. "Yeni pazarlar bulalım, bir yere bağımlı olmaktan kurtulursak sorunlar çözülür" dedi. Kendisine teşekkür ediyoruz.**

FINDIK PİYASASI TÜM DÜNYANIN İŞTAHINI KABARTIYOR

Dünyada 1960 yıllarda toplam 250 bin ton olan fındık üretimi, bugün 4 kat artarak 1 milyon tonu aştı. Türkiye üretimde ve ihracatta açık ara lider. Ancak rakipler verimlilikte Türkiye'nin çok ilerisinde, üstelik üretici ülkelere her yıl yenileri eklenmeye devam ediyor.

Fındık, ceviz ve bademin ardından dünyada en fazla yetiştiriciliği yapılan üçüncü sert kabuklu meyve. Türkiye'de ise ilk sırada yer alan fındığı ceviz, antepfıstığı ve badem takip ediyor. Fındığın kültür çeşitleri başta ülkemiz olmak üzere Akdeniz havzasında İtalya, İspanya, Fransa ve Yunanistan; Karadeniz havzasında Rusya, Gürcistan, Azerbaycan ve İran'da yetiştiriliyor.

Bu ülkelerin yanı sıra Kuzey Amerika'da ABD ve özellikle bu ülkenin Oregon eyaleti ile Güney Amerika'da Şili her yıl artırdıkları üretimleri ile dikkat çekiyorlar. Bu ülkelere Asya'da Çin'i de eklemek gerekiyor.

2019 yılı itibarıyla 1 milyon hektara ulaşan dünya fındık üretim alanı

Türkiye 734 bin hektar ile ilk sırada yer alırken, İtalya 79 bin hektar ile ikinci, Azerbaycan 43 bin hektar ile üçüncü, Şili 24 bin ha ile dördüncü ve ABD 20 bin hektar ile beşinci sırada yer alıyor.

Listeye yeni ülkeler ekleniyor

Son beş yıllık ortalama veriler baz alındığında dünyada yaklaşık 960 bin ha alanda fındık üretimi yapıldığını söylemek mümkün. Dünya fındık dikim alanlarının yaklaşık yüzde 75'i Türkiye'de bulunuyor. Türkiye'yi sırasıyla İtalya (%8), Azerbaycan (%4), İran (%2), ABD (%2), Şili (%2) ve Gürcistan (%1) takip ediyor.

FAO istatistiklerinde üretici olarak henüz yer verilmeyen Polonya,

Yunanistan, Belarus, Hırvatistan, Tacikistan, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Portekiz, Moldova, Ukrayna, Tunus, Slovenya, Slovakya, Suriye, Kıbrıs, Arjantin, Avusturya, Estonya, Yeni Zelanda, Romanya ve Kamerun gibi ülkelere de az da olsa fındık üretiliyor

DÜNYA FINDIK ÜRETİM ALANLARI (BİN HA)

ÜLKELER	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TÜRKİYE	432	430	423	423	423	434	705	707	728	734
İTALYA	56	70	58	71	72	72	69	74	79	79
AZERBAYCAN	23	23	24	25	25	27	32	36	39	43
ŞİLİ	4	8	9	9	9	9	13	13	13	24
ABD	12	12	12	12	12	14	15	16	18	20
DİĞER	80	82	76	93	92	106	93	90	93	100
TOPLAM	607	625	602	633	633	662	927	936	970	1000

KAYNAK: FAO

ve üretimin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılıyor.

Dünya üretimi 50 yılda 4 kat arttı

Dünya kabuklu fındık üretimi, 1960'lı yıllarda yaklaşık 250 bin ton civarında iken son yıllarda 1 milyon tonu geçti. Dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 62'sini gerçekleştiren Türkiye'yi sırasıyla İtalya, Gürcistan ve Azerbaycan takip ediyor (INC).

2020/21 sezonunda rekor üretim

Uluslararası Kuru Meyve ve Kabuklu Yemiş Konseyi (International Dried Fruit and Nut Council INC) verilerine göre küresel fındık üretimi 2020/21 sezonunda 512 bin

ton ile son 10 yılın en yüksek ikinci seviyesine ulaştı.

Dünya üretiminin yüzde 62'sini gerçekleştiren Türkiye 320 bin ton ile ilk sırada yer alırken önceki sezon olumsuz hava koşulları nedeniyle düşük bir üretim gerçekleştiren İtal-

DÜNYA FINDIK ÜRETİMİ (KABUKSUZ / TON)	
2010/11	417.950
2011/12	374.600
2012/13	469.908
2013/14	357.240
2014/15	497.150
2015/16	398.060
2016/17	510.270
2018/19	460.043
2019/20	539.925
2020/21	512.100

KAYNAK: INC

2020/21 SEZONU ÜLKELERE GÖRE FINDIK ÜRETİMİ (TON)	
TÜRKİYE	320.000
İTALYA	75.200
ABD	22.600
AZERBAYCAN	21.000
ŞİLİ	20.200
GÜRCİSTAN	17.500
İRAN	9.000
DİĞER	26.000

KAYNAK: INC

ya, sezonu 75 bin tonu aşan bir üretim ile tamamlamayı başardı. Hem Amerika Birleşik Devletleri'nde hem de Şili'de mahsul önceki sezona ve son 10 yıllık ortalamaya göre gözle görülür şekilde arttı ve sezonu rekor seviyelerde tamamladı.

DÜNYA FINDIK ÜRETİMİ (KABUKLU/TON)						
ÜLKELER	2016	2017	2018	2019	2020	ORT.
TÜRKİYE**	420.000	675.000	515.000	776.000	665.00	610.200
İTALYA	130.000	90.000	125.000	65.000	160.000	114.000
GÜRCİSTAN	60.000	80.000	50.000	38.000	50.000	55.600
AZERBAYCAN	50.000	65.000	68.000	42.000	50.000	55.000
ABD	39.000	27.000	46.300	39.500	56.600	41.680
İSPANYA	20.000	19.000	16.000	12.400	4.500	14.380
DİĞER	60.500	74.600	93.300	114.500	128.500	94.280
TOPLAM	779.500	1.030.600	913.600	1.087.400	1.114.600	985.140

KAYNAK: INC ** TÜİK

SON 5 YILIN ORTALAMA ÜRETİMİ (TON)

TÜRKİYE	328.500
İTALYA	53.540
AZERBAYCAN	22.136
GÜRCİSTAN	17.090
ABD	16.553
ŞİLİ	13.848
İRAN	8.400
DİĞER	24.013

KAYNAK: INC

Verimlilikte ABD lider

Türkiye'nin sahip olduğu üretim alanı ile en yakın takipçi ülkelerin üretim alanları kıyaslandığında oldukça yüksek üretim alanı farklılığı söz konusu iken, üretim miktarları göz önüne bulundurulduğunda aynı paralellikte bir farklılıktan söz etmek mümkün değil. Bunun nedeni ise verimdeki farklılık. Örneğin ABD, dünya fındık üretiminin üçüncü sırasında yer alan Azerbaycan'ın yarısı kadar alanda fındık üretimi yapmasına karşın bu ülke ile başa baş bir üretim miktarına sahip. Ne yazık ki ülkemizde de benzer bir durum söz konusu. Türkiye'nim dekar başına 5 yıllık ortalama fındık verimi 84 Kg iken FAO verilerine göre; 5 yıllık ortalama fındık verimi ABD'de 221 Kg/Da, Gürcistan'da 180 Kg/Da, Azerbaycan'da 122 Kg/Da, İtalya'da 157 Kg/Da seviyesinde bulunuyor. Bu ülkelerin tek istisnası 79 Kg/Da verimliliğe sahip İspanya.

Dünya Fındık ihracatı

Dünyada son 5 yılda gerçekleştirilen fındık ve mamulleri ihracatına konu olan ürünlerin kabuklu fındık olarak karşılığı ortalama 742 bin tona ulaşıyor. Bunun yüzde 72'sini ülkemiz gerçekleştiriyor. Diğer önemli fındık ihracatçısı ülkeler

İtalya, Gürcistan, ABD ve Azerbaycan olarak sıralanıyor. Öte yandan üretici olmamalarına rağmen fındığı ham madde olarak ithal eden gelişmiş sanayiye sahip ülkeler; fındığı ileri işlenmiş ürün olarak tekrar piyasaya sürüyor. Reeksport yapan bu ülkelerin başında Almanya yer alıyor. Başlıca çikolata ve şekerleme sanayinde ham madde olarak kullanılan fındığın reeksportundan gelir elde eden diğer ülkeler ise Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Avusturya, İngiltere, İrlanda, İsviçre, Bulgaristan ve Kanada olarak sıralanıyor.

2019'da dünya ihracatı 405 ton oldu

2019 yılında toplam fındık ihracatı yaklaşık 405 bin tona ulaştı. Türkiye, tüm ihracatın yüzde 77'sinden fazlasını gerçekleştirerek dünyanın en büyük ihracatçısı olma unvanını sürdürdü. Avrupa Birliği ve İngiltere Türkiye ihracatının en büyük destinasyonları (%78) olurken, Almanya ve İtalya ülke ihracatının yüzde 50'sini oluşturdu. İtalya'nın ihracatının büyük kısmı ise (%93) özellikle Almanya (%52) ve Fransa (%17) olmak üzere AB ülkelerine yönelikti. Pandemi süresince Türkiye'nin fındık ihracatı diğer sektörlerin

DÜNYA FINDIK İHRACATI (KABUKLU / TON)

ÜLKE	2015	2016	2017	2018	2019	ORT.
TÜRKİYE	480.275	455.113	539.246	558.502	639.336	534.494
İTALYA	41.321	49.557	56.889	57.228	51.413	51.282
GÜRCİSTAN	37.304	50.574	28.592	21.728	22.096	32.059
ABD	43.742	24.013	26.343	20.153	24.163	27.683
AZERBAYCAN	22.883	20.869	32.694	37.376	44.636	31.692
ŞİLİ	8.050	13.911	16.381	20.379	23.949	16.534
HOLLANDA	7.365	6.630	13.486	12.715	14.923	11.024
ALMANYA	11.476	11.935	10.696	8.683	11.478	10.854
İSPANYA	3.064	3.028	2.819	4.612	5.606	3.826
FRANSA	4.000	4.461	5.242	5.845	4.800	4.870
DİĞER	16.646	18.902	19.138	18.849	15.666	17.840
TOPLAM	676.126	658.993	751.526	766.070	858.066	742.158

KAYNAK: INC, KİB

DÜNYA FINDIK İTHALATINDA BAŞLICA ÜLKELER (TON)

ÜLKELER	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İTALYA	52.481	45.927	50.095	52.720	57.940	64.325	61.591	70.000	70.504	68.632	103.985
ALMANYA	69.368	70.572	73.392	68.881	82.090	76.840	83.980	77.087	93.044	91.491	97.617
FRANSA	23.390	35.737	35.042	35.795	35.222	27.600	28.617	27.923	29.378	27.803	29.776
POLONYA	7.812	8.733	9.056	12.235	11.056	9.888	13.214	12.320	14.125	14.805	15.753
RUSYA	11.900	13.719	15.383	15.015	11.645	13.388	7.923	6.229	12.300	15.986	15.557
AVUSTURYA	9.856	10.284	10.408	10.729	12.223	12.458	10.226	10.277	10.563	10.740	12.121
HOLLANDA	7.212	7.739	8.088	7.613	8.705	8.677	9.525	8.639	12.204	11.668	12.036
ÇİN	1.350	2.246	1.651	2.243	2.351	1.829	3.879	4.248	7.928	7.293	11.313
İSVİÇRE	11.659	11.221	10.887	10.125	11.585	11.287	9.962	10.554	11.344	11.125	10.559
BELÇİKA	12.108	12.566	13.279	11.979	11.996	12.249	11.779	11.390	11.402	11.287	10.087
KANADA	4.966	8.449	9.947	11.136	10.278	10.541	13.023	11.727	12.139	10.170	9.790
İSPANYA	6.669	6.696	6.116	6.571	7.618	7.346	6.230	6.373	7.214	9.283	9.784
ABD	3.163	4.704	3.661	5.400	5.859	3.882	2.384	3.780	5.498	7.660	6.334
İNGİLTERE	5.520	5.802	5.833	5.602	6.279	5.794	5.550	5.958	5.973	5.830	5.711
BREZİLYA	2.152	2.289	2.570	2.858	2.378	2.967	3.049	2.661	3.114	4.082	4.593
MISIR	3.409	4.741	2.903	4.613	3.996	3.143	2.939	2.829	2.391	3.778	3.859
AVUSTRALYA	1.812	2.756	2.518	3.163	3.212	2.948	2.891	3.125	3.285	3.395	3.737
UKRAYNA	6.182	7.318	8.457	8.309	8.949	4.538	1.606	1.829	2.504	3.652	3.635
YUNANISTAN	3.069	2.847	2.800	2.802	2.693	2.373	1.856	1.822	2.538	2.898	3.210
İSVEÇ	2.314	2.721	2.726	3.051	2.801	2.766	2.554	2.466	2.512	2.172	2.596
DİĞER	78.498	75.370	79.841	88.722	108.470	99.257	87.949	97.838	103.566	109.122	136.892
TOPLAM	272.409	296.509	304.557	316.842	349.407	319.771	309.136	309.076	353.021	364.240	404.958

KAYNAK: INC

de belirli bir süre yaşadığı lojistik sıkıntılardan kısa bir süre etkilenmiş olmakla birlikte, 2019/2020 döneminde fındık ihracatında rekor kırılması oldukça önemlidir. Genel itibarıyla değerlendirildiğinde, yeni sezona kadar, alınan tedbirlerle beraber fındıkta sadece pandemiden kaynaklı çok olumsuz bir durumun yaşanmadığı söylenebilir.

En büyük ithalatçılar çikolata üreticileri

Dünyadaki en büyük fındık ithalatçısı ülkeler İtalya, Almanya, Fransa, Kanada, Belçika, Rusya ve İsviçre olarak sıralanıyor. Çikolata ve şekerleme sanayisinin gelişmiş olduğu ithalatçı ülkeler, aynı zamanda fındığın ikamesi olan bademin de

en önemli alıcısı durumundalar. Son yıllarda gelişen gıda endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Çin, Hollanda ve Polonya da son yıllarda fındık ithalatçısı ülkeler sıralamasında yükseliyorlar. Özellikle

le Polonya'nın ithalatının 2009-2019 yılları arasında istikrarlı bir şekilde 7 bin 800 tondan 15 bin 700 ton seviyelerine yükselmiş olması bu ülkeyi gelecekte ciddi bir alıcı olarak ön plana çıkaracak gibi görünüyor.

DENİZİN POTADAKİ GÜCÜ: DENİZGÜCÜ

Bu sayıdaki yazımda size birçok spor branşında hizmet veren Deniz Kuvvetleri personelinin oluşturduğu ve benim de oynadığım, mensubu olmaktan şeref duyduğum Denizgücü Basketbol takımından bahsedeceğim.

**KÖKSAL
MAHANOĞLU**

Bu yazıyı yazmamın bir nedeni daha var elbette. Giresun bir basketbol şehri. Giresun halkı basketbolu çok seviyor, değer veriyor ve onunla yaşıyor. Salonu rakip takıma dar eden coşkulu seyircisi var. Giresun'a ilk geldiğimde basketbol takımı 2. ligdeydi. Maça gitmeye karar verdim. Nasıl olsa gelen olmaz diye maça 20 dk. kala gittim. Aman Allah'ım nasıl kalabalık, inanmadım. İçeri zorlukla girdim ve maçı ayakta seyrettim. Bu yüzden Denizgücü Basketbol takımının hikayelerinin size oldukça ilginç geleceğini umuyorum.

Deniz Kuvvetleri Gücü Tarihçesi

Deniz Kuvvetleri Gücü Komutanlığı, 12 Nisan 1946 yılında "Deniz Harp Okulu Gücü" adıyla Mersin'de kurulmuştur.

Basketbol takımı 1961-1962 sezonunda Galatasaray, Fenerbahçe, Darüşşafaka, İTÜ ve Moda Spor gibi dönemin güçlü takımlarının yer aldığı 1. kümede 18 haftalık lig periyodu sonunda güçlü takımları geride bırakarak İstanbul şampiyonluğunu elde etmiştir. Bu şampiyonluk ile 21-25 Mart 1962 tarihleri arasında yapılan Türkiye Basketbol Şampiyonası finallerine doğrudan katılma hakkını kazanmıştır. Türkiye şampiyonasına, İstanbul şampiyonu olarak katılan Deniz Harp Okulu takımı yapılan zorlu maçlar neticesinde Türkiye 5. olmuştur. Bu dönem basketbol

takımımızın en parlak olduğu sezondur.

Benim de içinde bulunmaktan şeref duyduğum Denizgücü Basketbol takımı, çok değerli oyuncuları bünyesinde barındırmıştır. Deniz Kuvvetlerinde çeşitli branşlarda aktif olarak spor yapan öğrencilerin, astsubayların ve subayların derslerinde ve meslek hayatlarında da çok başarılı oldukları gözlenmektedir. 80'li yılların 2. yarısında Denizgücü'nü domine eden aynı zamanda meslek hayatlarında da çok başarılı olan takım arkadaşlarımdan bu dönemi anlatmalarını istihham edeceğim.

NURKAN KANIAR

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bünyesinde oluşturulan Denizgücü'nün ana kaynağı Deniz Astsubay Okulu, Deniz Lisesi, Deniz Harp Okulu, mezun olmuş astsubay, subaylar ile bazen de askerlik görevini icra eden er/erbaşlar/asteğmenler olmuştur. Tüm okullarda eğitim birinci önceliktir. Eğitimden asla taviz verilmez ve siz dünya şampiyonu olsanız bile derslerinizi ihmal edemezseniz. Bu karmaşık yapıdan gelen oyuncuları eğiten, oyuncu haline getiren ve tekrar okula döndüğünde derslerine uyum sağlamasına önayak olan öğretmen subayların da bu başarıda katkıları büyüktür. Şerafettin Sarioğlu, adını rahmetle andığımız Selim Eren, Nurkan Kaniar ve Mete Erokay bulundukları döneme damga vuran antrenör büyüklerimizdir.

Herkes tarafından çok sevilen bir antrenör olan Nurkan Kaniar bu durumu şöyle açıklamaktadır:

"Basketbol takımını ders başarıları yüksek olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bildiğiniz gibi bir kısım basketbolcu personelimiz ülkemizde ve yurt dışında çok başarılı çalışmalar yapmaktadır. Eğer bir sporcumuzda derslerde bir başarısızlık olursa başarı gelene kadar takım kadrosundan çıkarılması Deniz Kuvvetleri bünyesindeki bütün takımlar için geçerlidir.

Denizgücünde çok yetenekli gençlerimiz olmuştur. Ancak Deniz Kuvvetleri bünyesinde mevcut okullardaki eğitimin

esas amacının Deniz Kuvvetlerine personel yetiştirmek olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Spor olarak baktığınızda basketbol hepimizin zevkle oynadığı ve izlediği bir branş. Atak, hızlı, her yönüyle beceri, yetenek ve zekaya dayalı dinamik bir spor. Bu nedenlerle gençlerimiz ve her kesim tarafından çok sevilir ve oynanıyor. Bir top ve bir pota ile her genç arzu ettiği başarıyı yakalayarak iyi bir basketbolcu olabilir. Tabi ki bir takım içinde ve antrenör ile daha kolay başarıya ulaşılır. Basketbol oyuncusu için en önemli unsur her yönü ile disiplinli çalışmalarıdır. Zaten gerisi sizin becerileriniz, yetenekleriniz ve kuvvetinizin zekâ ile harmanlanmasından sonra başarının tablosu olarak ortaya çıkacaktır."

HİCRİ GÜNERİ

Basketbol insan hayatına dokunur yaşamını etkiler. Bir gencin hayatını nasıl değiştirdiğini; Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaşayan ve deniz harp okullarına gelip fırsat eşitliğini yakalayan milli formayı başarı ile giymiş olanlardan biri olan Hicri Güneri anlatıyor:

"Ortaokulun son yılında Eskişehir'de Süleyman Çakır Lisesinin orta okul bölümünde okuyan, derslerinde başarılı ve okul basketbol takımında kaptanlık yapan sıradan bir çocuktum, ama biraz uzun boylu hatta iri kıyım. Çoğu zaman bu özellik insanlar arasında utangaç olmama sebep oluyordu.

Çocukluk arkadaşlarımdan birisi, benim Askeri Okullar sınavına girmek istediğimi bildiği için, bana da Deniz Lisesi

sınavına giriş için başvuru kağıtlarını getirmiş. Ben böyle bir okulun varlığını o zaman öğrendim.

Hayatımı değiştiren 1985 yılı böyle başladı. Hiç aklımda yok iken, başvuru evraklarını doldurdum ve temmuz ayında Ankara'da bedensel yeterlilik sınavı ve yazılı sınava katıldım. Hayatımda ilk kez annemle bir otelde kaldık.

Hazırlık sınıfı başladığında, okul basketbol takımının antrenörü Nurkan Kaniar ile tanıştım ve Deniz Lisesi öğrenciliğim sırasında Nurkan Hoca'dan basketbol hakkında çok şey öğrendim.

Deniz Lisesinde çok iyi bir eğitim alırken bu derece üst düzey bir basketbol oynamak, bizim kişisel gelişimize son derece büyük katkı sağlamıştır. Her şeyden önce çok iyi organize olmanız lazım, derslerinizi ve antrenmanlarınızı çok iyi ayarlamamız lazım. Çünkü okulumuz bir askeri lise, eğitim ve askeri disiplin her şeyin üstündeydi.

Deniz Lisesi olarak İstanbul Liseler Basketbol Şampiyonasına da katılıyorduk. Bu sayede İstanbul'da basketbol oynamadığımız spor salonu kalmadı. Biz bir nevi devlet parasız yatılı öğrencileriydik. Toplarımızı, malzemelerimizi hatta kumanyamızı yanımda taşıydık. Yeni yeni kurulmaya başlayan özel okullar, kolejler ve köklü okullar ile mücadeleye ettik. Hiç gocenmadık, formamızı gururla taşıdık ve çok büyük keyif aldık, eğlendik.

Lise üçüncü sınıfta İstanbul Mahalli Liginde mücadele eden Denizgücü A Takımı ile sahaya çıkmaya ve bazı maçlarda yer almaya başladım. Altyapı liglerinde ve bu maçlarda gösterdiğim performans ile bazı kulüplerin ilgisini çekmeye başlamıştım. Son sınıfta birkaç ciddi teklif aldım ve okuldan ayrılmayı ciddi olarak düşünmeye başladım ve 1989 Haziran ayında Deniz Lisesi'nden ayrıldım.

Eskişehir'den dört yıl önce yola çıkan,

utangaç uzun boylu çocuk, basketbol ve Deniz Lisesi'nde görmüş olduğu eğitim, almış olduğu görgü ve bilgi sayesinde iyi bir basketbolcu, sağlam karakterli, ayakları yere basan bir gence dönüşmüştü.

Heybeliada'ya Hazırlık sınıfına ilk başladığım zaman ileride bir Deniz Subayı olmayı düşünüyordum, fakat benim yolum başka bir yöne doğru sapmıştı. Ada'da aldığım eğitimin, öğrendiklerimin, gördüklerimin, karşılaştığım insanların benim karakterime kattıklarını yıllar geçtikçe daha iyi anlayacağımı o zaman bilmiyordum.

Paşabahçe, Fenerbahçe, Galatasaray, Efes Pilsen ve Eczacıbaşı kulüplerinden teklifler almıştım. Haziran ayının son günlerinde Eczacıbaşı basketbol takımında antrenmanlara başladık. 1989- 1990 sezonunda hem genç takımda hem de A Takım'da oynadım.

Aynı yıl Genç Milli Takıma seçildim, Avrupa Şampiyonası ve Balkan Şampiyonasına katıldık.

1992 Yılında Eczacıbaşı basketbol şubesini kapattı. Ben de lige yeni çıkan Darüşşafaka takımına transfer oldum. Tarihi olan yerleri seviyorum sanırım. 1993 Yılında Erman Kunter antrenörümüz oldu. İki sezon kendisi ile çalışma şansım oldu. Çok başarılı sezonlar geçirdik.

1995 yılında hiç tavsiye edilmediği halde Fenerbahçe'ye transfer oldum.

1998 yılında da Oyak Renault takımına gittim ve aynı kulüpte 2001 yılında basketbolu bıraktım.

Bugün bu satırları 35 yıl önce başlayan benim basketbol hayatımı anlatmak için yazıyorum. Fakat esas altını çizmek istediğim; İstanbul'da bir adada kurulmuş olan bir okulun ve tesadüfen bir araya gelmiş insanların benim hayatıma yapmış oldukları büyük katkıya duymakta olduğum sonsuz minnet. Yukarıda ismi geçen takımlarda birçok maç oynadım,

sayılamayacak oyuncuyla oynadım, birçok insan tanıdım hiçbirini benim hayatıma bu kadar etki etmedi. Denizgücü formasıyla çeşitli dönemlerde basketbol oynayan bir grubumuz var, çoğu ile hiç basketbol oynamadım, hatta aralarında hiç tanışmadıklarım var. Fakat hepsini o kadar yakından ve o kadar uzun zamandır tanıyormuşum gibi hissediyorum ki hiçbir kulübe bu kadar bağlı olduğumu düşünmüyorum. Bu bağlı sağlayan adadaki taş bina değil zannederim, çünkü yerinde duruyor. Belki de aynı yoldan yürümüş insanların yakaladığı zamanın ruhunu ben de hissediyorum. Biraz erken ayrıldım ama şimdi onları tanımanın ne büyük hazine olduğunu daha iyi biliyorum. Bazen bir araya geliyoruz, insanların kalitesine, konuşmalarına, hayata karşı duruşlarına, hal ve hareketlerine hayran olmamak elde değil. İyi ki Denizgücü forması giymişim, iyi ki Nurkan Hoca ile tanışmışım"

VOLKAN KIVIRCIK

Basketbolda her oyuncunun ve yönetici ekibin önemi büyüktür. Ama futbolda '10 'numara ne ise, basketbolda da oyun kurucu dediğimiz pozisyon olarak 1 nolu mevkide oynayan oyuncu da odur. Bir söz vardır basketbolda "her takım oyun kurucusu kadar konuşur". Bütün takımlar her zaman takımın beyni olan 1 numara ararlar, antrenörden en çok fırçayı onlar yer ama her zaman takımın

vazgeçilmezleridir. Bizim zamanımızın en önemli gardlarından biri de Volkan Kıvırcık'tı. Anıları onun nasıl bir karakter olduğunu ve 1 numaranın ne kadar önemli olduğunu anlatır:

"Mesela senin de dediğin gibi oyun kurucu olarak maç içinde çok konuşurdum, ama bazen abartıp molalarda da devam etmiş olacağım ki, sevgili Şerafettin hocamız bir keresinde molalarda benden çok konuşuyor diye babama şikâyet etmişti ilk karşılaşmalarında. Lise 2'ye geçtiğim yaz sağ kolum kırılmıştı ve okula kolumda alçıyla dönmüştüm. Rahmetli antrenörümüz Yüzbaşı Selim Eren beni o halde görünce annemin yanında kolunu kıracağına kafanı kırsaydın demişti, tabi ki beni sevdiğinden ve o sene benden çok beklentisi olduğu içindi.

Onu mahcup etmedim ve kısa sürede solumu geliştirip, sol elle şut atar hale geldim, o yıl askeri liseler karşılaşmalarında sağ kolumu kullanamadığım için solak olarak oynadım. Ondan sonra da iki elini eşit kullanabilen daha başarılı bir oyun kurucu oldum.

Son olarak İleri İhtisas Kursu sırasında abilik yaparım, eski günleri anarım diye yeniden takıma katılmıştım, ancak Harp Okulu oyun kurucu kardeşim kolunu kırdığı için 30 yaşında yeniden Denizgücü ve Silahlı Kuvvetler turnuvasında ilk beş oynamıştım.

Şimdiyse gemi süvarisi olarak basketbol aşığı Filipinli personelimle fırsat

buldukça tek pota oynuyorum, tabi onların arasında oyun kurucu değil pivot olarak görev yapıyorum, malum bize göre oldukça kısalar. Basketboldan çok şey kazandım, okul süresince üstlerimden hep pozitif ayrımcılık gördüğüm gibi Denizgücü'ndeki abilerim ve kardeşlerimle böyle güzide bir topluluğun üyesi olmanın tadını çıkarıyorum hala. Ama, en önemlisi ekip çalışmasına uyumluluk, gerektiğinde sorumluluk alma, liderlik yapma gibi birçok olumlu katkıyı hem askeri hem de sivil gemilerdeki görevlerim esnasında hissettim."

ALİ ÇEKİÇ

Denizgücü Takımında idari kadroları kendi içinde oluşturmuş ve bu görevleri yapan öğrenci /subaylar mesai saatlerinin dışında bu görevleri hiçbir karşılık beklemezsizin icra etmişlerdir. Günümüz tabiriyle scouting (istatistikçi) personeli olarak görev yapan Ali Çekiç bunun takıma olan katkısını şöyle anlatır:

"Yaptığım tam anlamıyla saha içi yeteneklerine göre takım ve oyuncu gözlemciliği yapmak mecazi anlamda takımın röntgenini çekerek istatistiki veriler tutmaktır. Oyuncunun, antrenörün verdiği görevleri ve talimatları maç içerisinde ne derece yerine getirdiği, hangi noktalarda ve bölgelerde zayıf/kuvvetli olduğu konularındaki değerlendirmeler ve gösterdiği performans, oyuncunu takımına hangi anlamda pozitif katkı

verdiği ve hangi yönlerde eksiklerinin olduğunu gözlemlemek bunu sonra raporlayarak antrenörlerimize aktarmak bir istatistikçi olarak en sevdiğim hususların başında gelmekteydi. Bunun sonucunda da takımdaki oyuncuların gelişimine bir nebze katkı olduysa bundan duyduğum haz inanılmaz seviyede olmuştur."

OKTAY ÇAYIROĞLU

"İstanbul Deniz Gücü" 25 Ağustos 1989 tarihinde bugünkü ismi olan "Deniz Kuvvetleri Gücü Spor Kulübü" adını almıştır. Deniz Kuvvetleri Gücü, 15 Temmuz 2013 tarihine kadar faaliyetlerini sürdürmüştür.

Denizgücü Basketbol Takımında vatani görevini yapan askerler de görev yapmıştır. Asker sporcular sporcu olarak görev yaptıkları zamanlarda takım arkadaşları tarafından ayrımcılığa gidilmeden takımın bir parçası olarak görev yapmışlardır.

Bunlardan biri de şu anda İTÜ Basketbol Takımı antrenörlüğünü yapmakta olan Oktay Çayıroğlu'dur:

"15 Ocak 1989 tarihinde usta birliğim olarak Deniz Harp Okulundaki TCG-LS 11 botuna teslim oldum. Oradan da Denizgücü Basketbol Takımına o zamanki rütbesiyle Üsteğmen Mete Erokay'ın seçimiyle dahil oldum. Takımdaki tek asker bendim. Geri kalan tüm takım Mete Üsteğmen ve bahriyeli öğrencilerden oluşuyordu. Sporcu olmanın faydaları sayesinde takım arkadaşlarımla çabuk kaynaştık.

Benim için çok değerli bir anım var unutamadığım. Bizim maçlarımız cuma günleri akşamüstü olurdu. Maçtan sonra herkes evci iznine çıkardı. Maça giderken askeri otobüs salonunun kapısına kadar yanaşır formalar ve toplar 2 çuval halinde otobüsün arkasına görevli askerler tarafından taşınır, maçın oynanacağı salona

gidince de yine görevli askerler bu çuvaları soyunma odasına taşırlardı. Maça gideceğimiz gün otobüs kapıya geldi çuvallarda kenarda duruyor fakat görevli askerler ortada yok, meğerse asker sıkıntısından dolayı Öğrenci Hizmet Bölüğü asker yollayamamış. Biraz sonra Şerafettin Binbaşı bir göz işaretiyle beni yanına çağırdı. Bugün askerlerin gelemeyeceğini, bu görevi de takımdaki tek asker olduğum için benim yapmam gerektiğini söyledi. Ben de tabi efendim diyerek tam çuvalara doğru giderken takım kaptanımız Murat Kurtlar "Okı ne yapıyorsun" diye sordu, ben de durumu anlattım. Murat kaptan olur mu öyle şey deyip bu görevi takımdaki Harp 1 öğrencisi arkadaşlara havale etmişti. Büyük Denizgücü Grubunun tek asker üyesi olmaktan onur duyuyorum..."

SİNAN SİNANİ

Basketbol takımının oyuncularları arasında bahriyede efsane olmuş birçok komutanımız mevcuttur.

Bu efsanelerden biri de Bahriyenin altın çocuklarından olan Sinan Sinani, bu takımın ayrılmaz bir parçasıdır. (Altın çocuk demek bahriye subayı olarak bilgi, görgü, nezaket, maharet vb. olarak en üst düzeyde olup örnek subay olmak anlamına gelir). Efsane gemi olarak anılan TCG Kemal Reis'in ilk komutanıdır. FOST eğitimleri sırasında yabancı ülke topraklarını bombalayan ilk Türk gemi komutanıdır. Aynı zamanda 45 yaş üstü salon içi kürek tek çiftde dünya şampiyonu olmuştur.

ŞENER KIR

Bir diğeri ise takımımızın unutulmaz kaptanlarından Şener Kır'dır. O da bahriyenin altın çocuklarından biridir. Ocak 1996'da Yunanistan ile Türkiye arasında Figen Akat isimli Türk bandıralı kargo gemisinin Kardak Kayalıkla- rında karaya oturması sonucu Türk ve Yunan kurtarma ekipleri arasında çıkan anlaşmazlık sonucu patlayan diplo- matik ve askeri krizde TCG Yavuzun II. komutanı olarak görev yapmakta olan Şener Kır bu olayın gizli kahra- manlarından biridir. İki ülkeyi savaşın eşiğine getiren bu olayda Kardak harekâtı süresince gemi II. Komutanlığı Harekât Subaylığını da yaparak çok zor görevleri icra etmiş Denizgücü Basketbol Takımının oyuncusudur. Ben bu yazıyı hazırlarken büyük kaptanımızı ani bir kalp krizi ile sonsuz yolculuğa uğurladık. Büyük kaptan mekânın cennet olsun, ahirette pruvan hep neta olsun...

DERYA ERÇEVİK

Bu grubun oyuncuları içinde dikkat çeken bir ikili var! Hakan ve Derya Erçe- vik kardeşlerdir. İkisi de süper yetenek ama Hakan (benim sınıf arkadaşım rahatlıkla 1. ligde oynardı) yaşadığı

birtakım zorluklar sonucunda basket- boldan koparken, Derya Erçevik çok uzun süre Denizgücü'ne hizmet etti ve Fenerbahçe'de oynadı, burada anılarını paylaşan tüm oyuncular ile de birlikte oynadı. Ama boyu ve cüssesi görev yaptığı her yerde onun karşısına hep tatlı bir sorun olarak çıktı. Takımın neşe kaynağı ünlü bir şarkıcı ve ressam olan Derya Erçevik bu durumu bize bakın nasıl anlatıyor:

"Gemilerimizde yaşam alanları biraz sınırlıdır. Bu yüzden uzun boylular için yaşam çok zordur Dikkat etmez iseniz kafanızı bir yerlere vurmanız işten bile değildir. Yataklara sığmazsınız yemekler size yeterli gelmez.

Gemi hizmeti yıllarımda 1,97 civarın- da olan boyum ve 125 kg civarındaki ağırlığım nedeniyle zorluklar yaşadım, başımı vurdum, kolumu incittim, yatağı- ma sığmadım. Büyük beden ve sporcu olmam nedeniyle, yemek istihkakım biraz özeldi (fazla yemek veriliyordu). Bu konuda güzel bir anım var; 1976

yılında mesleğe çıktığımda ilk görev ye- rim, Denizaltı Refakat ve Fabrika gemisi olan TCG Başaran'dı (Türk Sinemasının unutulmaz babacan sanatçısı Hulusi Kentmen'in de askerlik dönemindeki görev yeri) ve geminin astsubay salonunda sanatçımızın koltuğu yıllardır bir anı olarak duruyordu).

Denizaltıcı arkadaşlarım bir gün "Derya uzun zamandır burada görev yapıyor- sun, bizi denizaltıda hiç ziyarete gel- medin" diyerek ısrarla denizaltıya davet ettiler Gemiye ilk adımımı attığımda denizaltıya girmemin çok zor olacağını anladım ve vazgeçmek istedim ama arkadaşlar gereken bütün önlemleri almış beni bekliyorlardı. Beni zorla da olsa denizaltıya sokacakları çok belliydi. Yukarıdaki 3 arkadaşım benim ellerimden, kollarımdan tutup aşağı sarkıttılar, aşağıdaki 3 arkadaşım ise beni bacaklarımdan tutarak karşıla- dılar ve bir şekilde denizaltının içine, aşağıya inmiş oldum. Biraz da kapalı alan korkum olması, endişemi daha da arttırdı. Denizaltıda öğle yemeğinde arkadaşlarım beni ağırladılar, bir sürü sohbetler edildi, benim denizaltıya inişimle ilgili konuşulup gülmüdü. Ama benim aklım başka yerdeydi, denizal- tıdan nasıl çıkacaktım. Sonunda çıkış anı geldi çattı. Arkadaşlarım bu kez 4 aşağıda, 4 yukarıda konumlanmıştı, bana yine "sen kendini bize bırak" diyerek, beni indirdikleri gibi yukarı çıkardılar.

Denizgücü Takımındaki oyunculuk yıllar- ımda, çok güzel günler, anılar, başarılar yaşadık. Subay, Astsubay, Yedek Subay, Askeri Öğrenci ve Er/Erbaş olmak üzere her rütbe ve kategorideki arkadaş ve kardeşlerimizle yıllarca Deniz Kuvvet- lerimizin formasını terlettik, önemli başarılar elde ettik, şampiyonluklar yaşadık.

ASKERLİK + DENİZGÜCÜ BASKETBOL" olgusu, hayatımızı çok yönlü besleyen,

yaşam sevinicimizi ve mutluluğumuzu arttıran, kendimizi değerli ve güçlü hissettiren eşi benzeri olmayan bir gerçektir. Emeklilik sürecimde, emekli olduğum 1996 yılında kurduğum UNIBASKET Spor Kulübü ile, hayatımın işine kavuşmuştum. Bugüne kadar olan 24 yıllık spor kulübü hizmet sürecimde 4000'e yakın çocuk ve gencimize, "Sporcu Kişilik ve Spor Eğitimi ile Kampçılık Eğitimi" hizmeti sunduk. Çok güzel yıllar oldu, çocuk ve gençlerimizle çalışmak, birlikte yaşamak çok keyifli ve çok değerli bir hizmet. Geleceğimizin değerli bireylerine, yaşamları boyunca yararlanacakları kazanımlar sağlıyorsunuz. Büyük bir gönül ve iş birliği oluyor. Yetiştirdiğimiz çocuklar dünyanın dört bir yanında okuyor, çalışıyor, yaşıyorlar. Uzun yıllar onlarla duygu yüklü iletişimiz sürüyor."

KÖKSAL MAHANOĞLU

Yazının mimarı olarak bende küçük bir anıma yer vermek isterim. Sevgili sınıf arkadaşım Aydın Şirin amiral ile aynı yerde görev yapıyorduk. Aydın amiralin müthiş bir organizasyon yeteneği vardır ve beni bulduğu zaman hemen bunu çalıştırır, basket takımı kurar, bir yerlere gider maç yapardık.

Resimde gördüğünüz şampiyonluğun mimarı odur. (8 numara benim). Bu takımın kaptanıydı. Hayatımda rahmetli babamdan yemediğim fırçayı basketbol maçlarında Aydın amiralden yemiştir.

"Donanma Komutanlığı basketbol şampiyonası vardı. Biz Aydın amiral ile Yıldızlar Su üstü Eğitim Merkezi Komutanlığında görev yapıyoruz. Yine o yoğunluk arasında takımı kurdu, ikimizde 30'lu yaşlardayız. Takımdaki diğer oyuncular asker. 3'ü fena değil, diğerleri her biri ayrı bir bomba. Diğer takımlar ise canavar gibi. Ben özellikle göbekli ve az saçlı halimle dikkat çekiyorum. Maçlara başladık, evirdik çevirdik finale geldik ve final maçını da kazanarak şampiyon olduk. Sıra kupa törenine geldi. Kupa verecek komutan son anda salona geldi, eline kupayı verdiler. Sıralara baktı. Biz 1. olduğumuz için en soldayız ve arka arkaya sıralıyız. Diğer takımlarda yanımda ve aynı şekilde. Komutan amiral kaptan Aydın'a baktı, beyaz ve az saçlı bir adam. 2. sıradaki bana baktı göbekli ve az saçlı bir adam. İçinden herhalde bunlar şampiyon olmamıştır deyip kupayı yanımda duran ve 2. olan takıma vermeye kalktı. Diğer subaylar hemen araya girdi aman komutanım bunlar şampiyon oldu dediler ve fiziğimiz ile

kaybedeceğimiz şampiyonluğu bileğimizin hakkı ile almış olduk..."

MERT YANIK

Denizgücü Basketbol Takımı oyuncuları Bahriye'ye su üstünde, sualtında, engin denizler ile gökyüzünde sadakat ve muhabbetle hizmet etti. Takım içinden çıkanlar doktor, pilot, mühendis, yönetici, öğretmen, koç, gemi kaptanı, amiral oldu. Her biri Deniz Kuvvetleri için örnek kişilikler olarak yer aldı. Ama hiçbirisi bu takımla bağlarını koparmadı. Çok zor şartlarda görev yapmalarına rağmen gerek öğrencilik gerekse meslek sürecinde farklı sebeplerle erken ayrılanlar olsa da basketbolun katalizör etkisini hissetmişlerdir. Bu durumu en çok yaşayanlardan biriside pilot olarak deniz kuvvetlerine hizmet eden Mert Yanıktır:

"Ben de 1984 yılında subay çıktıktan sonra, seçtiğim helikopter pilotluğunun gerektirdiği kurslar ve firkateynler tarafından 1990'lı yıllarda icra edilmeye başlanan 3-4 ay süren uzun süreli ulusal ve uluslararası, farklı denizlerdeki görevlerde, gemiye konuşlu helikopter görevlerimden dolayı aktif sporculuk sürecimi erken bırakmak zorunda kaldım.

Ancak, sporu ne karada ne gemide hiç bırakmadım. İnsan isterse her

ortamda, her şartta kendine bu imkânı yaratabilir. Bu sayede 47 yaşında Albay rütbemle, Üsteğmen öğrencilerimle okul takımımızda ter döktüm. Sporcu olmasaydım, gerek 8 yıllık öğrencilik, gerekse 25 yıllık subaylık yaşamıma ait anıların eksik olacağını ve benden 10-15 yaş büyük/küçük, abim/kardeşim ve her şeyden öte dostum olmayacağını biliyorum. Ne güzel kazançlar amatör sporun masrafsız getirileri; kurallara riayet, saygı, sevgi, ter akıtarak paylaşma, sosyalleşme ve sağlıklı başta olmak üzere daha niceleri..."

GÜRAY ALP

THY' nin başarılı pilotlarından Güray Alp basketbolun ona pilotluktaki katkısını şöyle anlatır:

"Denizgücü takımı gibi düzgün karakterli, kaliteli, eğitimli bir grubun üyesi olmak bana her zaman keyif, onur ve gurur verdi. Yaptığımız faaliyetler her zaman yüksek bir enerji ve keyif veriyor. Yıllarca Harp Okulu, Deniz Kuvvetleri Takımında Denizgücü forması ile oyun kurucu mevkiinde oynadım ve öğrenciliğimin son senesinde takım kaptanlığı yapma gururunu yaşadım. Denizgücü Basketbol Takımı olarak yıllarca büyüklerimiz ve arkadaşları-

mız ile amatör ruhla mücadele ettik. Takımda yer alan büyüklerimizden çok şey öğrendik.

Takım olarak edindiğim tecrübe ve bilgi sayesinde Deniz Kuvvetlerinde ve halen sivil havayollarında pilot olarak yaptığım görevlerde başarılı olduğumu düşünüyorum."

ZEKAI AKCAN

"Basketbol sevgisi öyle bir sevgidir ki ülke kıta dinlemez gittiğiniz her yerde sizinle beraberdir asla bırakamazsınız," bunu dile getiren kardeşimiz Zekai Akcan: "Deniz Harp Okulunu mütea-

kip ABD'de Yüksek Lisans eğitimine gittiğimde ise oradaki okul takımında da basketbol oynama imkânı buldum ve okul turnuvasında takımımızı şampiyon yaptık. ABD gibi basketbolun üst düzeyde oynandığı bir ülkede ülkemizin bayrağını dalgalandırma imkânı bulduk. Yüksek Lisans eğitimi sonrası, Deniz Harp Okuluna öğretim üyesi oldum. Derhal takıma dahil olup maçlara tekrardan oyuncu/antrenör olarak katıldım. Bu dönemde Boğaziçi Üniversitesi'nde doktora devam ediyordum. Meslekten ayrıldıktan sonra, 2001'den beri ABD'de yaşamıma devam ediyorum; mesafe uzak ama Denizgücü ile anılar ve kalpler hep beraber.

ABD'deki kariyerimde de basketbolun rolü çok büyük. Burada 2001'den 2017'ye kadar özel bir lisenin erkek basketbol takımını çalıştırdım. Denizgücü takımı sayesinde edindiğim disiplin, tecrübe ve bilgi sayesinde yönetim, veliler ve öğrencilerimden her zaman büyük takdir aldım. Basketbol sayesinde ABD'de birçok insan tanıdım ve takım ve öğrencilerimle birlikte oynamaktan bir Türk olarak büyük keyif aldım."

AKIN TEKİN

Grubumuzun bir başka değerli üyesi ABD'de 1000'in üzerinde organ nakli yaparak insanların hayatlarına inanılmaz bir katkı sağlayan sevgili Prof. Dr. Akin Tekin'dir. Grup ile temasını hiç kesmeyen dostumuz, eski ve köklü bir hastanede büyük başarı ile görev yapmakta olup vakit bulduğunda hastanede de basketbol oynamaya devam ederek hem grubumuzun hem de ülkemizin gurur kaynağı olmaya devam etmektedir.

ENDER KAHYA

Basketbol zaman mekân ayırmaz, her yerde bizim peşimizi bırakmaz. Biz de onun peşinden ayrılmayız. Bunun en iyi örnekleyen kardeşimiz Ender Kahya'dır. "Basketbol takımında yer almanın getirdiği önemli kişisel değer ve kazanımlar; Silahlı Kuvvetlerimiz ve Deniz Kuvvetleri-

miz için unutulmayacak haksızlık ve adletsizliğin yaşandığı davalar sürecinden Balyoz davasında da meslek hayatında olduğu gibi, cezaevinde geçirilen sürede bir deniz subayı olarak bizler için de büyük bir güç sağladı.

Cezaevinde tutulduğumuz bu süreç içinde havalandırma saatlerimizde bizler için en iyi rahatlama biçimi yine basketbol oldu. Basketbol oyuncusu subaylar olarak diğer denizci subay arkadaşlarımızın katılımı ile o zor günlerde çok sıkı basketbol maçları yaptık. Yaptığımız basketbol maçları hepimiz için çok büyük moral kaynağı oldu. Maçlardan sonra tekrar koşu sahalarına döndüğümüzde maç hakkında konuşmalarımız akşam saatlerinde de devam etti ve bu bizlere en karamsar olduğumuz koşu akşamlarında moral gücü sağladı. Cezaevinde bulunduğumuz süre içinde tüm sınıflardan basketbol oyuncuları cezaevi ziyaretlerimize geldi."

Çok Değerli Fındık Dergisi okurlarına, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı okullarında iken amatörce, gönülden bir sevgi ile yer aldığı-mız Denizgücü takımının şimdi emekli olmuş ve farklı iş alanlarında hayatlarına devam eden oyuncularını olarak, tipik bir bahariye hikayesi yerine daha özgün ve ilham alınabilecek bir hikâye yazmak istedik. Aslında belki de aylarca dergi sayfaların dolduracak kadar birikmiş olan anı, tecrübe ve hikâyeden oluşan fakat şimdilik bir kısmını sizlere sunmak imkânı bulduğumuz bu nüshadaki hikayemizi, siz dergi okuyucuları ile paylaşmamıza imkân veren Giresun Ticaret Borsası, Fındık Dergisi Yayın Kurulu ve Değerli Takım Arkadaşımız, Büyüğümüz Köksal Mahanoğlu'na teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Deniz kuvvetlerindeki görevlerini üstün özveri ve fedakârlık ile tamamlayan Denizgücü ailesi Anadolu insanının genlerinde olan ve temelinde paylaşmanın yattığı, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yardıma yönelik gerçekleştirilen sosyal sorumluluk kampanyalarına elinden geldiğince katılmakta, çeşitli faaliyetlere maddi destek sağlamakta yaşadığımız oldukça sıkıntılı bu süreçte toplumun kenetlenmesine bir nebze olsun katkıda bulunmaktadır.

Basketbol insan hayatına çok benzer. İnsanlar nasıl doğar büyür yaşlanır ve ölürlerse, bizde yaşamımızın bir bölümünde başladığımız basketbolu, macerasında öğreniriz, becerilerimizi geliştiririz, yaşımız gelince bırakırız ama her ortamda basketbol ile yaşamaya devam ederiz, ta ki o son düdük çalınca kadar...

Av. MÜJDAT ÖZ

DENEME SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMESİ

Deneme süresi, işçinin çalışma şartlarını görmesi ve üstlenilen işin somut duruma uygunluğunu anlamasını sağlayan; işverenin ise işçinin sözleşme ile üstlendiği işi yapabilme yeteneğini ve verimini ölçen bir süredir.

İşçi ve işverenin arasında yapılan iş sözleşmesini devam ettirip ettirmeme kararını belirli bir sürenin sonunda vermelerine olanak tanıyan deneme süreli iş sözleşmeleri, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 15. Maddesinde düzenlenmiştir.

"MADDE 15 – Taraflarca iş sözleşmesine bir deneme kaydı konulduğunda, bunun süresi en çok iki ay olabilir. Ancak deneme süresi toplu iş sözleşmeleriyle dört aya kadar uzatılabilir. Deneme süresi içinde taraflar iş sözleşmesini bildirim süresine gerek olmaksızın ve tazminatsız feshedebilir. İşçinin çalıştığı günler için ücret ve diğer hakları saklıdır."

Deneme süresi, iş sözleşmesine konulacak bir hükümle; işçinin çalışma şartlarını görmesi, sözleşme ile üstlenilen işin somut duruma uygunluğu ve işi yapabilme becerisini anlaması, işverenin ise işçinin sözleşme ile üstlendiği işi yapabilme yeteneğini ve verimini ölçen bir süredir. Yargıtay, iş sözleşmesi taraflar arasında karşılıklı güvene dayalı sürekli borç ilişkisi kurduğu için işçinin meslekî bilgi ve becerisini, çalışma şekli ile işyerine uyumu ve davranışlarını öğrenme bakımından belli bir süre denemesinde işverenin korunmaya değer bir menfaati bulunduğu görüşünü benimsemektedir.

Asıl olan iş sözleşmesinin deneme süresi söz konusu olmaksızın yapılmasıdır. İş sözleşmesinin deneme süresi kaydıyla yapılmış olması, istisnai bir durum-

dur. Deneme süresinin varlığını iddia eden taraf, başkaca delil ve belirtile kanıtlanmış olmadıkça istisnai durumu ileri sürmüştü olduğundan, bu iddiasını ispatla yükümlü tutulmalıdır.

Bu sözleşme, işçi ve işverenin iş sözleşmesini devam ettirip ettirmeme kararını belirli bir sürenin sonunda vermelerine imkân veren iş sözleşmeleri olarak tanımlanırlar. Ancak işverenin iş yoğunluğunun arttığı ve denetimin sık olduğu dönemlerde, bu tip sözleşmeler yasal olarak kısa süreli işçi çalıştırılmasının önünü açmıştır. Zira yasada "Deneme süresi içinde taraflar iş sözleşmesini bildirim süresine gerek olmaksızın ve tazminatsız feshedebilir. İşçinin çalıştığı günler için ücret ve diğer hakları saklıdır." gibi bir ibare bulunmaktadır.

Deneme Süresince İşçi Sigortasız Çalışabilir Mi?

Deneme süresi fark etmeksizin işçi sigortasız çalıştırılmaz. Sigorta yaptırılması işverenin işçiye karşı en önemli yükümlülüklerinden bir tanesidir.

Deneme Süreli İş Sözleşmesinin Koşulları Nelerdir?

Bir iş sözleşmesinde deneme süresinin yapılabilmesi için o sözleşmenin sürekli iş sözleşmesi niteliği taşıması gerekmektedir. Belirtilen sürekli iş sözleşmesinin belirli ya da belirsiz süreli bir iş sözleşmesi olması fark etmez. Yargıtay aynı zamanda bir iş sözleşmesinde

deneme süresinin kararlaştırılabilmesi için sözleşmede deneme süresi bulunduğu açıkça kararlaştırılmış olması şartını da aramakta iken deneme süreli iş sözleşmesinin şekli konusunda yasada açık bir hüküm bulunmamakta olup Kanun'a göre deneme süreli iş sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması bir geçerlilik şartı değil ispat şartı niteliğindedir.

İş Kanunu'nun 15. Maddesinde belirtildiği üzere, deneme süreli iş sözleşmeleri bireysel iş sözleşmelerinde en çok 2 aya kadar olabilirken bu süre artırılabilir. Bu da toplu iş sözleşmeleriyle 4 aya kadar uzatılabilme imkânını tanır. Tarafların sözleşmenin deneme süreli olduğunu belirtmesi ancak herhangi bir süre öngörmemeleri halinde ise varsa toplu iş sözleşmesinde belirtilen süre; toplu iş sözleşmesinde de böyle bir süre belirtilmemiş ise yoksa İş Kanunu'nda belirtilen deneme süresi esas alınmalıdır. Deneme süresi işçinin fiilen işe başlaması ile hüküm ifade eder.

Deneme Süresi Her İş İlişkisinde Otomatik Olarak Geçerli midir?

Deneme süresi ancak iş sözleşmesinde buna ilişkin bir hüküm mevcut ise geçerlidir. Yoksa, her iş ilişkisinin ilk iki ayı deneme süresidir şeklinde bir uygulama söz konusu değildir. Sözleşmede deneme süresi öngörülmemiş ise deneme süresinin bulunmadığı kabul edilir. İş sözleşmesi yazılı yapılmadığı takdirde deneme süresi nasıl değerlendirilecek-

tir? Sözlü olarak yapılan iş sözleşmesinde deneme süresinin bulunduğunu ispatlamak güçtür. Tarafların iş sözleşmesini yazılı yapmamakla birlikte, salt deneme kaydını gösteren özel bir metin imzalamışlarsa bu da deneme süresinin varlığı için geçerlidir. Ancak, herhangi bir yazılı belge bulunmayan hallerde, karşı taraf ikrar etmedikçe, deneme kaydının ispatı mümkün görünmemektedir.

Deneme Süresinin Ücret, Fazla Mesai, İzin, Kıdem Süresi Açısından Bir Önemi Var mı?

İş Kanunu uyarınca, deneme süresi içinde taraflar iş sözleşmesini bildirim süresine gerek olmaksızın ve tazminat-sız feshedebilir. Ancak, işçinin çalıştığı günler için ücret ve diğer hakları saklıdır. Bu hüküm uyarınca işçinin özlük, izin ve kıdem süresi açısından deneme süresinde geçen sürelerin normal sürelerden bir farkı yoktur.

Deneme Süresinin İhbar Tazminatı Açısından Ele Alınması

4857 sayılı İş Kanunu uyarınca sözleşmede deneme süresinin öngörülmüş olması, deneme süresi içinde ihbar bildirim ve tazminatı açısından önem taşımaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 15 inci maddesinde deneme süresi içinde tarafların iş sözleşmesini bildirim süresine gerek olmaksızın ve tazminat-sız olarak feshedebileceği hükmüne

açıkça yer verilmiştir.

Deneme süresi öngörülmediği durumda iş sözleşmesi bir gün bile devam etse ihbar bildirimi ve ihbar tazminatı söz konusu olacak iken deneme süresinin öngörüldüğü durumlarda, deneme süresi içinde ihbar bildirim ve tazminatı uygulanmaksızın iş ilişkisi sonlandırılabilir. İşveren deneme süreli sözleşmede belirtilen deneme süresi geçtikten sonra gerekli bildirim/ihbar tazminatı hükümlerine uygun şekilde işlem yapmak sözleşmeyi feshedebilecektir.

Hastalık ve Grev Gibi Durumlarda Deneme Süresi Durur Mu?

Hastalık ve grev gibi benzeri durumlarda deneme süresi kesilmez, devam eder.

Deneme Süresi İle Çalışan İşçi İşe İade Davası Açabilir Mi?

İşe iade davası açabilmek için en önemli şartlardan biri işçinin 6 aylık kıdeminin olmasıdır. Ne yazık ki işçi bu durumda iş güvencesi koşullarından yararlanamayacak ve işe iade davası açamayacaktır.

İşçi Deneme Süresi İçerisinde Sendikaya Üye Olabilir Mi?

Evet. Bunun önünde bir engel yoktur. Deneme süreli iş sözleşmelerine ilişkin ortaya çıkan hukuki sorunların temelinde, mevzuatın yeterli ayrıntıya ve açıklığa sahip olmaması yatmaktadır. Bu nedenden dolayı, deneme süresine ilişkin hukuki uyumsuzluklar çoğu zaman yorumlama yöntemiyle çözülmektedir. Uygulamada ortaya çıkan dağınıklığı gidermek amacıyla yeni ve ayrıntılı düzenlemeler yapılması önerilir. Bundan başka, özellikle Basın İş Kanunu ve Deniz İş Kanunundaki birçok hüküm, bu kanunların eski olması nedeniyle uygulamanın ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır.

Nitekim bu çalışmada ilgili kanunlardaki deneme süresine ilişkin düzenlemenin eskimesinden kaynaklı sorunlar ağırlık noktasını oluşturmaktadır. Konuya ilişkin temel sorunlardan biri de, süreli fesih ve deneme süresi bağtlanmasına ilişkin hükümlerin karşılaştırılması bağlamında, Türk iş hukukunun oldukça zayıf hükümler içermesidir.

Deneme süreli iş sözleşmesinin sona erdirilmesinde süreli feshi düzenleyen kurallardan daha hafif bir düzenleme yapılması doğaldır.

Çünkü deneme süresinde taraflar iş ilişkisinden daha kolay çıkmayı arzularlar. Alman ve İsviçre hukuklarında da durum böyledir. Ancak, Türk hukukunda süreli fesihle sözleşmenin sona erdirilmesine ilişkin hükümler karşılaştırmalı hukuka göre genel olarak öylesine zayıftır ki, yasa koyucu süreli fesih hükümlerine göre daha kolay olsun diye, deneme süreli iş ilişkisinin sona erdirilmesinde ihbar süresinin tamamen sıfırlanması yolunu seçmiştir.

Sonuç olarak; deneme süresi içerisinde derhal feshin taraflar açısından yaratacağı olumsuzlukları önlemek amacıyla deneme süresi içinde de olsa İsviçre hukukundaki gibi en azından 1 haftalık ihbar süresinin yasa değişikliği ile getirilmesi isabetli olacaktır.

Deneme Süreli İş Sözleşmesi ve Normal İş Sözleşmesinin Farkı

Nelerdir?

Deneme süreli iş sözleşmesinin normal iş sözleşmesinden farkı, sınırlı bir süre için tarafların birbirini denemelerinde yatar. Yoksa deneme süreli iş sözleşmesi işçilere yapılacak haksız uygulamaları meşru kılmaz.

Örneğin; Yargıtay'a göre, "Hizmet akdinin bir deneme süresine bağlı tutulmuş olması, bu süre içinde çalışan işçiye bir ücret ödenmemesini haklı göstermez... Davacının, davalı Kuruma ait işyerinde 103 gün çalıştırılmış olduğu konusunda bir uyuşmazlık yoktur. Ancak iş sözleşmesinin bir deneme süresine bağlı tutulmuş olması, insan emeğinin ücretsiz bırakılması vakasına bir meşruiyet izafe edemez. Anayasanın 42/2 nci maddesi, devletin, çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi ve çalışanların insanca yaşaması için, sosyal, iktisadi ve mali tedbirlerle emek sahiplerini koruyup işsizliği önleyici tedbirler alacağı hakkında bir ilke koyduktan sonra angaryayı formel olarak

yasaklamıştır.

Ö halde, çalışılan süre için hak kazanılan ücretin neden ibaret olduğu araştırılıp varılacak sonuç uyarınca bir karar alınması gereklidir." İş sözleşmesinde deneme süresinin bulunması tarafların işçi ve işveren niteliklerini etkilememektedir. Sözleşmenin başından itibaren iş sözleşmesinden doğan işçi ve işverenin hak ve yükümlülükleri işlemeye başlayacaktır. İşverenin; ücret ödeme, işçiyi gözetme ve eşit davranma yükümlülüğü deneme süreli iş sözleşmelerinde de aynen devam edecektir.

Buna koşul olarak, işçinin de iş edimini yerine getirme, özen gösterme ve sadakat borcunun olağan şekilde yerine getirilmesi gerekir. Deneme süreli iş sözleşmesiyle çalışan işçiye ücreti ödenecek, sigorta işlemleri yapılacaktır. İşçi sendikaya üye olabilir, grev hakkını kullanabilir ve kapsam dışında bırakılmadığı takdirde toplu iş sözleşmesinden yararlanabilir.

DOÇ. DR. CESARETTİN ALAŞALVAR
TÜBİTAK MAM GIDA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ

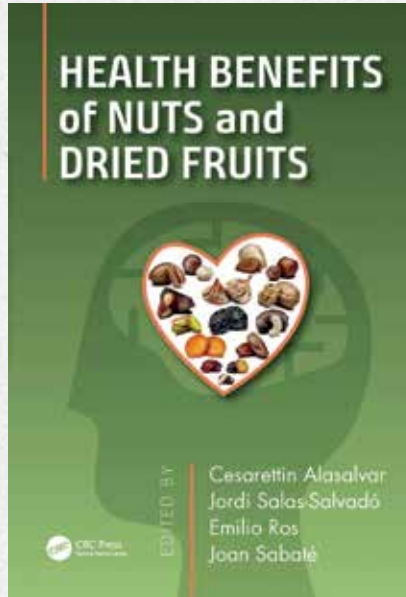
FINDIK TÜKETİMİ METABOLİK SENDROM RİSKİNİ AZALTIR MI?

Metabolik sendrom, ortak genetik ve çevresel ortamlarda gelişen, bel çevresi kalınlığı, yüksek tansiyon, kan yağlarında kalitatif ve kantitatif bozukluk ve kan şekeri yüksekliği ile karakterize bir kardiyometabolik risk faktörleri demetidir. Metabolik sendromlu kişilerde metabolik sendromu olmayanlara göre gelecekte tip 2 diyabet gelişme riski 5 kat, aterosklerotik kardiyovasküler (damar tıkaçıcı kalp hastalığı) hastalık gelişme riski 2 kat daha fazladır. Fındık tüketimi metabolik sendrom riskini azaltır mı? Fındık özellikle içermiş olduğu biyoaktif ve fitokimyasal bileşikler, vitaminler, minareller, ve amino asitler sayesinde, yüksek tansiyon, dislipidemi (kan kolesterol seviyesi düzensizliği) ve hipoglisemi (kandaki glukoz seviyesinin düşük olması) hastalıklarına karşı düzenleyici etkisi vardır. Fındığın metabolik sendrom parametrelerine karşı olan her bir etkiyi tek tek incelemekte fayda var.

Artmış Bel Çevresi Kalınlığı:

Topluma ve ülkeye özgü değişiklik göstermekte. Günlük alınması gereken enerjinin %10-13'lük kısmı fındıktan (yaklaşık 40 gram) alındığında kilo artışına neden olmamaktadır. Diğer sert kabuklu kuruyemişler üzerine yapılan bilimsel çalışmalarda da aynı sonuca ulaşılmıştır.

İnsulin Direnci (Diyabet): Düşük

glisemik indekse (GI: 33) sahip olmasından dolayı, fındık diyabetli hastaların insülin ihtiyacını azalttığı gibi, kan şekerini düzenleyici etki de sağlamaktadır.

Hipertansiyon (Yüksek Kan Basıncı): Fındık özellikle içermiş olduğu biyoaktif ve fitokimyasal bileşikler sayesinde, yüksek tansiyonu düşürme yönünde düzenleyici etkisi vardır.

Yüksek Trigliserid ve Düşük HDL-Kolesterol: Yüksek trigliserid ve düşük iyi huylu (HDL) kolesterol bireyde istenilmeyen ve risk teşkil eden parametrelerdir. Fındığın da yer aldığı

sert kabuklu yemişler (fındık, ceviz ve badem), içermiş olduğu tekli ve çoklu doymamış yağ asitleri, fitosterol ve fitosterol bileşiklerinden dolayı, özellikle kalp-damar hastalıkları, kalp krizi ve felç riskini %25-30 düzeyinde azaltmaktadır. İspanya'da 7447 birey üzerinde yapılan ve 5 yıl süren (PREDIMED) çalışmasında, grupların bir kısmına Akdeniz diyetine ek olarak günde 30 gram karışık kuruyemiş (fındık, ceviz ve badem) verilmiş olup, bireylerin kardiyovasküler hastalığa yakalanma riskinde kontrol diyetine göre %28 azalma gözlemlenmiştir.

Bu nedenle, düzenli olarak günde yaklaşık 40 gram natürel (kavrulmamış) fındık tüketimi ile hem yağda hemde fındığın diğer kısımlarında bulunan biyoaktif bileşikler ve polifenoller sayesinde, kalp-damar hastalığa yakalanma riski %25-30 düzeyinde azaltılabilir. Kısaca, düzenli fındık tüketimi, bireylerin metabolik sendrom hastalıklarına yakalanma riskini azaltır.

Kaynak:

Cesarettin Alasalvar, Jordi Salas-Salvadó, Emilio Ros & Joan Sabaté. Sert Kabuklu Yemişlerin ve Kuru Meyvelerin Sağlık Üzerine Etkileri (Health Benefits of Nuts and Dried Fruits). CRC Press, Taylor & Francis Group: Boca Raton, FL, ABD, 2020.

DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ TURAN

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ FINDIK EKSPERLİĞİ PROGRAMI

FINDIKTA SELEKSİYON KRİTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ekonomik değeri olan fındık çeşitleri pek çok özellik bakımından farklılık göstermektedir. Ama çeşit ıslahı için yüksek verim ve sanayiye yönelik üstün kalite özellikleri gösteren bireyler tercih edilmektedir.

1. GİRİŞ

Ülkemizde yetiştiriciliği çok eskilere dayanan fındık, en uygun yetişme ekolojisini Karadeniz Bölgesinde bulmuş, Türkiye'nin önemli tarım ürünlerinden biridir. Karadeniz Bölgesinde yer alan Ordu, Giresun, Trabzon, Bolu, Sakarya ve Samsun'da Türkiye fındık üretiminin yaklaşık % 90'ı gerçekleştirilmektedir. Bu bölge bol yağış almakta olup kıyılarda yazlar serin (23-24°C), kışlar ılık (5-7°C) Karadeniz iklimi, iç kesimlerde ise daha çok karasal iklim görülmektedir. Dağların kıyıya paralel uzanması tarım alanlarını kısıtlamakta olup iklimin de farklı olmasına sebep olmaktadır. Ülkemizin en fazla yağış alan bölgesi olan Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıyı kesimin nemli olan havasının iç kesimlere geçmesini engellemesi bitki örtüsünün de farklılık göstermesine neden olmaktadır. Bu iklim özelliklerinden dolayı da dünyanın en kaliteli ve nitelikli fındıkları bu alanda yetiştirilmektedir. Fındık, gıda üretimine hem doğrudan girmekte hem de fındık yağı olarak kullanılmaktadır. İçerisinde çeşitli amino asitler ve yağ asitleri belirlenmiş, besin değerleri tespit edilmiş olan fındık aynı zamanda, tekli ve çoklu doymamış oleik ve lino- leik yağ asitleri bakımından, steroller, temel mineraller, serbest fenolik asitler, fenolik bileşikler ve organik asitler

bakımından zengin ve sağlıklı bir üründür. Bu yüzden de fındık meyvesi çerez olarak tüketiminin yanı sıra, bütün, doğranmış ya da un olarak gıda sanayinde geniş çapta kullanılmaktadır. Ayrıca fındık yağı da yağ endüstrisi için önem arz etmektedir. Sanayi ürünü olan fındığın %80'i çikolata imalatında, %15'i şekerleme, bisküvi ve pasta imalatı, %5'i ise işlem yapılmaksızın tüketilmektedir.

Bunlara ilave olarak, fındık içeriğindeki antioksidanlar sayesinde kanser ve damar tıkanıklığı hastalıklarını önlemekte, fitokimyasallar ve fenolik bileşikler sayesinde de kanserin ve oksidatif stresin zararlı etkilerine karşı koruma sağlamaktadır. Bu zengin besin içeriği çeşit, hasat zamanı, kurutma, kolonal farklılık, besleme, rakım ve ekolojiye göre farklılık göstermektedir. Ama en önemli faktörün çeşidin ve/veya klonun genetik yapısı olduğu bilinmektedir. Ekonomik değeri olan fındık çeşitleri çotanaktaki meyve sayısı, meyve ve iç ağırlığı, randıman, kabuk kalınlığı, beyazlama oranı, buruşuk iç oranı ve çıtlama oranı gibi pek çok özellik bakımından farklılık göstermektedir. Ama çeşit ıslahı için yüksek verim ve sanayiye yönelik üstün kalite özellikleri gösteren bireyler tercih edilmektedir. Islahçı bu tercihini yapabilmek için, birden fazla gen tarafından kontrol

edilen verim gibi karmaşık özelliği etkileyen birden fazla karakteri eş zamanlı olarak araştırılması ve değerlendirmesi gerekmektedir. Bu durumda, farklı genler tarafından kontrol edilen özelliklerin fizyolojileri ile ilgili ilişkilerin detaylı araştırılması zorunludur. Bu nedenle, seleksiyon ıslahı programlarında farklı ekonomik karakterler arasındaki korelasyonlara ait bilgiler de ayrıca çok önem arz etmektedir. İki veya daha fazla özellik arasındaki pozitif korelasyon birden fazla değişkenin aynı anda ıslahını mümkün kılarken, negatif korelasyon ise arzu edilen karakterler arasında bir bağlantıya ihtiyaç duyulduğunu gösterir. Ayrıca, bu kantitatif karakterler çevresel faktörlerden çok fazla etkilenbilmektedir. Bu durum da aslında, tek bir gen tarafından kontrol edilen özelliklere oranla çok daha esnek davranacağı anlamına gelmektedir. O nedenle bir ıslahçı, herhangi bir çevre koşullarında verimdeki değişkenlik nedenlerini çok iyi bir şekilde tanımlayabilmelidir. Aksi durumlarda büyük bir yanılgı olabilir ve yapılan çalışma ve emekler karşılığını da aynı zamanda bulamayabilir.

1969 yılından günümüze kadar çok sayıda seleksiyon çalışması yürütülmüş ve hala yürütülmektedir. Bitkiler arasında meydana gelen mutasyon ve doğal melezlemeler aynı çeşit içerisinde geniş bir varyasyona sebebiyet verebilir. Bundan dolayı önemli bir kaynak olan varyasyonlar içerisinde istenilen özellikleri taşıyan bireylerin seçimi ıslahçılar için çok önemlidir. Çünkü yeni oluşan varyasyonlar ekonomik açıdan esas çeşide oranla daha iyi olabileceği gibi bu durum tam tersine de dönüşebilir. Bu sebeple de seleksiyon ıslahı çalışmaları süreklilik arz etmektedir.

2. FINDIK ISLAHINDA KULLANILAN SELEKSİYON KRİTERLERİ

2.1. Verim

Verim genel olarak seleksiyon ıslahı çalışmalarında üç şekilde değerlendirilmektedir. Birinci olarak, aynı bahçe içerisinde, üreticinin yönlendirmesiyle bulunan en verimli ocağın, en verimli dal seçilerek bu daldaki bütün meyveler toplanır. Daha sonra meyveler ayıklanır ve kurutulur. Kurutma işlemi

sırasında kabuklu meyvede nem oranının %7'nin, iç meyvedeki nem oranı %5'in; toplamda %12'nin altına düşürülmesi sağlanır ve devamında meyve örnekleri tartılır. Tartım işlemi 0.01g'a duyarlı hassas terazide yapılmalı ve g/bitki olarak ifade edilmelidir. İkinci olarak, dal verim etkinliğini belirlemek için seçilen her dal önce topraktan en az 10 cm yükseklikten (Her bahçe ve ocak için aynı yükseklik olmayabilir. Bu nedenle 30 cm yüksekliğe kadar çıkabilir) her dalda kuzey-güney ve doğu-batı doğrultusunda 2 çap ölçümü yapıp ortalaması alınmaktadır (R). Bulunan değerin yarısı (r) 1/2 formülünde yerine konulup gövde kesit alanı belirlenmekte ve gr/cm2 olarak ifade edilmektedir. Üçüncü olarak ise, gözlemlerle belirlenmekte ve 1-5 skalasında değerlendirilmektedir. En düşük verimi olan klon 1, en yüksek verimi olan klon 5 puan verilerek yarıştırılmaktadır. Her üç değerlendirme kriterinde de bazı noktalarda sorunlar yaşanabilmektedir. Şöyle ki, birinci verim değerlendirmesinde bahçeler arasındaki farklılık tam olarak değerlendirilememektedir. Çünkü toprak yapısı, bitki yaşı, ekolojik farklılık ve yöney verimi önemli düzeyde etkilemektedir. Ölçüm metrik olabilir ancak bu farklılık zaman zaman göz ardı edilebilmektedir. Yüksek rakım ve iklimi biraz daha sert olan tepe/sırt bölgelerde meyveler küçük olacağından haliyle verimde de azalma olmuş gibi değerlendirilebilmektedir. İkinci değerlendirme de ise, bitkilerin gelişimi, kök yaşı ve köklerin toprak yüzeyine yakınlığı haliyle gövde kalınlığını etkileyecektir. Her ne kadar

ortak belli bir yükseklikten ölçümde anlaşılabilir bu farklılıkların araştırmaya olumsuz etki edeceği kanaatindeyim. Son verim değerlendirme kriteri bana göre en uygun seçenek gibi görünmektedir. Metrik olmadığı için görsel olarak insanların yanılacağı düşünülmektedir. Oysa ki, arazi gözlemi iyi ve tecrübeli bir ıslahçı bitkinin gelişimi, tacı, rakımı ve bahçenin genel durumunu hızlı bir şekilde gözden geçirerek en iyi değerlendirmeyi yapabilir. Arazi tecrübesi olmayan ıslahçıların belli bir olgunluk seviyesine gelmeden ve usta çıkarık ilişkisi içerisinde yetişmeden kesinlikle seçim işlemlerinde belirleyici olmaması gerekir. Yoksa öngörülemeyen hatalar zinciri oluşabilir ve tüm emekler karşılıksız kalabilir. Sonuç olarak, verim gözlemlerle değerlendirilmeli ve diğer yöntemler sadece destekleyici olarak kullanılmalıdır. İlla bazı yöntemler metrik olduğu için tercih edilmemelidir.

2.2. Çotanaktaki Meyve Sayısı (ÇMS)

Hasat edilen bitkilerden alınan 100 çotanak ve meyveler sayılarak çotanaktaki meyve sayısı tespit edilmektedir. Tamamı hasat edilen bitkiden çotanaklar tesadüfen seçilmeli ve sağlam meyveler değerlendirilmelidir. Çotanaktaki meyve sayısı aslında bir çeşit özelliğidir. Dolayısıyla meyvenin büyüklüğü ve şekli üzerinde doğrudan etkisi bulunmaktadır. En ideal çms 4 adet/çotanak olmalıdır. Çünkü çotanakta meyve sayısı arttıkça meyve küçülmekte ve birbirine baskı olduğundan şekil değişkenliğine ve/veya

meyve üzerinde deformasyona neden olmaktadır. Meyvenin az olması ise meyve büyüklüğünü ve dolayısıyla kabuk kalınlığını, en nihayetinde meyve standardını bozmaktadır. Değerlendirme aşamasında en yüksek puan 4 adet/çotanak sayısına verilmeli, 3-5 adet/çotanak değerleri de kabul edilebilir olarak değerlendirilmelidir. Diğer sayılara sahip olan klonlar değerlendirilmeye alınmadan baştan elenmelidir.

2.3. Meyve ve iç ağırlığı (g)

Meyve ve iç ağırlığı tesadüfen seçilen 30 meyve 0.01 g'a duyarlı terazide tek tek tartılıp aritmetik ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Meyve ve iç ağırlığı çeşit, verim, bitkinin beslenme durumu, rakım ve ekoloji gibi pek çok faktöre göre değişkenlik göstermektedir. Meyve ağırlığının kalıtım değerinin $h^2=0.63$, İA'nın ise kalıtım derecesinin $h^2=0.67$ olduğu bilinmektedir. Kalıtım derecesinin yüksek olması teorik olarak özellikle iç ağırlığının çevre şartlarından daha az etkilenebileceğinin göstergesi olabilir. Sanayici ve ihracat ve/veya taze tüketim yönüyle bakıldığında, değerlendirilen kısım iç meyve olması nedeniyle daha da çok ön plana çıkmaktadır. O nedenle eleme kriteri olarak, meyve ağırlığından ziyade iç ağırlığı değerlendirilmesi daha büyük katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

2.4. İç Oranı (Randıman, İO; %)

Toplam meyve ağırlığının toplam iç (dolgun ve kusurlu içler) ağırlığına oranlaması yoluyla yüzde (%) olarak ve tesadüfen alınan 50 meyve kullanılarak hesaplanmaktadır. İO özelliğinin çeşitlere göre farklılık gösterdiği bilinmekte birlikte, verim, ekoloji ve bakım şartlarından aşırı derecede etkilenmediği, bunun nedeninin ise kalıtım derecesinin yüksek ($h^2=0.87$) olmasından kaynaklandığı bildirilmiştir. Ayrıca İO aynı çeşit içerisinde yıl ve lokasyon farkına göre de çok az düzeyde varyasyon göstermektedir. Bu durum aslında seçim işleminde eleme kriteri olarak kullanılmasının önemini ortaya koymaktadır. İç oranı zaman zaman farklı şekillerde de değerlendirilen ya da çok anlam yüklenen bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Şöyle ki, fındık piyasasında çeşit farklılığının yanında

ve hatta önüne geçen özellik olarak görülmekte ve değerlendirilmektedir. Çünkü fiyatlandırma işlemi %50 randıman üzerinden yapılmaktadır. Çok yüksek randıman olması istenir mi? Ya da en yüksek randımanı olan Uzunmusa çeşidi neden en kaliteli fındık olarak değerlendirilmiyor? Aslında fındık çeşitlerini birbirinden ayıran ve değerli kılan düzenli verim ve standart büyüklükte meyve oluşturmalarıdır. Diğer yandan çok yüksek iç dolgunluğu sert kabuk ve iç arasındaki boşluğu azaltması sebebiyle kırma aşamasında vurguna neden olmaktadır. Bu nedenle %50-54 arasındaki randıman değerinin daha uygun olacağı anlaşılmaktadır. Randımanı en yüksek fındık en kalitelidir algısı doğru değildir. Asıl olan fındığın kimyasal bileşiminin yanında en az hasarla kırma ve işleme sektöründe kullanılmasıdır. Hasar ve/veya kusurlu iç oranının artması maliyetin artışına yol açması nedeniyle fındık sektörü tarafından tercih edilmemektedir.

2.5. Meyve ve iç iriliği (mm)

Ortalama meyve ve iç boyutları belirlemek için tesadüfen seçilmiş meyveler üzerinden, 0.01 mm hassasiyette dijital kumpas ile fındıkların (kabuklu ve iç fındıklar) uzunluk, genişlik ve kalınlık boyutları ölçülerek ve 30 meyvenin aritmetik ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Meyve büyüklüğü, tesadüfen alınan 30 meyvenin meyve uzunluğu, meyve genişliği ve meyve kalınlığının geometrik ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Meyve boyutları üzerine çeşit, besleme, verim, ekoloji ve hasat

zamanı gibi pek çok faktör etki etmektedir. Ayrıca meyve uzunluğu, meyve genişliği ve meyve kalınlığının kalıtım derecesinin yüksek olduğu ($h^2=0.68$, 0.78 ve 0.89 , sırasıyla) bilinmektedir. Kalıtım derecesinin yüksek olmasından çevre şartlarından çok fazla etkilenmediklerini anlayabiliriz. Ancak fındıkta verim, meyve büyüklüğünü değiştiren en önemli etmenlerden birisi olarak bilinmektedir. Ayrıca tek bir çotanak içindeki meyveler arasında bile fiziksel farklılık görülmektedir. Çünkü verimin yüksek olduğu sezonlarda çotanakta meyve sayısı ve randıman artış gösterirken meyve büyüklüğü ve kabuk kalınlığı azalış göstermektedir. Hatta çotanakta meyve sayısının artışı meyvenin şekil değerinin değişmesine de neden olmaktadır. Bu nedenle de bir çeşit içinde bile meyvenin fiziksel özelliklerinde yıldan yıla değişkenlik gösteren farklılıklar görülmektedir. O nedenle çalışmayı yürütecek kişi çeşidi çok iyi tanımalı, meyve büyüklüğü ve şekil değerini hızlıca gözlemleyip değerlendirmeli ve seçimini yapmalıdır. Aksi durumda çok zaman kaybedilerek arzu edilen hedefe ulaşma süresi çok uzayabilir.

2.6. Kabuk kalınlığı (mm)

Kabuk kalınlığı (KK), fındık tablasından yukarıya doğru orta veya ortaya yakın kısmından şişkin yerin en kalın yerinden 0.01 mm'ye duyarlı kumpas kullanılarak tesadüfen seçilen toplam 30 meyve üzerinden yapılmaktadır. Fındıkta kabuk kalınlığı ortalama 1 mm etrafında şekillenmektedir. 1 mm'nin çok üzerine çıkması kalın kabuklu

olarak değerlendirilmektedir. O nedenle kabuk kalınlığının 1 mm altında olması tercih edilebilir. Örneklerde bu değerin altındaki bireyler seçilmeli ve diğer özellikleri bakımından tartılı derecelendirmeye alınmalıdır. Bu değerin üzerinde kabuk kalınlığına sahip olan bireyler doğrudan elenerek değerlendirilmeye alınmamalıdır. Çünkü kabuk kalınlığı randımanı etkileyen en önemli özelliklerin başında yer almaktadır.

2.7. Göbek boşluğu (mm)

Göbek boşluğu (GB), birleşen iki kotiledon arasında kalan boşluk göbek boşluğu olarak ifade edilmektedir. Göbek boşluğunun en geniş çapı 0.01 mm'ye hassas kumpas ile ölçülmeli, mm olarak ifade edilmeli ve ölçümler 30 meyvede yapılmalıdır. Göbek boşluğu kararsız özellik olarak bilinmekte ve çeşitlere göre de değişkenlik göstermektedir. Bunlara ilave olarak bir çotanaktaki meyveler arasında da göbek boşluğu boyutlarında farklılık olduğu ve meyve büyüklüğüne göre de değişkenlik gösterdiği bilinmektedir. Bu yüzden, çok değişkenlik gösteren bu özelliğin tartılı derecelendirmede kullanılmaması daha uygun olacaktır. Çünkü yanılığa yol açarak hatalı değerlendirmelere neden olabilir.

2.8. Buruşuk iç oranı (%)

Buruşuk iç oranı (BRŞ), genellikle ürünün bol olduğu yıllarda veya kuraklık ve beslenme yetersizliği gibi etkenler nedeniyle veya kalıtsal olarak meydana gelen ve bir meyvenin dış yüzeyinin yaklaşık %50'sinden fazla bir kısmının buruşuk olması olarak tanımlanmalı ve %50 değerinin altında kalanlarda da buruşuk iç olarak değerlendirilmelidir. Bu özellik buruşuk içlerin yüzdesi (%) olarak belirlenmeli ve 50 meyve üzerinden yapılmalıdır. Buruşuk iç oranını toprak yapısı, rakın, erken hasat, klonal farklılık, çeşit ve iklim gibi pekçok faktör etkilemektedir. Bu nedenle değerlendirme de kullanılsa bile tartılı derecelendirmede eleme kriteri olarak dikkate alınmaması daha uygun olacaktır.

2.9. Çift iç Oranı (%)

Diğer sert kabuklu meyvelerde olduğu gibi fındıkta da yumurtalık içerisinde iki adet tohum taslağı bulunur. Normal

şartlarda bunlardan birisi dölleniş gelişerek tohumu oluşturur. Ancak bazen tohum taslaklarından ikisi birden gelişebilir. Böyle durumlarda endokarp içerisinde iki tohum yan yana bulunur. Bunlara çift iç denilmektedir. Bir tohumun gelişebileceği boşlukta iki tohumun gelişmesi her iki tohumunda bozuk şekilli olmasına neden olur. Bu iç fındıklar gerek görünüşleri ve gerekse boylamada yarattıkları güçlük nedeniyle yetiştiricilikte istenmezler. Bu oran gelişmiş iki içe sahip meyvelerin oranı olarak hesaplanmalı, yüzde (%) olarak ifade edilmeli ve 50 meyve üzerinden hesaplanmalıdır. Çift iç oranı olduğu tespit edilen klonlar değerlendirmeye alınmadan elenmelidir. Çünkü çift iç oluşturma özelliği bir kusurdur ve ürünün işleme maliyetini arttırmaktadır.

2.10. Beyazlama oranı (%)

Beyazlama oranı (BO), sağlam iç fındıklar fırında 175°C' de 15 dakika bekletilmeli, daha sonra el ile 15–20 saniye ovularak testa çıkarılmalıdır. Beyazlama oranı (BO), ihraç edilecek ürünlerde aranan başlıca özelliklerden biridir ve yüksek olması arzu edilir. Toprak yapısı, ekoloji ve çeşit gibi pek çok özellik tarafından etkilenen BO'nın kalıtım derecesinin $h^2=0.64$ olduğu bilinmektedir. Bu değer bize, beyazlama oranının çevre şartlarından aşırı etkilenmeyeceğini göstermektedir. Tam beyazlayanlar değerlendirmeye alınmalı, üzerinde biraz testa kalan bireyler dahi elenmelidir. Çünkü Tombul çeşidinde bu oran ortalama %97, o nedenle bu çeşitte yürütülen çalışmalarda %95 ve/veya altında beyazlama oranına sahip olanlar elenmelidir. Diğer çeşitler için ise %90 eşik değeri belirlenmeli ve bu değerin altına düşenler elenerek devam edilmelidir. Çünkü Türk fındık çeşitlerinde beyazlama oranı yabancı çeşitlere göre çok yüksek ve ihraç edilen ürünlerde tercih sebebi olmaktadır.

2.11. Çıtlak meyve oranı (%)

Antepfıstıklarında yapılan çalışmalarda hasat zamanı, sulama durumu, bitki besleme, budama ve anacın çıtlak meyve üzerine etkili olduğu bildirilmiştir. Ayrıca başka bir çalışmada çıtlamanın bir çeşit özelliği olduğu ve bu özelliğin yerli çeşitlerde düşük olduğu bildirilmiştir.

Diğer sert kabuklu meyvelerden kestane de bu özelliğin kalıtım derecesinin $h^2=0.48$ olduğu bildirilmiştir. Fındıkta ise, çıtlama özelliği ile ilgili günümüze kadar yürütülen çalışma sayısı çok sınırlıdır. Ancak bazı çeşitlerde bu özelliğin yüksek olduğu bilinmektedir. Uzun yıllar fındıkta yürütülen çalışmalarda içini dolduran fındıkların yanı sıra içini doldurmayanlarda da çıtlak meyve olduğu bilinmektedir. Buradan da, fındığın genetik yapısında böyle bir özelliğin bulunabileceği düşünülebilir. Buna ilave olarak, çıtlama eğilimi olan çeşitlerde ekoloji, besleme ve iç dolgunluğu ile çıtlamanın daha belirgin hale gelebileceğini, ancak çıtlamaya eğilimli olmayan çeşitlerde bu tespiti yapmanın çok zor olacağını bildirilmektedir. Bu nedenle de çıtlama özelliği üzerinde çalışılmalı ve kalıtım derecesi mutlaka tespit edilmelidir. Seleksiyon çalışmasında ise çıtlak meyve tespit edilen klonlar değerlendirmeye alınmadan survey aşamasında elenmelidir.

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Önceki araştırmaların önemli bir kısmının birbirine benzer ve geniş alanda çok bireyle yürütüldüğü, bu nedenle aşırı emek harcanmasına rağmen detaya pek çok çalışmada inilemediği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, seleksiyon ıslahı çalışmalarının geniş alandan ziyade dar alanda ve çok detaylı olmasının amaca yönelik ıslah çalışmalarına büyük katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır. Bu yüzden Tombul gibi çeşitlerde beyazlama oranı ve randıman gibi özelliklerin değerlendirilmesinden ziyade verim, Çakıldak 'ta ise kabuk kalınlığı ve meyve büyüklüğünün arka plana atılarak beyazlama oranı ve iç büyüklüğü üzerinde yoğunlaşmak gereklidir. Palaz ve Foşa çeşitlerinde de meyve özelliklerinde belli bir standart yakalanması durumunda değerlendirme sisteminin kabuk kalınlığı üzerinden yürütülmesinde yarar görülmektedir. Tabi ki bu fiziksel özellikler üzerinden değerlendirme yapmak seleksiyon I aşaması içi uygun görülmektedir. Bu yüzden seleksiyon II aşamasında tartılı derecelendirmede kullanılan temel özelliklere ilaveten, fındığın insan sağlığı üzerine etkisi olan kimyasal özelliklerinde mutlaka değerlendirilme de kullanılması gerekir.

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET AKİF KORKMAZ
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
TÜRK HALK BİLİMİ ANA BİLİM DALI BAŞKANI

GİRESUN'DA FINDIK EKONOMİSİNİ DÜZENLEYEN KURUMLAR

Fındık tarımıyla ilgili bütün alanlara hitap eden fındık kurumlarının hayata geçirilmesi Türkiye'de örnek bir modeldir ve bu kurumların işbirliği içinde çağdaş gelişmelere paralel faaliyetler göstermeleri Giresun'un en yüksek beklentisidir.

Fındık üretimi faaliyet alanı tarımsal üretim ve dolayısıyla fındıkla ilgili faaliyet göstermekte olan kurumlar sayesinde modernize olmuştur. Bu kurumların bazıları On Dokuzuncu Yüzyılda çalışmaya başlamış ve Cumhuriyet döneminde gelişerek yaşamaya devam etmektedir. Fındık kurumları çalışmalarını ve niteliklerini Giresun'daki fındık ekonomisi ve fındık ticareti çerçevesinde yürütmektedir. Akademik bilimsel ARGE çalışmalarına henüz daha geliştirememiştir.

19. yüzyılda ticaret ve liman şehirlerini kaybetmeye başlayan Osmanlı Devleti, Tanzimat ile girdiği modernleşme sürecinin getirdiği ekonomik sorunlara çözüm bulabilmek için sınırları içerisinde kalan en büyük ekonomik faaliyet olan tarımı desteklemek ve geliştirmek zorunda kalmıştır. Devlet desteği ve ürün geliştirmeleri Cumhuriyet döneminde kurumlaşarak devam etmiştir. Özellikle 1929 Büyük Buhran dönemi ve sonrasında yaşanan hammadde yoksunluğu korkusu Türkiye ve diğer ülkelerde tarımsal üretimi korumak adına çeşitli önlemler alınmasına yol açmıştır. Burada ele alınan Toprak Mahsulleri Ofisi, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği ve Fındık Araştırma Enstitüsü gibi kurumlar bu dönem sonrasında yaşanan kıtlık ve kriz endişesi ile gelişen ekonomi ve tarım politikaların bir sonucu olarak faaliyete geçirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan coğrafi etütler tarımsal üretim ve iktisadiyatta ki artış dikkat çekicidir: Karadeniz'de ormanlar arasında yabanisi bulunan

fındık ağaçları, eski bir zamandan beri ıslah edilerek şehir civarındaki tepe yamaçlarını hemen tamâmiyle kaplayacak şekilde yetiştirilmekte, Giresunluların başlıca geçim kaynağını teşkil etmektedir (Darkot, 1978: 789). Ülkenin ilk adı sayılan coğrafyacısı olan Besim Darkot, Giresun'la ilgili bu gelişmeyi şöyle tasvir etmiştir: "Giresun'un yaşayışı üzerine en ağır basan iktisadi hadiseyi [fındık tarımı] meydana getiriyor..."

Karadeniz sahil şeridinde yetişen fındıklar geçim kaynağı olarak yöre insanının, ihracat ürünü olarak sektörün ve ülke ekonomisinin önemli bir ürünüdür. Fındığın bu konuma yükselmesindeki etkenlerin en başında On Dokuzuncu Yüzyıl itibarıyla hayata geçirilen tarım ve ekonomi politikaları ile Giresun fındığının yerel ekolojik özelliğidir. Bu gelişmeler neticesinde fındık rakipsiz bir ihracat ürünü haline gelmiştir. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra da tarım ürünleri ülkedeki en büyük ekonomik kaynak olmuştur. Dolayısıyla diğer tarım ürünleri gibi fındık da önemini korumaya devam etmiştir.

Ülkemizde diğer tarım üreticilerinin yaşadığı, sosyal, ekonomik ve teknik problemler Giresunlu fındık üreticisi içinde devam etmektedir. Fındık üreticisi, modern teknoloji ve ziraat tekniklerinden verimli derecede yararlanamamış, tarımsal destek sağlamak adına kurulmuş kurumlar, yaşadığı ekonomik ve bürokratik problemler neticesinde üreticinin isteklerine karşılık verememiştir. Fındık üretimi büyük bir çoğunlukla sadece üretim miktarı

odaklı desteklenmiştir. Üreticinin modern, bilinçli ve doğal tarım yöntemlerini kullanmalarını teşvik edecek, tarımla teknolojiyi buluşturacak aynı zamanda tarımsal üretimi geleceğe aktaracak uygulamalar hiçbir zaman öncelikli olmamıştır. Kamusal olsun özerk veya özel olsun fındık tarımıyla ilgili bütün alanlara hitap eden fındık kurumlarının hayata geçirilmesi Türkiye’de örnek bir modeldir. Sayısı on altı olan bu kurumların bilgileri aşağıdadır. Bazıları çok köklü asırlık bir gelenek üzerine yaslı olan fındık kurumlarının işbirliği içinde çağdaş gelişmelere paralel faaliyetler göstermeleri Giresun’un en yüksek beklentisi olarak karşımızda durmaktadır.

Aşağıda Giresun’da fındık ve fındıkcılık ile ilgili her türlü zirai, sigortacılık, ekonomik, sosyal ve bilimsel faaliyetlerinde bulunan on altı resmi, yarı-resmi özerk ya da özel kurumun adı, bağlı olduğu birim, kurumun yapısı ve internet sayfasıyla adresleri bulunmaktadır.

1. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Giresun Yatırım Ofisi / DOKA

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Sultan Selim Mahallesi GMK Bulvarı No: 1 Merkez / Giresun
Telefon: 0462 455 40 73
Web sitesi: www.doka.org.tr

2. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı / DOKAP

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Maden Mahallesi Atatürk Caddesi No: 41 Piraziz / Giresun
Telefon: 0454 361 52 41
Web sitesi: www.dokap.gov.tr

3. Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü / FAE

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Teyyaredüzü Mahallesi Atatürk Bulvarı Merkez / Giresun
Telefon: 0454 215 15 51
Web sitesi: www.arastirma.tarimorman.gov.tr/findik

4. Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği / FİSKOBİRLİK

Ticaret Bakanlığına bağlı özel kurum
Adres: Hacısıyam Mahallesi Fatih Caddesi No: 59 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 216 42 40 – 216 42 41
Web sitesi: www.fiskobirlik.com.tr

5. Giresun Belediyesi

İç İşleri Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Hacı Mikat Mahallesi Alpaslan Caddesi Merkez / Giresun
Telefon: 444 4 028
Web sitesi: www.giresun.bel.tr

6. Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Teyyaredüzü Mahallesi Atatürk Bulvarı No: 261 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 215 16 72 – 215 16 73
Web sitesi: www.giresun.tarimorman.gov.tr

7. Giresun Ticaret Borsası

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı kamu kurumu niteliğinde kurum
Adres: Güre Mahallesi Ömer Halisdemir Caddesi No: 24 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 216 10 23
Web sitesi: www.giresuntb.org.tr

8. Giresun Üniversitesi

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığına bağlı devlet üniversitesi
Rektörlük Adres: Gaziler Mahallesi Prof. Ahmet Taner Kışlalı Caddesi Merkez / Giresun
Telefon: 0454 310 10 00
Web sitesi: www.giresun.edu.tr

9. Giresun Valiliği

İç İşleri Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Çıtlakkale Mahallesi Atatürk Bulvarı Merkez / Giresun
Telefon: 0454 282 0 282
Web sitesi: www.giresun.gov.tr

10. Giresun Ziraat Odası Başkanlığı

Türkiye Ziraat Odaları Birliğine bağlı kamu kurumu niteliğindeki mesleki kuruluş
Adres: Şeyhkerametlin Mahallesi Hafız Avni Öğütçü Sokak No: 10/2 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 212 62 98
Web sitesi: www.giresunziraatodasi.org.tr

11. Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği

Türkiye İhracatçıları Meclisine bağlı özel kurum
Adres: Atatürk Bulvarı No: 19/ E Merkez Giresun
Telefon: 0454 216 24 26
Web sitesi: www.kib.org.tr

12. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Giresun İl Koordinatörlüğü

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Sultan Selim Mahallesi Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No: 16 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 254 00 73
Web sitesi: www.giresun.tkd.gov.tr

13. Tarsim Giresun Bölge Müdürlüğü

Tarım ve Orman Bakanlığı ve Hazine Bakanlığına bağlı kamu kurumu
Adres: Gaziler Mahallesi Mehmet Işık Caddesi No: 3/ B Merkez / Giresun
Telefon: 0454 215 40 05 – 217 40 05
Web sitesi: www.tarsim.gov.tr

14. Toprak Mahsulleri Ofisi Şube Müdürlüğü

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne bağlı kamu kurumu
Adres: Çıtlakkale Mahallesi Atatürk Bulvarı No: 259 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 225 52 50
Web sitesi: www.tmo.gov.tr

15. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Şubeleri

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğüne bağlı özerk kurum
Giresun Kooperatif Adres: Hacısıyam Mahallesi Fatih Caddesi 60 /A Merkez / Giresun
Telefon: 0454 212 39 42
Web sitesi: www.tarimkredi.org.tr

16. Ziraat Bankası Giresun Şubeleri

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı kamu bankası.
Ziraat Bankası Giresun Şubesi
Adres: Sultan Selim Mahallesi Arif Bey Caddesi No: 14-18 / Merkez / Giresun.
Telefon: 0454 216 20 41

Ziraat Bankası Nizamiye Mahallesi Şubesi
Adres: Nizamiye Mah. Orhan Yılmaz Caddesi No: 65 Merkez / Giresun
Telefon: 0454 212 14 58
Web sitesi: www.ziraatbank.com.tr

DR. AYLİN DEMİRAY ÖZDEN

DEĞİŞİM - DİJİTALLEŞME - ÇEVİKLİK

Değişen hızlı koşullara cevap verebilmek, hem bireyler hem de şirketler için bugünün en kıymetli kabiliyetlerinden biri haline geldi. Pandemi ile birlikte değişim ve dijitalleşmenin önemi daha da artmış durumda.

Son yıllarda iş dünyası çok daha karmaşık bir yapıya evrildi. Globalleşme ve dijitalleşmeyle başlayan değişim dalgası pandeminin de etkisiyle daha da büyüdü. Geçtiğimiz on yıl içinde şirketlerin en çok ihtiyaç duyduğu alanlar; değişim/değişim yönetimi, sürdürülebilirlik, inovasyon/yaratıcılık, dijitalleşme ve çeviklik oldu. Peki neden böyle? Cevap çok basit.

Hayatta ve ayakta kalmak istiyorsak DEĞİŞMELİYİZ.

Endüstri 4.0

Şu anda Toplum 5.0'ı ve Endüstri 4.0'ı konuşuyoruz. İnsanlığın avcı-toplayıcı, tarım, endüstri ve bilgi toplumlarından geçerek geldiği beşinci evre "Toplum 5.0" olarak adlandırılıyor. Diğer adıyla "süper akıllı" toplum. Teknolojinin sosyal hayat ile birleşmesi olarak da özetleyebiliriz Toplum 5.0'ı. Endüstri 4.0 ile yeni nesil teknolojik ürünler, inovasyon odaklı girişimler, nesnelerin interneti, yapay zeka, büyük veri, bulut sistemi ve siber fiziksel sistemler başta olmak üzere insan hayatına katma değer oluşturan hemen her yenilik, yine insan hayatını ve şirketleri sürdürülebilir kılmayı sağlayacak ve ortaya "Süper Akıllı Toplamlar" çıkacak. Endüstri 4.0 ilk kez 2011 yılında Hannover Fuarında dile getiriliyor. Endüstri 4.0'ın önemli bileşenlerinden biri nesnelerin interneti. Nesnelerin in-

terneti, fiziksel nesnelerin birbiriyle veya daha büyük sistemlerle iletişim ağına deniyor. Bu teknoloji ile ortaya çıkan akıllı evler, akıllı şehirler hayatımızı kolaylaştırmaya başladı. Tüklenen gıdaları akıllı buzdolabımız markete sipariş ediyor. Biz daha eve gelmeden yemeğimiz ısınıyor ve evimizin ısısı ayarlanıyor. Hatta evde ütüyu prizde unutmuşsak elektriği kesebiliyor.

2025 yılında dünya çapında 75 milyar civarında cihazın birbirine bağlı olacağı tahmin ediliyor.

Evlerle eşyalarla birlikte fabrikalar da akıllanıyor.

Karanlık fabrikalar, bir başka deyişle ışıkların söndürüldüğü fabrikalar, tamamen otomatik sistemlerle donatılmış ve bünyesinde hiçbir insanın varlığına ihtiyaç duymayan yapılar üretim hayatında uygulanmaya geçti.

Sistemin ilk örneği Çin'de kurulan cep telefon modülleri üreten bir fabrika. Fabrikada kullanılan bir robot kolun 6-8 işçinin yapabileceği işi tek başına yaptığı açıklandı. Sistemin fabrikada aktif olarak kurulup çalışmasıyla birlikte ürün çıkışındaki kusurlu parça oranının %25'lerden %5'lere kadar düştüğü gözlemlenmiştir.

Endüstri 4.0 ile gelişen yeni nesil teknolojilerden bir diğeri de 3D yazıcılar. 3D yazıcılarla her şeyi üretmek mümkün. Birçok alanda kullanılıyor. Özellikle sağlık alanında, yapay doku ve organ üretiminde, protez uzuvlarda, diş uygulamaları ve cerrahi hazırlıklar

gibi kullanımı artıyor. Bilim insanları bir hastanın hücrelerini kullanarak üç boyutlu yazıcıyla ilk kez hücreleri, damarları, karıncık ve odacıkları olan tam bir kalp üretti. Bu gelişmelerin insan sağlığı ve ömrü üzerinde büyük etkisi olacağı şüphesiz...

Geleceğin dünyasını oluşturan yapı taşlarından biri de yapay zeka. Yapay zekadan etkilenen sektörlerin başında tarım, taşımacılık, sağlık, müşteri hizmetleri, üretim, paketlenme ve finans geliyor.

Araştırmalara göre 2050 yılında dünyanın gıda ihtiyacı yüzde 70 oranında artacak. Günümüzde çiftçiler mahsul sağlığını izlemek için yapay zeka ve insansız hava araçları (İHA) teknolojilerinden birçok şekilde yararlanabiliyor. Ekimden sulamaya, hastalıkla mücadelede iklim önlemlerine kadar birçok alanda fayda sağlayacak tarımsal teknolojiler kullanılıyor. Otonom robotlar ve drone, sensörler ve nesnelerin interneti bu teknolojinin bileşenlerini oluşturuyor.

Tarım alanında uygulanan yapay zeka ile çiftçiler seralardaki ürünlerini anlık takip edebiliyor, gerekli sıcaklık ve nem seviyesi korunarak verimliliği ve ürün kalitesinin artmasını sağlayabiliyor.

Yapay zeka ile ister tarlada ister uzakta toprak, bitki ve ürün gelişimi takip edilebiliyor. Robot sağım sistemleri, robot buzağı besleme sistemleri, adım

/ yürüyüş analizatörleri (topallık tespiti için), ultrasonografik görüntüleme cihazları (ineklerde erken dönem gebelik teşhisi), doğum kasılmalarını tespiti için sensörler, vücut ağırlığı değişikliklerini değerlendirmek için elektronik terazi, otomatik yoğun yem üniteleri (yoğun yem tüketiminin denetimi ve ölçümü), işletmecilerin hayvanlarını çok daha verimli ve en az kayıpla yemlerine olanak veren sistemler maliyet ve zaman açısından tasarruf sağlıyor.

Dijital Dönüşüm

Bilgi teknolojilerinin yoğun kullanımı ile iş süreçlerinin ve bilgilerin hızlı, para ve zaman tasarrufu sağlayarak dijital (elektronik) ortama taşınması dijital dönüşüm olarak adlandırılıyor. Kurumlar ihtiyaçlarına karşılık teknolojik çözümleri, yenilikleri hayata geçirmeye başladıkları anda aslında dijital dönüşüm sürecine başlamış oluyorlar. Her organizasyonun yapısına ve ihtiyacına göre bir değişim başlıyor ve dönüşümü de beraberinde getiriyor.

Dijital değişimin unsurları:

- İnsan
- Süreç
- Teknoloji

Bu üç unsur dijital dönüşüm için çok çok önemli. Hepsini bir arada değişim sürecine dahil olmalı. Aksi takdirde dönüşüm verimsiz olabiliyor.

Dijital Dönüşümün ilk adımlarını his-

settiren ve bu dönüşümü başlatan iki önemli aktörü, "İnternet" ve "Cep Telefonu" oldu. İnternet ile dünya bilgi paylaşımına adım attı, cep telefonu da her an her yerde her yere erişilebilirlik imkânı sağlandı.

Dijital platformlardan, web ya da mobil tabanlı servislerden sadece 1 dakika gibi kısa bir süre içerisinde, gerçek anlamda "büyük veri" üretiliyor.

All Access sitesinde yayınlanan verilere göre, 2021'de internette 60 saniyede, YouTube'a 500 saatten fazla içerik yükleniyor, Instagram'da 695.000 hikaye paylaşılıyor ve WhatsApp ve Facebook Messenger üzerinden 70 milyona yakın mesaj gönderiliyor. Dakikada 1.6 milyon dolarlık alışveriş yapılıyor. Hız bu işte...

Doğru kullanıldığı ve değerlendirildiği takdirde verinin "altın kadar değerli var", bu nedenle teknoloji dünyasında veri, "yeni altın" (new gold) olarak da sıkça ifade edilmekte.

Dijital Yıkım

Gelecek 10 yılda 500 büyük firmanın %40'ı, dijitalleşme trendini yakalayamadığı takdirde yok olacağı söyleniyor. Teknoloji denen şey öyle bir hale geldi ki yıkıcı ve parçalayıcı oldu. Yıkıcı teknolojiler piyasayı sil baştan yeniden düzenliyor. Değişimler sektör dışından oluyor. Mesela en büyük örneği Apple. Apple telefon sektöründe miydi? Tele-

foncu kimdi Nokia idi. 2000’li yılların başlarında telefon sektörünün öncüsü şüphesiz Nokia’ydı. Modelleri ilgiyle takip ediliyor ve çılgınca satılıyordu. Piyasayı domine eden Nokia’nın düşüşü 2007 yılında Apple’ın iPhone’u tanıtmasıyla başladı ve Microsoft’a satılacağı 2013 yılına dek hızla sürdü. Şu an Nokia nerede Apple nerede? Dijitalleşme ile müşterilerin beklentilerinde de değişiklikler oluyor. Buna bağlı olarak, ürünlerin yapısı ve sunuş şekilleri farklılaşıyor, öngörülemeden iş modelleri sektörlere dâhil olmaya başlıyor.

Şirketler günümüzde “müşteri odaklı ve zorlu piyasa koşullarıyla başa çıkmanın tek yolunun şirketin çevik olması olduğunun farkındalar. Aksi takdirde bir yıkıcı teknoloji geliyor. Sadece sirketi değil sektörü bile yıkıyor geçiyor. 21.Yüzyılın Altın Yetkinliği: Çeviklik Çeviklik, sürekli kendini yenileyen dünyada, hız ve değişime ayak uydurarak, profesyonel bir ekip uyumuyla, yapılan işleri çözüme ulaştırma yöntemidir. Accenture ise çevikliği şöyle tanımlıyor:

“Bir şirketin rekabet avantajı yaratacak şekilde piyasalardaki değişkenliği öngörme, algılama ve tepki verme kabiliyeti”.

Kısaca “Çeviklik = uyumluluk + hız + icraat” diyebiliriz.

Nasıl çevik olunur?

- İş sahipliği yüksek, karar verme yetisi sahibi, kendilerini yetkin hisseden ve motive olmuş çalışanlar,
- Değer yaratmaya odaklı bir şirket kültürü,
- Öğrenen organizasyon olma niteliği
- İşbirlikçi bir çalışma modeli.

İş Anlamlı Küçük Parçalara Bölmek

Projeyi anlamlı şekilde dilimlere bölerek ilerlemek. Ekipler, ürünün ufak parçaları üzerinde kısa dönemli birkaç müşteriyle çalışmalı, müşterilerin sevdiği/sevmediği kısımları tespit ederek belli noktaları telafi etmeli.

Müşteri Geri Bildirimi Odaklı Olmak

Müşterinin ihtiyaçlarını en iyi şekilde

tespit edebilmek için müşteri ile yakın temasta olmak önemli. Müşterinin geri bildirimleri doğrultusunda sık yapılan pazar testleri ve hızlı prototipleme müşterilerin değer verdiği noktaya odaklı kalınmasını sağlar.

Değişikliği Hızlı Uyum Sağlamak

Değişen hızlı koşullara cevap verebilmek, hem bireyler hem de şirketler için bugünün en kıymetli kabiliyetlerinden sayılmakta. Geleneksel proje yönetimine yönelik en detaylı planlar, vakit ve nakit kaybıdır. Bunun yerine; teknolojinin değişebileceği, ihtiyaçların farklı olabileceği ve hatta müşterilerin de değişebileceği göz önünde bulundurulmalı. Bu yüzden de bir planı takip etmek yerine, geliştirme sürecinde geç kalınmış olsa bile değişimlere yanıt verebilen pozisyonda olunmalıdır. Öğrenme çevikliğini ise özetle 3 kelimle ifade edebiliriz;

“Öğrenmek, Öğrendiğini Unutmak ve Yeniden Öğrenmek.”

RAMAZAN UYSAL
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR

7338 SAYILI KANUNLA GETİRİLEN YENİDEN DEĞERLEME UYGULAMASI

I-Giriş:

Mükelleflerin vergiye uyumlarını gözeten, vergi güvenliğini artıran, sosyal adaleti ve vergi ortamını güçlendiren, yatırımları teşvik edip itilafları sonlandıran ve vergi uygulamalarında öngörülebilirliği sağlayan değişiklikler yapılması amacıyla, 7338 Sayılı Vergi Usul Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26.10.2021 tarih 31640 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan kanun değişikliğiyle;

-Kazançları basit usul tespit olunan mükelleflerin kazançları Gelir Vergisinden istisna edilmiş,

-İnternet ortamındaki sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden içerik paylaşan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerden elde ettiği kazançlar ile mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde edilen kazançları Gelir Vergisinden istisna edilmiş,

- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri Gelir Vergisinden istisna edilmiş,

- Yıllık beyanname veren tüm gelir vergisi mükelleflerinin, beyan ettikleri Gelir Vergisini Mart ve Temmuz aylarında iki taksitte ödenmesi sağlanmış,

-Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin geçici vergilendirme dönemleri dörtten üçe indirilerek son dönem kaldırılmış,

-Vergiye gönüllü uyumla ilgili değişiklik yapılarak, uygulamadan yararlanmayı kolaylaştıracak düzenlemeler getirilmiş,

-Çiftçilere ödenen tarımsal destek ödeme-

lerinden kesilen vergilerin iade edilmesi sağlanmış,

-Gelir İdaresi Başkanlığının görev alanına ilişkin işlerde hizmet alımı yoluyla çalıştırılanlar ile hizmet alımı yapılanların ortak ve yöneticileri vergi mahremiyeti kapsamına alınmış,

-Esas olarak mükelleflerin işyerinde yapılan vergi incelemesinin dairede yapılması esasları getirilmiş,

- Gider pusulasının malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenmesi ve bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulasının hiç düzenlenmemiş sayılacağı, satıcıya banka veya diğer ödeme kanallarıyla yapılan ödeme belgelerinin gider pusulası yerine geçeceği düzenlenmiş,

-Yeniden değerlendirme uygulaması yeniden ihdas edilerek kalıcı hale getirilmiş,

-İsteyen mükelleflere gün esasına göre amortisman ayırma hakkı verilmiş, normal sürenin iki katından ve elli yıldan fazla olmaması esasları getirilmiş,

-3.000 Türk Lirasını aşmayan şüpheli alacaklar için dava ve icra takibi olmadan karşılık ayrılması olanaklı hale gelmiş, işletme hesabına göre defter tutan mükelleflere şüpheli alacaklarını gider yazabilmesine imkân tanınmış,

-Yenileme fonu uygulamasına açıklık getirecek düzenlemeler yapılmış,

-Amortisman tabi iktisadi kıymetleri için alınan sigorta tazminatlarında yenileme fonu ayrılması uygulaması getirilmiş,

-Vergi ziyai ve usulsüzlük cezalarına ilişkin tekerrür uygulamasında, tekerrür nedeniyle artırılabilecek ceza tutarına, tekerrüre

neden olan ilk ceza tutarını geçmeyecek şekilde sınırlama getirilmiş,

-Pişmanlık hükümlerinden yararlanılmasına engel olan vergi incelemesine başlanılmış olması hususu, vergi türü itibarıyla başlanılan vergi incelemesiyle sınırlandırılmış,

-5.000 Türk lirasını aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları uzlaşma kapsamına alınmış,

-5.000 Türk lirasını aşmayan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları için Vergi Usul Kanunu’nun 376’ncı maddesindeki indirim oranının %50 artırımlı olarak uygulanması sağlanmış,

-Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması hükümlerine aykırı olarak vergilendirildiğini iddia edenler için Vergi Usul Kanunu’na Karşılıklı Anlaşma Usulü getirilmiş,

-Sanayi sicil belgesini haiz mükelleflerce münhasıran imalat sanayiinde veya münhasıran Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere 31.12.2023 tarihine kadar satın alınacak makine ve teçhizatla, faydalı ömürlerinin yarısı dikkate alınarak amortisman hesaplanabileceği düzenlemesi getirilmiş,

-İsteğe bağlı olarak geçmiş yıllar için de %2 oranında vergi ödenmek suretiyle yeniden değerlendirme yapılabilmesi imkânı getirilmiş,

-Kazançları basit usulde tespit edilen ve gelir vergisinden istisna olan mükelleflerin yapmış olduğu teslim ve hizmetlerin Katma Değer Vergisinden de istisna edilmesi sağlanmış,

-Nakdi sermaye artışlarında uygulanan

%50'lik indirim oranının, yurt dışından getirilen nakitle karşılanması durumunda %75 olarak uygulanması kabul edilmiştir. Anılan kanun değişikliğiyle, yukarıda da belirtildiği üzere birçok vergisel düzenleme yapılmıştır. Bu yazımızda ise, düşük enflasyon ortamları nedeniyle uygulanamayan enflasyon düzeltmesine ilave olarak tekrar ihdas edilen yeniden değerlendirme uygulamasına ilişkin düzenlemeleri açıklamaya çalışacağız.

7338 Sayılı Kanun'un 31. maddesiyle Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 298. maddesinin başlığı "Enflasyon Düzeltmesi, Yeniden Değerleme Oranı Ve Yeniden Değerleme" olarak değiştirilmiş, maddeye (Ç) fıkrası eklenerek yeniden değerlemenin esasları belirlenmiştir. Bu düzenlemeyle, yeniden değerlendirme müessesesi kalıcı olarak uygulanabilir hale gelmekle birlikte uygulama 2022 yılından itibaren başlayacağından, geriye dönük yeniden değerlendirme yapılamayacaktır. Ancak 7338 Sayılı Kanun'un 52. maddesiyle Vergi Usul Kanunu'na Geçici 32. madde eklenerek, yeniden değerlendirme uygulamasını tercih eden mükelleflerin belli bir oranda vergi ödemek suretiyle geriye dönük olarak 2005 yılından veya 2018 yılı Mayıs ya da 2021 yılı Haziran ayından itibaren yeniden değerlendirme yapabilmelerine imkân sağlanmıştır.

II- VUK'UN MÜKERRER 298. MADDESİ UYARINCA YAPILACAK YENİDEN DEĞERLEME:

Yeniden değerlendirme, zorunlu bir uygulama olmayıp, mükelleflerin tercihinin bağlıdır. Tam mükellefiyete tabi ve bilanço esasına göre defter tutan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dâhil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olmaması halinde, bilançolarına dâhil bulunan amortisman tabi iktisadi kıymetlerini ve bunlar üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanlarını yeniden değerlemeye tabi tutabileceklerdir.

Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin aktifleştirildiği hesap dönemine ilişkin olanlar hariç olmak üzere maliyet bedeline eklenen kur farkları ve kredi faizleri, yeniden değerlemeye tabi tutulamaz. Dolayısıyla amortisman tabi iktisadi kıymetin envantere alındığı hesap döneminden sonraki dönemlerdeki faiz giderleri ile kur farklarını gider olarak dikkate almayıp maliyet bedeline ekleme

tercihinde bulunanlar, söz konusu faiz giderleri ile kur farklarına ilişkin kısımları yeniden değerleyemeyecektir. Yapılacak olan yeniden değerlemede, amortisman tabi iktisadi kıymetlerin ve bunlara ait amortismanların, değerlemenin yapılacağı hesap dönemi sonu itibarıyla yasal defter kayıtlarında yer alan değerleri dikkate alınacak, amortismanın herhangi bir yılda yapılmamış olması durumunda, yeniden değerlemeye esas alınacak tutar bu amortismanlar tam olarak ayrılmış varsayılarak belirlenecektir. Örneğin 2021 yılında 10.000 Türk lirası bedelle satın alınan bir iktisadi kıymetin, %20 amortisman oranından 2021 yılında ayrılabilir 2.000 Türk liralık amortisman tutarı ayrılmamış ise, 2022 yılı sonunda yapılacak yeniden değerlemede, 2.000 Türk liralık amortisman ayrılmış kabul edilerek söz konusu amortisman tutarının da iktisadi kıymetin maliyet bedeli ile birlikte yeniden değerlemeye tabi tutularak değer artışının hesaplanması gerekecektir.

Yeniden değerlendirme oranı olan Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı, değerlemeye tabi tutulacak iktisadi kıymet ve amortismanla çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirme sonrası değerler bulunacaktır. Yeniden değerlendirme yıl sonlarındaki bilanço günü ve yıl içindeki 1., 2. ve 3. geçici vergi dönemleri itibarıyla yapılabilecektir. Yeniden değerlemeye tabi tutulacak her bir iktisadi kıymetin yeniden değerlendirme sonucunda ortaya çıkacak değer artışı ayrıntılı olarak bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilecektir. Yeniden değerlendirme sonrası meydana gelecek değer artışı, iktisadi kıymetlerin yeniden değerlendirme sonrası ve yeniden değerlendirme öncesi net bilanço aktif değerleri arasındaki fark olacaktır.

İktisadi kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan mükellefler, yeniden değerlendirme sonrasında bulunan değerler üzerinden amortisman hesaplamaya devam edeceklerdir. Yapılacak değerlendirmeyle ortaya çıkan değer artışı ve bu değerler üzerinden amortisman ayrılmasına yönelik kayıtlar, defterlerde ayrıntılı olarak yer alacaktır.

Bilançonun pasifinde özel fon hesabında yer alacak değer artış tutarı, sermayeye ilave edilme dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilemeyecek veya işletmeden çekilemeyecektir. Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen tutarlar, nakletme

veya çekilmenin yapıldığı dönemde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulacaktır. Değer artışlarının sermayeye ilave edilen kısmı ise ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilecek ve kâr dağıtımı sayılmayacaktır.

Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadi kıymetlerin satışı veya diğer hallerde elden çıkarılması durumunda, satış karı veya zararının tespitinde, değer artış fonları ayrılmış amortisman gibi dikkate alınacaktır. Yeniden değerlendirme yılları itibarıyla yapılacağından, yeniden değerlemenin yapılmadığı yıllar için geriye dönük değerlendirme yapılamayacaktır. Aynı şekilde yeniden değerlemenin yapıldığı yılda oranın düşük uygulanması durumunda da geriye dönük tamamlama yapılamayacaktır.

Mükelleflerin satın alarak aktifte kaydettikleri iktisadi kıymetler için, aktifte alındığı dönemde yeniden değerlendirme yapılamayacaktır.

Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadi kıymetlerin satışından önce, fiyat endeksindeki artış oranı hem son üç hesap döneminde %100'den hem de içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olursa, mükelleflerin yeniden değerlendirme yerine enflasyon düzeltmesi yapmaları gerekecektir. Bu durumda yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla pasifte yer alan yeniden değerlendirme değer artış fonunun öz sermaye kalemlerinden tenzil edilerek öz sermayenin düzeltilmesi gerekecektir. Ayrıca sermayeye ilave edilen değer artış fonunun bulunması halinde, sermayeye ilave edilen kısım sermaye artışı olarak dikkate alınmayarak enflasyon düzeltmesi yapılacaktır. Enflasyon düzeltmesi ise, en son yapılan enflasyon düzeltmesinin yapıldığı dönemden itibaren yapılacaktır. Fiyat endeksindeki artış oranına bağlı olarak, enflasyon düzeltmesi yapmanın mümkün olmadığı ilk hesap döneminden itibaren ise yeniden değerlendirme uygulamasına devam edilebilecektir. Bu durumda, yeniden değerlemeye esas değer olarak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş son bilançodaki değer dikkate alınacaktır. Yapılacak yeniden değerlemede, enflasyon düzeltmesinin yapıldığı herhangi bir yılda ayrılmayan amortisman bulunması halinde, söz konusu amortisman ayrılmış olarak dikkate alınacaktır. Yeniden değerlendirme yapılan hesap döneminden sonra tekrar fiyat endeksindeki artış oranının hem son üç hesap döneminde %100'den hem de içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması durumunda, yapılacak enflasyon düzeltmesinde

yeniden değerlemeye tabi tutulmuş olan iktisadi kıymetler ile bunlara ilişkin amortismanların düzeltilmiş son değerleri dikkate alınacaktır.

Yeniden değerlemenin geçmiş herhangi bir yılda yapılmaması, daha sonraki yıllarda yeniden değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmeyecektir.

III- VUK'UN GEÇİCİ 32. MADDESİ UYARINCA YAPILACAK YENİDEN DEĞERLEME:

Vergi Usul Kanunu'nun Geçici 32. maddesinde, mükerrer 298 inci maddeye eklenen (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapabilecek olan mükelleflerin, ilk kez yeniden değerlendirme yapacakları hesap döneminden önceki hesap döneminin sonu itibarıyla bilançolarına kayıtlı bulunan taşınmazlar ile amortisman tabi diğer iktisadi kıymetlerini belirli şartlarla yeniden değerleyebilmelerine imkân tanınmıştır.

Vergi Usul Kanunu'nun Geçici 32. maddesi uyarınca yapılabilecek geriye dönük yeniden değerlemeden, mükerrer 298. madde uyarınca yeniden değerlendirme yapmayı tercih eden mükellefler bir kez yararlanabilecektir. Söz konusu kanundan yararlanabilmenin ilk şartı, 2022 veya takip edilen yıllarda ilk defa yeniden değerlendirme yapılan yılda geriye doğru değerlendirme yapılmasıdır. Dolayısıyla ilk defa yeniden değerlemenin yapıldığı yılda Geçici 32. madde hükümlerinden yararlanılmaması durumunda, daha sonraki yıllarda yararlanmak mümkün değildir. Uygulamadan yararlanacak olanlar, ilk kez yeniden değerlendirme yapılacak hesap döneminden önceki hesap döneminin sonu itibarıyla yasal defter kayıtlarında yer alan değerleri dikkate alacaklardır. Amortismanın herhangi bir yılda yapılmış olması durumunda, yeniden değerlemeye esas alınacak tutar bu amortismanlar tam olarak ayrılmış varsayılarak belirlenecektir.

Yeniden değerlemeye tabi tutulacak taşınmazlar ve amortisman tabi diğer iktisadi kıymetlerin tespit edilen değerleri ve bunlara ilişkin amortismanların yeniden değerlendirme oranı ile çarpılması suretiyle yeniden değerlendirme sonrası değerleri bulunacaktır. Yeniden değerlendirme oranı; 1) Enflasyon düzeltmesine tabi tutulanlar için,

-En son bilançoda (2004 yılı) yer alan taşınmazlar ve amortisman tabi diğer iktisadi kıymetler ile bunların amortismanları için, yeniden değerlemenin ilgili

olduğu hesap döneminden önceki hesap döneminin son ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerinin, söz konusu bilançonun ait olduğu tarihi takip eden aya ilişkin Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunan oran, (31.12.2022 tarihinde yapılacak yeniden değerlemede Aralık 2021 dönemine ait Yİ-ÜFE değerinin Ocak 2005 dönemine ait Yİ-ÜFE değerine bölünmesiyle bulunacak oran)

-En son bilanço tarihinden sonra (2005 ve takip eden yıllarda) iktisap edilen taşınmazlar ve amortisman tabi diğer iktisadi kıymetler ile bunların amortismanları için, yeniden değerlemenin ilgili olduğu hesap döneminden önceki hesap döneminin son ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerinin, bunların iktisap edildiği ayı izleyen aya ilişkin Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunan oran, (Haziran 2010 döneminde iktisap edilen iktisadi kıymetin 31.12.2022 tarihinde yeniden değerlemesinde Aralık 2021 dönemine ait Yİ-ÜFE değerinin Temmuz 2010 dönemine ait Yİ-ÜFE değerine bölünmesiyle bulunacak oran)

2) Vergi Usul Kanunu'nun Geçici 31. maddesinden yararlananlar için,

-30.09.2018 tarihine kadar yeniden değerlemeye tabi tutulan taşınmazlar ve amortismanları için, yeniden değerlemenin ilgili olduğu hesap döneminden önceki hesap döneminin son ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerinin, 2018 yılı Mayıs ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunan oran, (31.12.2022 tarihinde yapılacak yeniden değerlemede Aralık 2021 dönemine ait Yİ-ÜFE değerinin Mayıs 2018 dönemine ait Yİ-ÜFE değerine bölünmesiyle bulunacak oran)

-31.12.2021 tarihine kadar yeniden değerlemeye tabi tutulan taşınmazlar ve amortisman tabi diğer iktisadi kıymetler ile bunların amortismanları için, yeniden değerlemenin ilgili olduğu hesap döneminden önceki hesap döneminin son ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerinin, 2021 yılı Haziran ayına ilişkin Yİ-ÜFE değerine bölünmesi ile bulunan oran, (31.12.2022 tarihinde yapılacak yeniden değerlemede Aralık 2021 dönemine ait Yİ-ÜFE değerinin Haziran 2021 dönemine ait Yİ-ÜFE değerine bölünmesiyle bulunacak oran) uygulanacaktır.

Yeniden değerlemeye tabi tutulacak her bir iktisadi kıymetin yeniden değerlendirme sonucunda ortaya çıkacak değer artışı ayrıntılı olarak bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilecektir. Yeniden değerlendirme sonrası meydana gelecek değer artışı, iktisadi kıymetlerin yeniden

değerleme sonrası ve yeniden değerlendirme öncesi net bilanço aktif değerleri arasındaki fark olacaktır.

Uygulamadan yararlanmanın ikinci şartı ise, pasifte özel bir fon hesabında gösterilen değer artışı tutarı üzerinden %2 oranında hesaplanan verginin, yeniden değerlendirme işleminin yapıldığı tarihi izleyen ayın sonuna kadar bir beyanname ile gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine beyan edilerek, ilk taksiti beyanname verme süresi içinde, izleyen taksitler beyanname verme süresini takip eden ikinci ve dördüncü ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenmesidir. Bu kapsamda ödenen vergi, gelir ve kurumlar vergisinden mahsup edilemeyecek, gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilmeyecektir. Söz konusu beyanın zamanında yapılmaması ya da tahakkuk eden verginin süresinde ödenmemesi halinde bu madde hükümlerinden faydalanılamayacaktır.

Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadi kıymetlerin satışından önce, fiyat endeksindeki artış oranı hem son üç hesap döneminde %100'den hem de içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olursa, pasifte yer alan yeniden değerlendirme değer artış fonunun öz sermaye kalemlerinden tenzil edilerek öz sermayenin düzeltilmesi gerekecektir.

IV- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Yüksek enflasyon dönemlerinde, enflasyondan kaynaklanan fiktif gelirlerin vergilendirilmesinin önlenmesi amacıyla getirilen enflasyon düzeltmesi, 2003 ve 2004 yıllarında uygulanmış olup, sonraki yıllarda enflasyonun önceki yıllara göre düşük olması nedeniyle yasal olarak uygulanma imkanı kalmamıştır. Son dönemlerde yaşanan enflasyon oranındaki artışlar, fiktif karların yeniden vergilendirilmesine neden olmaya başlamıştır. Ancak enflasyon düzeltmesi uygulanması için gereken son üç yıllık enflasyon oranının %100'den fazla olma şartında herhangi bir yasal değişiklik yapılmayarak, ara bir çözüm olarak 2003 yılından önceki yıllarda uygulanan yeniden değerlendirme müessesesi tekrar yasal mevzuata dâhil edilmiştir. Söz konusu düzenlemenin geriye dönük uygulanmasında istenilen %2 oranında vergi ödeme şartı ise, daha önce iki kez geçici uygulamalarla getirilen düzenlemelere paralel olarak, vergilendirmede adalet ilkesinin gözetilmesi amacıyla getirilmiştir.

AYHAN YÜKSEL
ARAŞTIRMACI - YAZAR

GİRESUN SPORUNA DAİR BİLGİLER VE BİR RAPOR (1926)

Millî Mücadele ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Giresun sporuna alt yapı oluşturan çalışmalar bugün Giresunspor'un da başarısına zemin hazırlamış olmalıdır.

Giresun Spor tarihine dair birkaç not...

TFF 1. Lig'de mücadele veren Giresunspor, 44 yıl aradan sonra yeniden Süper Lig'e yükseldi. Tebrik ederiz... Türkiye'de futbola olan ilgi artmaya başlayınca İstanbul'da 1903'te Beşiktaş, 1905'te Galatasaray ve 1907'de Fenerbahçe spor kulüpleri kuruldu. Doğal olarak bu oluşumlar eğitim için İstanbul'a gidenlerin öncülüğünde Giresun'a da yansıdı... Okul bahçeleri ve düzlük alanlar, Kışla Meydanı ve Tayyare Hangarı futbol oynayan gençlerin toplandığı mekânlar oldu. Kısa ömürlü de olsa Giresun'da ilk kez 18 Nisan 1922'de İdman Yurdu'nun kurulduğu kaydedilir. Sonraki yıllarda Bilgi Yurdu bünyesindeki gençler 19 Şubat 1925'te gayri resmî surette kulüp oluşturmuşlar, Bilgi Yurdu, Türk Ocağı'na döndükten sonra İdman Ocağı Kulübü, Türk Ocağı adı ile de anılmaya başlanmıştır. 26 Haziran 1925 tarihinde de Hilâlspor Kulübü kurulmuştur. Hilâlspor bir sene sonra 102 üyesi ile kongreye gitmiş, Yönetim Kurulu Bayezidzâde Bekir Bey (başkan), Habazzâde İbrahim Bey, Tiralizâde Abdullah Bey, Çemişdzâde Nuri Bey, Sarıalemdarzâde İsmail Bey, Morevizâde Sabri Bey, Gümüşreisizâde Bekir Bey'den oluşmuştur. Futbol tutkusu, Giresun'la da sınırlı

kalmamıştır. Tirebolu'da 1921'de, Görele ve Şebinkarahisar'da 1925'te, Bulancak'ta 1926'ta, Keşap'ta 1928'de kulüp açılışları gerçekleşmiştir.

Giresun bölgesine dair fennî ve idarî rapor...

Bu bilgilerin dışında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın 28 Eylül 1926'da Ankara'da toplanan Üçüncü Umumi Kongresi'nde sunulan raporu Giresun spor tarihine dair önemli bilgiler vermektedir. Bu rapora göre 1925 yılı başlarında spor faaliyeti Ordu İdman Yurdu'nun Giresun'a gelmesiyle başlamıştır. Ramazan Bayramı'nda (25-27 Nisan 1925) yapılan bu [kardeşlik maçında] Giresun Türk Ocağı takımı Ordu İdman Yurdu'nu 2-0 mağlup etmiştir. Bu karşılaşmadan sonra Kurban Bayramı'nda (2-5 Temmuz 1925) Trabzon şampiyonu olan Lise takımı Giresun'a davet edilmiştir. Bu maçın galibi ise 1-0'la Trabzon Lise takımı olmuştur. Bu mağlubiyet üzerine Giresun sporcuları spora daha ciddi eğilebilmek için Giresunspor ve Hilalspor adlarıyla iki kulüp kurmuşlardır. Yine, 1925 yılı yaz ayında Karadeniz turnesine çıkan Muhafız Gücü takımı ile bir maç kabul edilmiştir. Senelerden beri çalışan ve kuvvetli takım karşısında bir varlık gösteremeyen Giresun takımı maçı 3-1'lik bir skorla kaybetmiştir. Maçtan sonra

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı 1926 Senesi 28 Eylülünde Ankara'da Akd Olunan Üçüncü Umumi Kongreye Arz Edilen Merkez-i Umumi Raporu (Kaynak: Turkuaz Sahaf)

Muhafız Gücü kumandanı İsmail Hakkı Bey'in ikaz ve teşvikleriyle ve başkanlığında kulüpler bir kongre yapmıştır. Bu kongreden sonra Giresun Mıntıkası, Merkez-i Umumiyesi'nce tescil edilmiş ve Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ailesine alınmıştır. Giresun Mıntıkasının İttifaka dâhil edilmesi, haklı olarak bir övünme vesilesi olmuştur. Mıntika teşkil edildikten sonra ilk iş olarak para tedarikine girişilmiştir. Bunun için öncelikle senelik taahhüt bedeli 10 lira olmak şartıyla 40-50 kadar üye kaydedilmiş ve bu üyelere 400 lira tahsil edilmiştir. Sonra da kulüplerin katılımıyla üyelere çay ziyafeti verilmiş ve bundan da 300 lira kadar gelir elde edilmiştir. İkinci iş olarak bu paranın bir kısmı ile Mıntika Dairesi olarak tutulan salonun teşrifatı tamamlanmıştır. Eldeki parayı faydalı işlere harcamak isteyen Mıntika Dairesi, bu defa futbol sahası için yer aramaya başlamıştır. Bunun için de en müsait yer olarak Kışla Meydanı [bugünkü Fen-Edebiyat Fakültesinin bulunduğu alan] uygun görülmüş ve Kolordu'dan izin alınarak meydanın düzlemesine başlanılmıştır. Saha için 400 lira kadar bir harcama yapılmışsa da sonu getirilememiştir. Çünkü kaynak tükenmiştir!.. Çare ise Belediyeye ve Muhasebe-i Hususiye'ye müracaat etmektir. Bu suretle 750 lira belediye bütçesinden, 100 lirası Görele kulübüne

ait olmak üzere 600 lira Muhasebe-i Hususiye bütçesinden ödenek ayrılmıştır. Mıntika Dairesi, bununla da yetinmemiş, kulüplere de yardım etmiştir. Önce kulüplerin tutmak zorunda oldukları defterler bastırılmış, yazışmalar düzene sokulmuştur. Ardından Ordu İdman Yurdu ile maç yapmak üzere şampiyon kulübüne yardım faslından para aktarılmıştır. İkinci olarak kulüplere imkânlar ölçüsünde maddî yardımda bulunulmuştur. Giresun'da tesis edilen lig maçlarına mülhakkattan Görele takımı da davet edilmiştir. Görele takımının Giresun'da bulunduğu sürede yedirip içirme ve geceleyin barındırma masrafları üstlenildiği gibi futbolculara yollukları da verilmiştir. Kurban Bayramı'nda Giresun'da iki maç yapmak arzusunda olan Trabzon İdman grubunun maç teklifi kabul edilmiş, 20 kişilik bu grubun da tüm masrafları Mıntika tarafından karşılanmıştır. Bununla da halkla spor tanıştırılmış, Giresun Gençliği ile Trabzon Gençliği birbirleriyle kaynaştırılmıştır. Bu suretle sporun en birinci gayelerinden birisi olan "dostluk" hayata geçirilmiştir. Lig maçları neticesinde şampiyon çıkan Giresunspor kulübüne kupa verilmiştir. Giresun Mıntıkası'nın faaliyetleri bunlarla da sınırlı kalmamış, Futbol Heyeti faaliyete geçmiştir. Heyetin teşkilinden sonra evvela işe faal imzaların sicil

kayıtlarının yapılması ile başlanılmış ve bunların bir-iki ay içinde lisans işlemlerinin yapılmasına çalışılmıştır. Lisans işlemleri kısa sürede bitirilmiş, işlemlerden sonra lig maçları tertip edilmiş ve müsabakalar zamanında sonuçlandırılmıştır. Giresun şampiyonu olan Giresunspor kulübünün Ordu'da maç yapmak üzere Ordu'ya gitmesine izin verilmiş ve Trabzon grubunun Giresun'da maç yapmak üzere Giresun'a gelmesi teklifi kabul edilmiştir. Millî Mücadele ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Giresun sporuna alt yapı oluşturan bu çalışmalar bugün Giresunspor'un da başarısına zemin hazırlamış olmalıdır.

Kaynaklar: Işık, sayı: 38 (06.06.1921); a.d., sayı: 154 (23.04.1925); Yeni-yol (17.09.1925), s. 1; İzler, sayı: 12 (06.05.1926), s. 16; Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı, İstanbul 1927, s. 118-123; Mesut Özkaya, Giresun'da Spor (1923-1986), Giresun 1987, tür. yer.; Sadık Sarısamancıoğlu, Cumhuriyetin İlk Yıllarında (1923-1933) Giresun (Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Hayat), İstanbul 1999, tür. yer.; Ayhan Yüksel, Tirebolu: Tarih-Kültür-Spor Yazıları, İstanbul 2008, s. 125; Yaşar İmamoğlu, Görele'de Spor ve Görelespor (1923-2011), İstanbul 2012, s. 15.

YENİ SEZONDA İHRACAT HEDEFİ 330 BİN TON

Fındık ihracatçıları, eylülde başlayan yeni sezondan umutlu. Bu sezon en az 330 bin ton civarında ihracat yapmayı hedefleyen ihracatçılar eylülde ise geçen yılın rakamlarını yakalayamadılar.

Eylül ayında 30 bin 528 ton fındık ihracatı karşılığında 203 milyon 438 bin 128 dolar gelir sağlandı. Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği'nden yapılan yazılı açıklamada, 1 Eylül'de başlayan yeni sezonun ilk ayında fındık ihracatının istenilen ve beklenen düzeyde gerçekleşmediği belirtildi. Bunda olumsuz seyreden hava şartlarının ve yeterli miktarda fındık kurutulamamasının etkili

olduğuna işaret edilen açıklamada, eylül ayı içerisinde 30 bin 528 ton fındık karşılığında 203 milyon 438 bin 128 dolar kazanç sağlandığı aktarıldı.

İhracatçılar yeni sezondan umutlu

Karadeniz Fındık Mamulleri ve İhracatçıları Birliği (KFMİB) Yönetim Kurulu Üyesi Cem Şenocak AA muhabirine, 2021-2022 fındık ihracatı sezonunun 1 Eylül

itibariyle başladığını belirterek, ilk ay itibarıyla yapılan ihracattan memnun olunduğunu ifade etti. Şenocak, "Özellikle geçen sezonun temmuz ve ağustos ayında beklentilerin üzerinde ihracat gerçekleşmesine rağmen eylül sonu itibarıyla geçen eylül sonundaki rakamlara yaklaşılması sevindiricidir" dedi. Şenocak, bu durumu fındık üretilen ülkelerde üretimin az olmasına bağladıklarını kaydederek, özellik-

le İtalya gibi bazı ülkelerde üretimin düşmesinin Türkiye'nin fındık ihracatına doğrudan etki ettiğinin altını çizdi.

31 Ağustos'ta sona erecek 2021-2022 fındık ihracat sezonundan beklentilerini de dile getiren Şenocak, "Geçen sezon 270 bin ton iç fındık ihracatı beklerken sezonu 292 bin tonla kapattık. Bu sezonda da beklentimiz sezon sonu itibarıyla en az 330 bin ton civarında ihracat yapılması yönünde. Bu rakamı da yakalayacağımızı ümit ediyorum" diye konuştu.

Bölge üreticilerin bu zor hava şartlarında elinden gelenin en iyisini yaptıklarını gördükleri vurgulayan Şenocak, ihracatçıların da sezon boyunca hedeflenen rakamı yakalaması için elinden geleni yapacağını sözlerine ekledi.

Geçen sezon en fazla Almanya fındık aldı

Dünya fındık üretim ve pazarının büyük kısmını elinde bulunduran Türkiye, 2020-2021 ihracat döneminde en fazla fındık dış satımını Almanya'ya yaptı. Türkiye, geride kalan 2020-2021 ihracat sezonunda 120'den fazla ülkeye 292 bin 939 ton fındık satarak 2 milyar 10 milyon 787 bin dolar gelir sağladı. Fındık ihracatında ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya 472 milyon 264 bin dolar karşılığı 70 bin 543 ton fındık satıldı. Bu ülkeyi İtalya ve Fransa izledi. İtalya'ya 388 milyon 761 bin dolarlık, Fransa'ya da 148 milyon 975 bin dolar tutarında ihracat yapıldı.

En düşük ihracat 2 kilogramla Nepal'e

Türkiye, geçen sezon en az fındık ihracatını ise Nepal'e gerçekleştirdi.

AYLIK İHRACAT VERİLERİ (1-30 EYLÜL)

ÜLKELERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

ÜLKELER	2020	2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
ALMANYA	48.660	43.109	-11,41	21,22
İTALYA	68.472	39.387	-42,48	19,38
ÇİN	6.215	12.865	107,00	6,33
FRANSA	12.020	11.060	-7,99	5,44
POLONYA	3.250	10.384	219,50	5,11
AVUSTURYA	8.704	9.144	5,05	4,50
HOLLANDA	6.925	7.764	12,11	3,82
İSPANYA	5.067	6.515	28,58	3,21
İSVİÇRE	5.825	6.393	9,75	3,15
BELÇİKA	5.930	4.507	-23,99	2,22
DİĞER ÜLKELER	51.003	52.066	2,08	25,62
GENEL TOPLAM	222.071	203.194	-8,50	100,00

GENEL SEKRETERLİKLERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

GEN. SEKRETERLİK	2020	2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
KİB	144.660	115.311	-20,29	56,75
İİB	57.066	64.949	13,81	31,96
DKİB	10.336	8.071	-21,91	3,97
DİĞER	10.009	14.863	48,50	7,31
GENEL TOPLAM	222.071	203.194	-8,50	100,00

MAL GRUPLARINA GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

MAL GRUPLARI	2020	2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
İÇ FINDIK	135.180	108.269	-19,91	53,28
İŞLENMİŞ FINDIK	86.733	94.352	8,78	46,43
KABUKLU FINDIK	157	573	265,11	0,28
BİTKİSEL YAĞLAR	1	-	N/A	-
GENEL TOPLAM	222.071	203.194	-8,50	100,00

MAL GRUPLARINA GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (TON)

MAL GRUPLARI	2020	2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
İÇ FINDIK	19.438	16.648	-14,35	54,44
İŞLENMİŞ FINDIK	12.867	13.756	6,91	44,98
KABUKLU FINDIK	45	176	296,05	0,58
BİTKİSEL YAĞLAR	0.29	-	N/A	-
GENEL TOPLAM	32.350	30.580	-5,47	100,00

tirdi. Bu ülkeye gönderilen fındık miktarı sadece 2 kilogram olurken, 2 dolar gelir elde edildi. Nepal'i 22 kilogramla Gambiya ve 40 kilogramla Sierra Leone takip etti. Türkiye'nin son yıllarda fındık ihracatında en fazla gelişme gösteren pazarlardan birisi Çin oldu. 2019-2020 sezonunda 8 bin 938 ton fındık satılan bu ülkeye geçen sezon yapılan ihracat miktarı 9 bin 875 ton oldu.

"Avrupa köklü pazar"

Giresun Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hamza Bölük, 2020-2021 ihracat döneminde Türkiye'nin en fazla fındık satışını Avrupa ülkelerine yaptığını söyledi. İhracat yapılan ülkeler arasında yine ilk üçü Almanya, İtalya ve Fransa'nın paylaştığını dile getiren Bölük, "Türkiye'nin en büyük fındık ihracat pazarını Avrupa ülkeleri oluşturmakta. Bu ülkeler arasında da Almanya, İtalya ve Fransa yine önde oldu" dedi.

12 AYLIK İHRACAT VERİLERİ (1 EKİM 2020-30 EYLÜL 2021)

ÜLKELERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

ÜLKELER	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
ALMANYA	493.387	463.408	-6,08	23,34
İTALYA	585.291	359.384	-38,60	18,10
FRANSA	161.601	148.015	-8,41	7,46
POLONYA	100.678	96.854	-3,80	4,88
HOLLANDA	79.021	86.541	9,52	4,36
ÇİN	59.998	80.115	33,53	4,04
AVUSTURYA	63.792	72.049	12,94	3,63
İSVİÇRE	66.706	66.878	0,26	3,37
İSPANYA	50.855	54.483	7,13	2,74
BELÇİKA	45.817	47.357	3,36	2,39
DİĞER ÜLKELER	528.136	510.310	-3,38	25,70
GENEL TOPLAM	2.235.281	1.985.394	-11,18	100,00

GENEL SEKRETERLİKLERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

GEN. SEKRETERLİK	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
KİB	1.246.793	1.203.339	-3,49	60,61
İİB	813.982	585.605	-28,06	29,50
DKİB	71.343	67.031	-6,04	3,38
DİĞER	103.163	129.418	25,45	6,52
GENEL TOPLAM	2.235.281	1.985.394	-11,18	100,00

MAL GRUPLARINA GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN DOLAR)

MAL GRUPLARI	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
İÇ FINDIK	1.378.271	1.053.868	-23,54	53,08
İŞLENMİŞ FINDIK	852.638	927.546	8,79	46,72
KABUKLU FINDIK	1.860	3.610	94,15	0,18
BİTKİSEL YAĞLAR	2.512	369	-85,31	0,02
GENEL TOPLAM	2.235.281	1.985.394	-11,18	100,00

MAL GRUPLARINA GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (TON)

MAL GRUPLARI	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
İÇ FINDIK	198.278	154.944	-21,86	53,40
İŞLENMİŞ FINDIK	130.631	134.037	2,61	46,20
KABUKLU FINDIK	563	1.100	95,27	0,38
BİTKİSEL YAĞLAR	503	68	-86,42	0,02
GENEL TOPLAM	329.975	290.148	-12,07	100,00

ÜRÜNLERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (BİN \$)

ÜRÜNLER	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
KABUKSUZ FINDIK (STANDART I)*	626.718	455.848	-27,26	23,80
KAVRULMUŞ BÜTÜN HALDEKİ KABUKSUZ FINDIK - AMBALAJ> 1 KG	248.690	295.149	18,68	15,41
FINDIK PÜRESİ (FÜRE)	211.824	226.268	6,82	11,81
KIYILMIŞ FINDIK** - AMBALAJ>1 KG	195.478	210.123	7,49	10,97
KABUKSUZ FINDIK (DİĞER STANDART)*	275.719	202.292	-26,63	10,56
KABUKSUZ FINDIK (STANDART EKSTRA)*	188.423	201.649	7,02	10,53
KABUKSUZ FINDIK (STANDART II)*	228.650	158.006	-30,90	8,25
KAVRULMUŞ BÜTÜN HALDEKİ KABUKSUZ FINDIK	213.480	175.653	-17,72	9,02
(ÇIKINTISI AYRILMAMIŞ) - AMBALAJ> 1 KG	108.538	99.150	-8,65	5,18
BEYAZLATILMIŞ KABUKSUZ FINDIK - AMBALAJ> 1 KG	53.738	54.922	2,20	2,87
DİĞER KABUKSUZ FINDIKLAR*	12.985	12.274	-5,47	0,64
DİĞER ÜRÜNLER	84.518	69.712	-17,52	3,51
GENEL TOPLAM	2.235.281	1.985.394	-11,18	100,00
GENEL TOPLAM	2.028.385	1.946.989	-4,01	100,00

* Taze Kurutulmuş

** Beyazlatılmış Kavrulmuş Kabuksuz Fındıktan Mamul

ÜRÜNLERE GÖRE FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (TON)

ÜRÜNLER	2019-2020	2020-2021	DEĞ. (%)	PAY (%)
KABUKSUZ FINDIK (STANDART I)*	85.742	65.600	-23,49	22,61
KAVRULMUŞ BÜTÜN HALDEKİ KABUKSUZ FINDIK - AMBALAJ> 1 KG	32.937	38.911	18,14	13,41
FINDIK PÜRESİ (FÜRE)	41.351	37.750	-8,71	13,01
KABUKSUZ FINDIK (STANDART EKSTRA)*	28.843	31.027	7,57	10,69
KIYILMIŞ FINDIK** - AMBALAJ>1 KG	28.755	29.545	2,75	10,18
KABUKSUZ FINDIK (DİĞER STANDART)*	38.413	27.987	-27,14	9,65
KABUKSUZ FINDIK (STANDART II)*	35.689	24.713	-30,76	8,52
KAVRULMUŞ BÜTÜN HALDEKİ KABUKSUZ FINDIK	14.984	17.428	16,31	6,22
(ÇIKINTISI AYRILMAMIŞ) - AMBALAJ> 1 KG	15.393	14.340	-6,84	4,94
BEYAZLATILMIŞ KABUKSUZ FINDIK - AMBALAJ> 1 KG	6.860	7.256	5,77	2,50
FINDIKTAN OLANLAR (FINDIK UNU, ÖÇÜTÜLMÜŞ FINDIK)**	2.885	2.890	0,18	1,00
DİĞER ÜRÜNLER	13.107	10.130	-22,71	3,49
GENEL TOPLAM	329.975	290.148	-12,07	100,00

* Taze Kurutulmuş

** Beyazlatılmış Kavrulmuş Kabuksuz Fındıktan Mamul

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE FINDIK ÜRETİM ALANLARI (HEKTAR)

İLLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ÇİRESUN	117.800	117.800	117.800	117.800	117.111	117.087	117.102	117.190	117.778	117.729
ORDU	226.903	226.903	226.903	227.121	227.183	227.092	227.092	227.107	227.311	227.121
SAMSUN	97.347	97.347	97.347	97.347	90.623	93.609	93.618	114.524	116.438	116.518
SİNOP	1.730	1.665	1.676	1.686	1.701	1.701	1.721	1.721	1.721	1.722
TRABZON	62.808	64.283	64.544	65.485	65.350	65.552	65.552	65.507	65.535	65.535
RİZE	3.558	3.558	3.558	3.606	3.606	2.539	2.439	2.339	2.369	1.837
GÜMÜŞHANE	816	823	761	761	802	800	810	810	810	810
TOKAT	0	0	0	0	2.802	2.812	2.822	2.822	2.822	2.820
ARTVİN	10.583	10.751	8.065	8.065	8.665	8.694	8.805	8.807	8.979	8.234
DÜZCE	62.696	62.675	62.675	62.706	62.685	62.685	63.144	63.164	63.165	63.220
BOLU	102	108	108	108	1.089	1.202	1.233	1.284	1.358	1.412
SAKARYA	77.626	77.626	77.626	79.760	90.623	72.798	73.084	73.442	74.348	72.350
KOCAELİ	8.433	8.433	8.433	8.433	8.062	7.981	7.981	7.980	8.180	8.434
ZONGULDAK	23.417	23.417	23.407	23.407	23.593	23.618	23.834	23.995	25.769	25.986
BARTIN	3.907	6.000	6.000	6.000	6.000	5.937	5.937	6.181	6.200	6.243
KASTAMONU	7.481	7.168	7.177	7.161	7.471	8.227	8.382	8.388	8.244	7.980
DOĞU KARADENİZ	195.565	197.215	194.728	195.717	195.534	194.672	194.708	194.653	195.471	194.145
BATI KARADENİZ	185.392	187.092	187.102	189.261	201.224	184.149	185.316	186.155	188.985	187.347
ORTA KARADENİZ	324.250	324.250	324.250	324.468	320.608	323.513	323.532	344.453	346.571	346.459
GENEL TOPLAM	705.207	708.557	706.080	709.446	717.366	702.334	703.556	725.261	731.027	727.951

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE FINDIK REKOLTE TAHMİNLERİ (TON, KABUKLU)

İLLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ÇİRESUN	53.108	110.168	89.637	24.456	107.234	37.591	102.576	61.915	84.766	84.167
ORDU	128.190	161.734	193.662	66.762	209.134	93.030	216.823	198.045	217.226	197.230
SAMSUN	78.926	100.539	73.765	57.021	100.833	67.855	97.594	73.700	137.777	123.555
SİNOP	605	1.125	1.148	1.039	1.512	1.080	1.862	808	2.125	1.806
TRABZON	33.768	63.489	49.651	30.299	50.194	28.978	47.067	34.271	53.942	40.315
RİZE	2.121	3.610	2.416	3.830	3.988	881	1.840	1.760	2.909	1.403
GÜMÜŞHANE	625	603	571	125	720	483	720	408	860	1.231
TOKAT	0	0	0	0	3.644	1.921	1.917	2.327	2.607	3.925
ARTVİN	8.765	8.722	5.178	4.612	7.318	5.022	7.424	5.770	5.272	3.744
DÜZCE	52.023	80.339	52.679	53.083	72.460	54.493	75.532	56.012	85.687	57.330
BATI KARADENİZ	146.758	257.401	156.357	199.829	198.793	180.383	224.552	181.668	264.747	204.092
SAKARYA	55.789	122.766	60.860	96.169	79.887	77.279	94.776	77.884	102.123	91.397
KOCAELİ	8.649	14.730	9.075	14.266	9.651	7.033	12.364	13.847	14.361	14.112
BARTIN	3.621	7.269	5.931	5.850	6.585	7.153	5.997	5.851	6.046	5.868
ZONGULDAK	22.376	25.961	20.826	27.036	20.417	28.428	26.424	20.000	45.027	22.566
KASTAMONU	4.300	6.336	6.986	3.425	8.262	5.769	5.954	6.166	8.057	9.768
BOLU	0	0	0	0	1.531	228	1.643	1.100	1.321	1.245
DOĞU KARADENİZ	98.387	186.592	147.453	63.322	169.454	72.955	159.627	104.124	147.749	130.860
ORTA KARADENİZ	207.116	262.273	267.427	123.783	313.611	162.806	316.334	274.072	357.610	324.710
DİĞERLERİ	0	0	0	0	0	2.776	0	0	5.940	5.346
GENEL TOPLAM	452.866	707.391	572.385	387.973	683.370	420.000	700.513	559.864	776.046	665.008

fındık çarşısı

Dünyanın en kaliteli Giresun Tombul Fındık ürünleri
Giresun Ticaret Borsası garantisi altında bu adreste...

www.findikcarsisi.com

Sürdürülebilir Dünya için **GÜNEŞ ENERJİSİ**

Çatı GES

Arazi GES

Fabrika GES